

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Det fremgår af koalitionsaftalen, at antallet af undervisningsfag i folkeskolen skal vurderes. Det fremgår endvidere af det tidligere Naalakkersuisuts Uddannelsesstrategi, at der skal være færre fag på yngstetrinnet inden 2030.

Naalakkersuisut finder således, at de yngste elever i dag har for mange fag, hvilket medfører mange skift i løbet af skoledagen. Dette bidrager til en urolig og usammenhængende undervisning. Naalakkersuisut vurderer tillige, at for mange fag kan føre til for lidt tid til at fordybe sig i hvert enkelt emne, hvilket kan medføre, at eleverne ikke får et solidt grundlag i forhold til de vigtigste fag. Herved forstås de fag, som betragtes som helt centrale grundsten i undervisningen, hvilket først og fremmest drejer sig om grønlandsk og matematik.

Det er samtidig vurderingen, at den nuværende struktur med mange fag fører til fragmentering, hyppige skift og manglende kontinuitet, hvilket hæmmer elevernes mulighed for at udvikle stærke basisfærdigheder. Resultater fra trintestene viser, at især læsning, skrivning og regning ikke udvikles optimalt under de nuværende rammer.

I forlængelse heraf ønsker Naalakkersuisut at reducere antallet af fag på yngstetrinnet i folkeskolen med henblik på at skabe større sammenhæng, tid til fordybelse og kvalitet i undervisningen, samtidig med at grønlandsk modersmålsundervisning skal styrkes. Ønsket tager afsæt i en vurdering af, hvilke fag der er mest centrale for et godt læringsudbytte af yngstetrinnet og hvordan man bedst kan prioritere undervisningen på yngstetrinnet med større fokus på de vigtigste fag og bedre resultater. Samtidig ønskes elevernes trivsel, robusthed og personlige og alsidige udvikling styrket markant.

Denne fagstruktur skaber et klart og enkelt grundlag, der giver eleverne mere tid til fordybelse og længerevarende læringsforløb.

Det bemærkes, at der i koalitionsaftalen er udtrykt et politisk ønske om at opgradere engelskundervisningen i folkeskolen. Målsætningen i forbindelse med forslagets udarbejdelse har været at sikre en egentlig opgradering af engelskundervisningen startende fra 4. klassetrin, efter at eleverne er blevet styrket i grønlandsk på grundlag af en prioriteret modersmålsundervisning i grønlandsk på yngstetrinnet. Formålet er at sikre eleverne et solidt fundament i grønlandsk både i forhold til læsning og skrivning inden påbegyndelse af den opgraderede engelskundervisning.

Det kan i øvrigt oplyses, at spørgsmålet om en prioritering af engelskundervisningen blev forelagt Oqaasileriffik i forbindelse med udarbejdelsen af svarnotat til EM2025/161 om at indfase det engelske sprog som første fremmedsprog samt udfase det danske sprog som undervisningsprog og obligatorisk fag i folkeskolen.

Oqaasileriffik advarede i den forbindelse mod en forhastet indførelse af engelsk som første fremmedsprog uden først at sikre grønlandsk sprogs status og de nødvendige forudsætninger for kvalificeret engelskundervisning. Oqaasileriffik pegede på risikoen for, at en tidlig og uforberedt prioritering af engelsk kan begrænse brugen og styrkelse af grønlandsk som modersmål, samt at der aktuelt mangler et tilstrækkeligt antal lærere, relevante undervisningsmaterialer og ordbøger målrettet grønlandssprogede elever. Den overordnede bekymring omhandler ikke mindst spørgsmålet om det engelske sprogs hastige udbredelse på bekostning af grønlandsk.

Derfor understøtter en senere introduktion af obligatorisk engelskundervisning fra 4. klasse både beskyttelsen af grønlandsk og muligheden for at udvikle lærerkapacitet og materialer, så engelskundervisningen senere kan indføres som et reelt løft i kvalitet.

Desuden har Naalakkersuisut i forbindelse med tilblivelsen af forslaget vurderet, hvordan folkeskolen aktivt kan bidrage til udviklingen af en stærkere grønlandsk identitet, kulturforståelse og samhørighed i form af såkaldt "nationbuilding", som også indgår i koalitionsaftalen. Der har i forlængelse heraf været bred enighed om, at nationbuilding rummer væsentlige dannelsesmæssige elementer, men at det i praksis er vanskeligt at implementere som et selvstændigt skolefag. Nationbuilding må forstås som en langsigtet proces, der ikke kan løses med et "quick fix", men som bør indarbejdes i de forskellige fag i folkeskolen og på tværs af uddannelsessystemet og understøttes af samfundets øvrige institutioner.

Der kan i den sammenhæng henvises til Nunavut Education Framework, der fungerer som en vision og en ramme for hele uddannelsessystemet i Nunavut. Her er fokus netop på at integrere kultur, sprog og værdier på tværs af fag og niveauer frem for at placere nationbuilding som et isoleret fag. På den måde sikres det, at intentionerne i koalitionsaftalen respekteres og omsættes til praksis, samtidig med at man undgår at etablere et fag uden den fornødne faglige og praktiske forankring. Det er derfor hensigten, at nationbuilding skal indgå og være en del af undervisningen i alle fag.

Forslaget tager herudover afsæt i en erkendelse af, at selv om uddannelsesområdet overordnet set har rykket sig meget de sidste par generationer med bl.a. et højere uddannelsesniveau, er der imidlertid fortsat et forbedringspotentiale. Dette skal navnlig ses i lyset af, at kun ca. halvdelen af en folkeskoleårgang er i uddannelse efter folkeskolen. En stor gruppe elever afslutter folkeskolen med resultater, der ikke er tilstrækkelige til at påbegynde en ungdomsuddannelse, hvortil kommer en gruppe elever, der afslutter folkeskolen helt uden at gå til afgangsprøve.

Det er i den forbindelse vurderingen, at en ikke ubetydelig andel af disse elever har stærke praktiske og håndværksmæssige evner, som ikke i tilstrækkelig grad anerkendes eller understøttes i den nuværende tilrettelæggelse af folkeskolen. Konsekvensen kan være lav motivation, øget frafald og en manglende lyst til videre uddannelse. Det er i den forbindelse vurderingen, at en betydelig del af eleverne har behov for at lære på en anden måde end den traditionelle undervisning, som i dag tilbydes i folkeskolen. Det drejer sig bl.a. om anvendelse af praksisfaglige undervisningsformer med mulighed for at skabe en mere nuanceret og varieret undervisning, som kan være et modsvar til den mere teoritunge og stillesiddende undervisning.

Dette har resulteret i overvejelser om at muliggøre en anden måde at gå i skole på, navnlig i de ældste klassetrin. I den forbindelse har man fra kommunalt hold efterspurgt mere fleksibilitet i lovgivningen. Bl.a. har Kommuneqarfiq Sermersooq og Kommune Kujalleq ønsket at initiere tiltag, som skal ruste flere elever til optagelser på erhvervsuddannelser ved at tilbyde særlige erhvervsklasseordninger for elever, der måtte ønske et særligt praktiskbetonet undervisningsforløb.

Der er tale om undervisningsforløb, hvor en del af undervisningen foregår i praktik eller som praktisk undervisning et andet sted end folkeskolen. Der vil være tale om undervisning, hvor der arbejdes med opgaver, materialer og metoder, som anvendes på en rigtig arbejdsplads samtidig med, at man til gengæld har færre fag på skoleskemaet. De kommunale ønsker er begrundet i erfaringer fra folkeskoleområdet, hvor elever på ældstetrinnet mister motivationen for at gå i skole, udebliver fra undervisningen eller har vanskeligt ved at fokusere på undervisningen. Målet er i den forbindelse at støtte elever, der ellers ville fravælge en erhvervsuddannelse på grund af lav faglig selvtillid eller manglende afklaring, så de sikres mulighed for at vælge og gennemføre en relevant erhvervsuddannelse direkte efter folkeskolen. På den baggrund har de 2 kommuner peget på behovet for et mere praksisrettet alternativ, der kan styrke elevernes motivation for og tilknytning til uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet, og som giver eleverne mulighed for at arbejde mere med deres praktiske interesser og kompetencer.

Grundtanken er at tilbyde eleverne undervisning i en begrænset fagpakke, som er relevant for, at eleven kan optages på en erhvervsuddannelse. Den begrænsede fagpakke gør det muligt dels at tilbyde eleverne mere intens undervisning i de fag, som de har brug for til at kunne blive optaget på en erhvervsuddannelse, og dels at øge optaget og fastholdelse af elever på erhvervsuddannelserne. Undervisningen skal samtidig omfatte erhvervspraktik og brobygning til erhvervsuddannelser samt målrettet erhvervs- og uddannelsesvejledning. Der er imidlertid tale om initiativer, der ikke kan rummes indenfor den gældende Inatsisartutlovs forsøgsbestemmelse, jf. dennes § 28.

Det er endvidere vurderingen, at de behov, som de nævnte kommuner har sat fokus på, ikke er enestående, men i høj grad eksisterer i alle landets 5 kommuner. Spørgsmålet om mere

praktisk og erhvervsrettet undervisning i folkeskolen har derfor også været drøftet mellem Naalakkersuisut og borgmestrene i den politiske koordinationsgruppe PKG. Desuden blev ændringsforslagene præsenteret for IMAK den 13. oktober 2025.

Dette forslag adresserer de nævnte spørgsmål ved en ændring af den gældende Inatsisartutlov om folkeskolen.

2. Hovedpunkter i forslaget

a) Gældende ret

Gældende ret består af Inatsisartutlov nr. 15 af 3. december 2012 om folkeskolen, som senest ændret ved Inatsisartutlov nr. 9 af 19. november 2021, jf. lovbekendtgørelse nr. 19 af 27. april 2023 af Inatsisartutlov om folkeskolen.

Kommunalbestyrelsens overordnede forpligtelser i forhold til folkeskolen fremgår af den gældende Inatsisartutlovs § 43, stk. 1. Det er i bestemmelsen fastsat, at folkeskolen er en kommunal opgave, og at kommunalbestyrelsen har det overordnede ansvar for kommunens skolevæsen. Samtidig påhviler det kommunalbestyrelsen at påse, at alle undervisningspligtige børn i kommunen indskrives i folkeskolen eller får en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Endvidere er det i den gældende Inatsisartutlovs § 4 fastsat, at folkeskolen er et 10-årigt forløb, som er opdelt i 3 trin omfattende et 3-årigt yngstetrin, et 4-årigt mellemtrin og et 3-årigt ældstetrin.

Desuden er det i § 5, stk. 1, fastsat, at eleverne organiseres på de enkelte trin i årgangsdelte eller ikke-årgangsdelte klasser og undervises i fagdelte og tværfaglige forløb på skiftende hold sammensat af elever fra en eller flere klasser på det pågældende trin efter den enkelte elevs behov og interesse i forhold til læringsmålene.

Det er herudover i bestemmelsens 2. pkt. fastsat, at undervisningen ikke må være niveaubaseret.

Endvidere er det i § 5, stk. 2, fastsat, at eleverne vil kunne organiseres i klasser og hold på tværs af trinene, når elevernes aldersfordeling taler herfor, og at organiseringen ikke må være niveaubaseret.

Det er samtidig i § 7, stk. 1, fastsat, at elevernes undervisningstid fastsættes som en årsnorm på grundlag af undervisningstimer á 60 minutter.

Derudover er det i § 7, stk. 2, fastsat, at elevernes undervisningstid på yngstetrinnet omfatter mindst 700 timer årligt på alle 3 årgange, mens undervisningstiden på mellemtrinnet omfatter mindst 890 timer på 4. årgang, mindst 920 timer på 5. årgang og mindst 970 timer årligt på 6.

og 7. årgang. Endelig er det i bestemmelsen fastsat, at undervisningstiden på ældstetrinnet i de obligatoriske fag omfatter mindst 880 timer på 8 årgang, mindst 910 timer på 9. årgang og mindst 920 timer på 10. årgang.

Det er desuden § 7, stk. 3 og stk. 4, fastsat, at reglerne i § 7, stk. 2, kan fraviges, når antallet af elever på et hold taler herfor, og at der skal sikres en jævn fordeling af elevernes undervisningstid på undervisningsårets uger og undervisningsugens dage.

Endvidere er det i Inatsisartutlovens § 8, stk. 1, fastsat, at skoleåret begynder 1. august og omfatter fra 200 til 240 skoledage fordelt på ugens 5 første hverdage eller på alle ugens 6 hverdage.

I bestemmelsens stk. 2 er det fastsat, at skoler med en 5-dages undervisningsuge i forbindelse med særligt tilrettelagte kursusforløb, tværfaglige, emneorienterede og projektor organiserede undervisningsforløb og lignende kan inddrage ugens 6. hverdag som undervisningsdag. Skolen skal i så fald forud for skoleårets begyndelse udarbejde en plan herfor.

Herudover fremgår det af § 8, stk. 3, at undervisningen skal gennemføres på mindst 36 og højst 40 uger, mens det af samme bestemmelses stk. 4 fremgår, at Naalakkersuisut fastsætter regler om en ferieplan som grundlag for udfærdigelse af lokale ferieplaner.

Samtidig er det i den gældende Inatsisartutlovs § 9 fastsat, at undervisningssprogene er grønlandsk og dansk, og at engelsk tillige kan være undervisningssprog som et led i elevernes sprogindlæring.

Den gældende Inatsisartutlovs § 10, stk. 1, afgrænser de fagområder, der undervises igennem hele skoleforløbet. Bestemmelsen indeholder således en kategorisering af forskellige fag, som inddeles i nogle hovedområder, således at hvert fagområde indeholder flere individuelle fag. Et fagområde er således et bredt interesse- eller kompetenceområde, der kan indeholde et eller flere beslægtede fag, som grupperes inden for overordnede områder.

Det er i bestemmelsen fastsat, at undervisningen på alle trin omfatter fagdelt og ikke fagdelt undervisning, jf. §§ 11-13 inden for fagområderne:

- 1) sprog, omfattende fagene grønlandsk, dansk og engelsk samt 3. fremmedsprog,
- 2) kultur og samfund, omfattende fagene samfundsfag, historie samt religion og filosofi,
- 3) matematik og natur, omfattende fagene matematik og naturfag,
- 4) personlig udvikling, omfattende undervisning i sundhed, social og emotionel læring, uddannelses- og erhvervsorientering samt andre psykologiske og sociale emner, og
- 5) det praktisk-musiske område, omfattende fagene hjemkundskab, idræt herunder udeliv, musik herunder sang, bevægelse og drama, kunst herunder arkitektur, og håndværk og design, herunder sløjd og håndarbejde.

I den gældende nr. 4 er personlig udvikling angivet som et fagområde, men er samtidig også blevet opfattet som et fag, hvor der undervises i sundhed, social og emotionel læring, uddannelses- og erhvervsorientering samt andre psykologiske og sociale emner.

I forhold til undervisningen på yngstetrinnet fremgår det af den gældende Inatsisartutlovs § 11, stk. 2, at undervisningen omfatter fagområderne:

- 1) sprog, omfattende fagene grønlandsk og dansk,
- 2) kultur og samfund, omfattende fagene samfundsfag, historie samt religion og filosofi,
- 3) matematik og natur, omfattende fagene matematik og naturfag,
- 4) personlig udvikling, og
- 5) det praktisk-musiske område, omfattende kunst, idræt samt tværfaglige forløb i musik og håndværk og design.

Det fremgår i øvrigt af bemærkningerne til bestemmelsen, at det er hensigten, at undervisningen på yngstetrinnet i vid udstrækning tilrettelægges ikke-fagdelt, bl.a. som tværfaglige, emneorienterede og projektorgeriserede forløb. Princippet i organiseringen af det faglige indhold er, at der på de mindre årgange undervises i brede integrerede fagområder, som op gennem skoleforløbet deles op i stadig mere afgrænsede fagområder og fag.

Desuden er det i stk. 3 fastsat, at fagområdet sprog tillige omfatter sprogudviklende kreative aktiviteter med andre sprog, og at fagområdet sprog endvidere kan omfatte andre sprog.

I forhold til mellemtrinnet fremgår det af § 12, stk. 1, at undervisningen omfatter fagområderne:

- 1) sprog, omfattende fagene grønlandsk, dansk og engelsk,
- 2) kultur og samfund, omfattende fagene samfundsfag, historie samt religion og filosofi,
- 3) matematik og natur, omfattende fagene matematik og naturfag,
- 4) personlig udvikling, og
- 5) det praktisk-musiske område, omfattende fagene kunst, idræt, håndværk og design, hjemkundskab og musik.

Endvidere er det i § 12, stk. 2 og 3, fastsat, at fagområdet sprog endvidere kan omfatte andre sprog, og at elever på mellemtrinnet skal vejledes om uddannelses- og erhvervsvalg.

I forhold til ældstetrinnet er det i § 13, stk. 1, fastsat, at undervisningen omfatter fagområderne:

- 1) sprog, omfattende fagene grønlandsk, dansk og engelsk samt 3. fremmedsprog som tilvalg,
- 2) kultur og samfund, omfattende fagene samfundsfag, historie samt religion og filosofi,
- 3) matematik og natur, omfattende fagene matematik og naturfag,
- 4) personlig udvikling, og
- 5) det praktisk-musiske område, omfattende fagene idræt og hjemkundskab.

Bestemmelsens nr. 4 om personlig udvikling blev fastsat i forbindelse med folkeskolereformen i 2002. Dette skete ud fra ønsket om, at eleverne får styrket deres selvværd, lærer at tage medansvar for og arbejder målrettet med deres egen udvikling og uddannelse. Samtidig tilvejebringes redskaber til at forstå sig selv og andre. Faget omfatter emner som seksualoplysning, sundhedslære, familiekundskab, oplysning om nydelses- og rusmidler, uddannelses- og erhvervsorientering, og arbejdskendskab, ligesom faget også involverer psykologiske og sociale emner samt elevens arbejde med personlig planlægning.

Det er desuden fastsat i stk. 2, at der i undervisningen i naturfag særskilt indgår undervisning i disciplinerne fysik/kemi, biologi og naturgeografi.

Endelig er det i stk. 3 fastsat, at elever på ældstetrinnet skal vejledes om uddannelses- og erhvervsvalg.

Den gældende Inatsisartutlov om folkeskolen indeholder ikke regler om etablering af f.eks. et erhvervsrettet 9. og 10. klasseforløb i form af en erhvervsklasse, som er særligt målrettet elever, der er motiveret for en erhvervsuddannelse efter 10. klasse, men ikke opfylder de faglige adgangskrav hertil. Inatsisartutloven indeholder således ikke regler om, at eleven i stedet for den almindelige skoleundervisning hele ugen kan være i praktik i en virksomhed eller følge et praktisk undervisningsforløb, således at en del af undervisningen foregår i praktik eller som praktisk undervisning et andet sted end folkeskolen og med færre fag på skoleskemaet.

Det fremgår herudover af den gældende Inatsisartutlovs § 14, stk. 1, at Naalakkersuisut fastsætter regler om overordnede formål for undervisningen på de enkelte trin og formålet med undervisningen i de i § 10, stk. 1, nr. 1 - 3, nævnte fag og for de i § 10, stk. 1, nr. 4 og 5, nævnte fagområder. Naalakkersuisut har med hjemmel i bestemmelsen udstedt Selvstyrets bekendtgørelse nr. 38 af 27. juli 2023 om trinformål samt fagformål og læringsmål for folkeskolens fag og fagområder.

Det er endvidere i stk. 2 fastsat, at Naalakkersuisut udsender læreplaner for de i § 10, stk. 1, nr. 1-3, nævnte fag og for de i § 10, stk. 1, nr. 4 og 5, nævnte fagområder. Læreplanerne indeholder, foruden de overordnede formål for undervisningen på de enkelte trin, faginddeling og fagenes og fagområdernes formål, jf. stk. 1, nærmere angivelser af læringsmål på de enkelte trin, undervisningsvejledninger og vejledninger i evaluering.

Desuden er det i Inatsisartutlovens § 16, stk. 1, fastsat, at der gives supplerende undervisning til elever, der midlertidigt har vanskeligt ved at følge den almindelige undervisning i et eller flere fag, fordi de:

- 1) har været uden undervisning gennem længere tid eller har modtaget utilstrækkelig undervisning på grund af sygdom,
- 2) er tilflyttet fra en skole, hvor undervisningen med hensyn til indhold, metoder eller omfang adskiller sig væsentligt fra undervisningen på den nye skole, eller

3) er flyttet til landet og ikke har forkundskaber i grønlandsk.

Herudover er det i Inatsisartutlovens § 17 fastsat, at elever, der hverken har grønlandsk eller dansk som modersmål, kan tilbydes undervisning i deres modersmål. Bestemmelsen er udformet som en såkaldt ”kan-bestemmelse”, hvilket skyldes, at målgruppen ved bestemmelsens tilblivelse har været vurderet at være beskeden. Desuden forudsætter realiseringen af bestemmelsens indhold, at det er muligt at finde kvalificerede undervisere.

Bestemmelsen knytter sig til principper vedrørende menneskerettigheder, hvorefter adgangen til information på ens modersmål, herunder modersmålsundervisning, almindeligvis anses for en grundlæggende menneskeret, da det er en forudsætning for reel deltagelse i samfundet og sikring af oprindelige folks rettigheder.

Samtidig er det i den gældende Inatsisartutlovs § 18, stk. 1, fastsat, at undervisningens tilrettelæggelse, herunder valg af undervisnings- og arbejdsformer, metoder, undervisningsmaterialer og stofudvælgelse, i alle fag skal leve op til folkeskolens formål, formålene for de enkelte trin, formålene for de enkelte fag og fagområder og læreplanernes angivelser af læringsmål, og at undervisningen skal varieres, så den svarer til den enkelte elevs behov og forudsætninger. Herudover på påhviler det i henhold til bestemmelsens stk. 2 skolelederen at sikre, at undervisningen planlægges og tilrettelægges således, at den rummer udfordringer for alle elever.

Endvidere er det i den gældende Inatsisartutlovs § 28 fastsat, at Naalakkersuisut med henblik på forsøgsarbejde kan godkende sådanne afvigelser fra reglerne i Inatsisartutlovens kapitel 3 og 4 om henholdsvis folkeskolens struktur og omfang og undervisningens indhold, organisation og tilrettelæggelse, som vil være forenelig med fastholdelse af folkeskolens formål og grundlag.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at bestemmelsen muliggør realisering af initiativer, der ellers ikke ville være forenelig med en eller flere bestemmelser i forslaget. Det kan eksempelvis dreje sig om tilføjelse af et nyt fagområde på et bestemt trin, oprettelse af hold på tværs af klasser eller afvigelser, der foranlediges af fjernundervisning. Det er imidlertid en betingelse, at afvigelse er af midlertidig karakter og godkendes af Naalakkersuisut, inden de iværksættes. I relation til spørgsmålet om mulighed for etablering af erhvervsrettede 9. og 10. klasseforløb skal det bemærkes, at § 28 således ikke omfatter permanente ordninger. En fravigelse af bestemmelserne i folkeskolelovgivningen vil derfor forudsætte en tidsbegrænsning af det pågældende initiativ og almindeligvis også en efterfølgende evaluering. Det skal samtidig tilføjes, at forsøgsbestemmelsens anvendelse i det hele forudsætter, at folkeskolens formål og grundlag, jf. Inatsisartutlovens § 2, ikke fraviges.

Fravigelser i form af etablering af erhvervsrettede 9. og 10. klasseforløb, hvor undervisningen i flere dage om ugen udskiftes med f.eks. praktikforløb, vurderes derfor ikke at kunne rummes inden for rammerne af Inatsisartutlovens § 28.

Desuden er det i den gældende lovgivnings § 30, stk. 1, fastsat, at undervisningspligten indebærer ret og pligt til at deltage i folkeskolens undervisning eller i anden undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Bestemmelsen suppleres af § 43, stk. 1, 1. pkt., hvoraf det fremgår, at kommunalbestyrelsen har det overordnede ansvar for kommunens skolevæsen og påser, at alle undervisningspligtige børn i kommunen indskrives i folkeskolen eller får en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Endvidere er det i § 31, stk. 1, fastsat, at undervisningspligten indtræder fra skoleårets begyndelse i det kalenderår, hvor barnet fylder 6 år, og ophører efter, at barnet har modtaget regelmæssig undervisning i 10 år.

b) Forslaget

Formålet med lovændringen er at sikre en mere helhedsorienteret og praksisnær folkeskole, hvor eleverne opnår stærkere sproglige og matematiske kompetencer på yngstetrinnet og samtidig tilbydes realistiske, motiverende læringsveje på ældstetrinnet. Forslaget kan inddeles i 2 hovedelementer. Det drejer sig om en ny struktur for yngstetrinnet (1.–3. klasse), hvor antallet af fag reduceres med henblik på at skabe større sammenhæng, bedre faglig fordybelse og øget trivsel blandt eleverne, og indførelse af mulighed for erhvervsorienterede forløb på ældstetrinnet (9.–10. klasse) i form af kommunale erhvervsklasseordninger.

Forslaget indeholder således bestemmelser, som væsentligt reducerer antallet af fag på yngstetrinnet. Samtidig foreslås en ny fagstruktur med 7 fag på yngstetrinnet. Forslagets intention er i den forbindelse at styrke grønlandsk modersmålsundervisning, læsning, skrivning, regning samt skabe bedre sammenhæng, fordybelse og kvalitet i undervisningen. Målsætningen i den forbindelse er, at eleverne lærer de vigtigste færdigheder tidligt og samtidig får mere ro og trivsel i skolen.

Grønlandsk indtræder fra 1. klasse og styrkes, mens dansk og engelsk først indtræder som egentlige undervisningsfag fra 4. klasse og med færre timer end grønlandsk med henblik på at styrke kundskaberne i grønlandsk, så det til enhver tid er det dominerende sprog, navnlig i forhold til engelsk. Dansk og engelsk indtræder på yngstetrinnet som introduktionsfag.

Modellen tydeliggør prioriteringen af de grundlæggende kompetencer og understøtter samtidig elevernes trivsel og alsidige udvikling.

Endvidere ændrer fagområdet ”Personlig udvikling” navn og indhold på alle trin. Fagområdet vil fremover benævnes ”livsmestring” og vil udover et fag af samme navn også omfatte faget idræt og udeliv. Det tilsigtes i den forbindelse at etablere det nye fag ”livsmestring” omhandlende selvværd, mental sundhed, robusthed, fællesskab og identitetsskabelse mv. som et nyt selvstændigt fag under denne faggruppe.

I forlængelse heraf foreslås det at placere det nuværende fag idræt, herunder udeliv, under denne faggruppe i stedet for fagets nuværende placering under det praktisk-musiske område. Samtidig ændres fagets navn til idræt og udeliv.

Endelig indeholder forslaget regler, som muliggør en mere praksisnær skolegang for elever, som måtte have behov herfor. Det drejer sig om en mulighed for kommunerne til at udbyde erhvervsorienterede forløb i form af erhvervsklasser efter ansøgning herom til Naalakkersuisut.

Vedrørende ny struktur på yngstetrinnet (1.-3. klasse)

Med hensyn til omfanget af undervisningen ændres antallet af skoledage til mellem 180 og 200 dage i stedet for mellem 200 til 240 dage på ugens 5 første hverdage eller på alle ugens 6 hverdage for yngstetrinnet i § 8, stk. 1. Det fremgår samtidig af § 8, stk. 1, at reduktionen af skoledage ikke omfatter mellem- og ældstetrinnet, som fortsat vil omfatte 200-240 skoledage.

Introduktionen af den nye fagstruktur på yngstetrinnet har samtidig medført behov for ændringer i afgrænsningen af fagområder, som disse er angivet i § 10, stk. 1. Herved forstås den gældende gruppering af et eller flere beslægtede fag inden for overordnede fagområder. Det skal samtidig bemærkes, at angivelsen af de enkelte fag i § 10, stk. 1, nr. 1-5, ikke er ensbetydende med, at de nævnte fag skal indgå på alle trin eller på alle klassetrin, idet dette skal vurderes efter de bestemmelser, der omhandler de forskellige trin, jf. §§ 11-13.

I øvrigt er fagenes navne angivet i anførselstegn med henblik på at præcisere, hvornår der er tale om et fag og ikke et fagområde. Det har været overvejet i stedet at skrive fagene med stort begyndelsesbogstav, hvilket dog ikke er sket, idet angivelserne omhandler fagene i form af almindelige navneord til beskrivelse af faglige discipliner.

Nr. 1 i § 10, stk. 1, vedrørende antallet af sprog er uændret i forhold til den gældende Inatsisartutlov. Det fremgår af bestemmelsens nr. 1, at antallet af sprog suppleres med et 3. fremmedsprog, som skal tilbydes. Anvendelse af betegnelsen ”3. fremmedsprog” skal ses i lyset af, at grønlandsk er landets officielle sprog, jf. § 20 i lov nr. 473 af 12. juni 2009 om Grønlands Selvstyre, hvortil kommer, at dansk i henhold til § 3, stk. 3, i Inatsisartutlov nr. 7 af 19. maj 2010 om sprogpolitik kan anvendes i offentlige forhold. Det skal hertil bemærkes, at Selvstyreloven ikke som den tidligere Hjemmestyrelse indeholder bestemmelser om, at der skal undervises i dansk. Det fremgår dog af bemærkningerne til Selvstyrelovens § 20, at det er de grønlandske myndigheders opfattelse, at beherskelsen af flere sprog i et dynamisk og stadig mere globaliseret samfund er af stor vigtighed. Derfor undervises der også i andre sprog med henblik på at opkvalificere grønlandske elever til videreuddannelse og beskæftigelse både i og uden for Grønland. På den baggrund opfattes dansk og engelsk i forhold til grønlandsk som 1. og 2. fremmedsprog.

I forhold til nr. 2 kan det nævnes, at fagområdet kultur og samfund omfatter fagene samfunds-fag, historie, religion og filosofi.

Nr. 3 i § 10, stk. 1, der omhandler fagområdet matematik og natur og fagene matematik og naturfag, er uændret i forhold til den gældende Inatsisartutlovs § 10, stk. 1, nr. 3.

For så vidt angår nr. 3 skal det bemærkes, at faget naturfag omfatter fysik og kemi, biologi, naturgeografi, astronomi og teknologi, og på ældstetrinnet indgår der fagdelt undervisning i hoveddisciplinerne, jf. § 13, stk. 2.

Fagområdet livsmestring i nr. 4 er det nye fagområde, der introduceres i forslaget som en erstatning for fagområdet personlig udvikling. Endvidere ændres fagområdet ”Personlig udvikling” som nævnt navn og indhold på alle trin. Fagområdet omfatter udover et fag af samme navn også faget idræt og udeliv, som derfor under betegnelsen idræt, herunder udeliv udgår af det praktisk-musiske fagområde i nr. 5.

Det nye fag livsmestring omhandlende selvværd, mental sundhed, robusthed, fællesskab og identitetsskabelse mv. indgår således som et nyt selvstændigt fag under denne faggruppe. Faget vil også omfatte redskaber til at forstå sig selv og andre. Faget vil herudover også fortsat omfatte emner fra det gældende fag om personlig udvikling. Det drejer sig om emner som seksualoplysning, sundhedslære, familiekundskab, oplysning om nydelses- og rusmidler, arbejdskendskab, ligesom faget også involverer psykologiske og sociale emner samt elevens arbejde med personlig planlægning.

Placering af faget idræt og udeliv under denne faggruppe skyldes, at elevernes engagement i fysisk aktivitet er ensbetydende med, at der herved lægges et fundament for et sundere liv både fysisk og mentalt. Bevægelse styrker kroppen, forbedrer konditionen og modvirker livstilssygdomme. Men det er utvivlsomt, at idræt og motion også forbedrer udøvernes mentale tilstand ved bl.a. at reducere stress, fremme bedre søvn og skabe en overordnet følelse af velvære og balance. Dette giver eleverne et stærkere udgangspunkt for at håndtere det pres, som eleverne kan møde i studielivet og ved overgangen til voksenlivet. Idræt og bevægelse kan derfor ses som en form for social og personlig udviklingsproces, hvor eleverne tilegner sig værdifulde egenskaber i form af f.eks. disciplin, målrettethed, vedholdenhed og evne til samarbejde med ansvar både for sig selv og fællesskabet. Derfor er det vurderet naturligt at indplacere idræt og udeliv som et fag under fagområdet livsmestring.

Fagområdet det praktisk-musiske område vil herefter omfatte fagene hjemkundskab, musik herunder sang, bevægelse og drama, kunst herunder arkitektur, og håndværk og design, herunder sløjd og håndarbejde.

Dette gælder imidlertid ikke i forhold til yngstetrinnet, hvor fagene musik herunder sang, bevægelse og drama, kunst herunder arkitektur, og håndværk og design, herunder sløjd og håndarbejde samles i et samlet nyt fag under benævnelsen skabende fag, jf. det nye stk. 2 i § 10. At

de nævnte selvstændige fag samles til ét fag på yngstetrinnet skyldes den overordnede målsætning om at reducere antallet af fag på yngstetrinnet.

Det kan ud fra affattelsen af § 10, stk. 2, i forslaget nr. 4 også udledes, at hjemkundskab udgår som fag på yngstetrinnet. At hjemkundskab udgår, skal ligeledes ses i sammenhæng med den overordnede målsætning om at reducere antallet af fag på yngstetrinnet.

Ændringerne i den gældende Inatsisartutlovs § 11 om de fagområder, der undervises i på yngstetrinnet, omhandler bestemmelsens stk. 2.

Det skal i øvrigt i forhold til selve fagfordelingen bemærkes, at den konkrete fagfordeling på de enkelte trin reguleres af læreplaner, som udstedes i medfør af § 14, stk. 2.

Det foreslås, at yngstetrinnet omfattes af følgende fag, jf. § 11, stk. 2:

- Grønlandsk – styrkes som hovedsprog med flere timer.
- Matematik – styrkes som grundfag med fokus på talforståelse og problemløsning.
- Idræt og udeliv – fokus på bevægelse, trivsel, kropsbevidsthed og relationer.
- Skabende fag – samler fagene musik, herunder sang, bevægelse og drama, kunst, herunder arkitektur, og håndværk og design, herunder sløjd og håndarbejde.
- Nyt fag i form af ”livsmestring” om trivsel og robusthed – et nyt selvstændigt fag, der erstatter det gældende ”Personlig udvikling”. Både fagområdet og faget ”Personlig udvikling” ændrer navn, og fagindholdet skal ændres og fokusere på selvværd, mental sundhed, robusthed, fællesskab og identitetsskabelse. Denne ændring vil imidlertid ikke kun begrænse sig til yngstetrinnet, idet faget personlig udvikling erstattes af livsmestring på alle 3 trin.
- Dansk som introduktionsfag.
- Engelsk som introduktionsfag.

Forslaget er således ensbetydende med, at engelsk udgår af yngstetrinnet, og i stedet indgår på yngstetrinnet som introduktionsfag. Ændringen er ikke en nedprioritering af engelsk, men foretages som et led i en strategisk faglig styrkelse. Formålet er at give eleverne et stærkere fundament i læsning, skrivning og regning samt i grønlandsk og matematik, før eleverne møder engelskundervisningen. Dette vil samtidig sikre, at engelsk på grund af sprogets evne til hurtig udbredelse ikke udkonkurrerer grønlandsk.

Erfaringer viser, at tidlig introduktion af mange fag kan skabe fragmentering og hindre elevernes fordybelse. Ved at samle og styrke grundfagene på yngstetrinnet vil eleverne stå bedre rustet til at tilegne sig engelsk på et højere fagligt niveau fra mellemtrinnet. På den måde tilgodeses koalitionsaftalens intentioner, idet engelskundervisningen får et reelt løft i kvalitet og timetal frem for alene at blive spredt ud over flere klassetrin.

§ 11, stk. 2, nr. 1, ændres, hvorefter fagområdet sprog på yngstetrinnet fremover alene vil omfatte grønlandsk som ordinært undervisningssprog. Dette er ensbetydende med, at dansk udgår af yngstetrinnet som egentligt undervisningsfag, men vil blive udbudt som introduktionsfag på yngstetrinnet i lighed med engelsk i overensstemmelse med den overordnede målsætning om at reducere antallet af fag samtidig med en øget fokusering og prioritering af grønlandsk på yngstetrinnet. Det skal hertil bemærkes, at dansk vil kunne tilbydes som modersmålsundervisning, jf. forslaget § 17.

Som nævnt vil dansk og engelsk indgå som introduktionsfag på yngstetrinnet i form af f.eks. sproglege. Herved forstås aktiviteter på yngstetrinnet, der styrker børns ordforråd, udtale, grammatik og læselyst gennem motiverende, aktive aktiviteter. Det indebærer rim/remser, historiefortælling, ordkæder og bevægelse for at gøre sprogtilegnelse sjov. Legene er centrale for at sikre, at eleverne får et godt udbytte af undervisningen.

Endvidere fremgår det af forslaget nr. 3, at fagområdet kultur og samfund omfattende fagene samfundsfag, historie samt religion og filosofi, som fremgår af § 11, stk. 2, nr. 2, i den gældende Inatsisartutlov, udgår af bestemmelsen. Dette sker som led i forslaget overordnede ambition om at reducere antallet af fag på yngstetrinnet.

Derudover ændres bestemmelsen vedrørende fagområdet matematik og natur til alene at omfatte faget matematik. Dette er ensbetydende med, at faget naturfag udgår af yngstetrinnet som led i målsætningen om at reducere antallet af fag på yngstetrinnet.

I forhold til spørgsmålet om nationbuilding skal det bemærkes, at dette ikke har manifesteret sig i udtrykkelige ændringer af ordlyden af de enkelte bestemmelser, idet hensigten er at integrere intentionerne bag nationbuilding meningsfuldt i undervisningen uden et kunstigt adskilt fag, der kan være vanskeligt at implementere i praksis. Det er vurderingen, at etablering af nationbuilding som selvstændigt fag risikerer at blive en formel konstruktion uden reel forankring i elevernes hverdag og læring. De faglige elementer såsom kulturhistorie, myter, sagn, kunst, identitet, mental sundhed og ansvarlighed vurderes at have stor relevans for folkeskolens formål, hvorfor disse med fordel bør indgå i en tværfaglig sammenhæng i fagene.

På den måde kan emnerne indarbejdes i en helhedsorienteret kontekst, hvor grønlandske værdier, historie, sprog og samfundsforståelse kobles med elevernes udvikling af identitet, selvværd og robusthed. På denne baggrund foreslås det, at nationbuilding skal indgå og være en del af undervisningen i alle fag.

Desuden indeholder forslaget en ændring af den gældende Inatsisartutlovs § 17. Ændringen er en konsekvens af forslaget overordnede målsætning om prioritering af grønlandsk sammenholdt med, at dansk udgår af yngstetrinnet som egentligt undervisningsfag. Derfor udgår grønlandsk i den gældende bestemmelse om, at elever, der hverken har grønlandsk eller dansk som modersmål, kan tilbydes undervisning i deres modersmål. Ændringen betyder, at alle elever

uden grønlandsk som modersmål kan modtage modersmålsundervisning. Dette vil således også omfatte elever, der eksempelvis har dansk som modersmål.

Vedrørende erhvervsrettede ordninger

Endvidere har Naalakkersuisut undersøgt forskellige muligheder for at imødekomme ønsket om at indføre erhvervsrettede ordninger i folkeskolen. Forslaget til en ændring af Inatsisartutloven om folkeskolen omfatter en mulighed for kommunerne til at udbyde erhvervsorienterede forløb i form af egentlig erhvervsklasser. Der er tale om ordninger, som har til formål at give eleverne en mere praksisnær skolegang og mulighed for et tættere samarbejde med erhvervsliv og arbejdsmarked.

De foreslåede regler i forslagens nr. 8 om §§ 13 a - 13 d om erhvervsrettet undervisning drejer sig om bestemmelser, der muliggør, at kommunerne efter ansøgning herom til ressortmyndigheden kan etablere erhvervsklasseordninger i overensstemmelse med lokale ønsker og behov ud fra nogle centralt fastsatte minimumsbetingelser. Disse skal sikre, at eleverne til enhver tid modtager undervisning, der står mål med, hvad der kræves i folkeskolen. Sådanne erhvervsklasseordninger antages at svare til de såkaldte erhvervsklasser, som nogle kommuner, herunder ikke mindst Kommune Kujalleq, har ønsket at tilbyde. Disse ordninger er nærmere beskrevet i det følgende.

Erhvervsklasser, jf. §§ 13 a - 13 d:

Det foreslås, at kommunalbestyrelserne efter ansøgning herom til ressortmyndigheden kan etablere erhvervsorienterede ordninger i overensstemmelse med lokale ønsker og behov. Herved forstås erhvervsklasselignende ordninger, som i forslaget benævnes erhvervsklasser, der er blevet efterspurgt af nogle kommuner. Ordningerne skal målrettes elever, som vurderes at have større udbytte af en praksisnær læringsform i en egentlig erhvervsklasse end af traditionel klasseundervisning.

Erhvervsklasser skal give elever mulighed for at stifte kendskab til det praktiske arbejdsmarked allerede i folkeskolen, idet elever i 9. og 10. klasse kan tilknyttes en virksomhed og få praktisk erfaring om arbejdslivet. Ordningerne har samtidig til hensigt at styrke elevernes trivsel og motivation, skabe større variation på ældstetrinnet og bygge bro mellem skole og arbejdsmarked. Ordningerne vil kunne tilrettelægges således, at eleverne tilbringer 1-2 dage om ugen hos en virksomhed, på en erhvervsuddannelse eller i et praktisk forløb arrangeret af elevens folkeskole.

Praktik og praktiske undervisningsforløb understøtter gennem en praktisk forankret læring, at eleverne tilegner sig kundskaber og færdigheder, der forbereder til videre uddannelse og fremmer elevens alsidige udvikling. Gennem praktikken og praktiske undervisningsforløb opnår eleven kendskab til praksis ved at beskæftige sig med metoder, redskaber, materialer og værktøj. Videre skal ordningen medvirke til at styrke motivationen for elever, der ikke trives i en traditionel skoleform.

Formålet med ordningen er også at få flere unge til at vælge en erhvervsuddannelse.

Der er i øvrigt karakteristisk for erhvervsklasseordningen, at det vil være op til den enkelte kommunalbestyrelse at fastlægge udformningen og det konkrete indhold af kommunens erhvervsklasseordning. Det antages i den forbindelse, at der vil være tale om ordninger, hvorefter eleverne får mulighed for 1-2 ugentlige dage i praktik i løbet af skoleåret. Det må i den forbindelse forventes, at praktikken tilrettelægges i samarbejde med lokale virksomheder og offentlige institutioner, og at der sikres klare aftaler om rammer, indhold og tilsyn.

Det er samtidig et krav, at en erhvervsklasseordning opfylder det timetal, der gælder for 9. og 10. klassetrin, jf. § 13 a, stk. 2.

Eleven skal samtidig have mulighed for at skifte tilbage til den almindelige undervisning, uagtet hvordan kommunalbestyrelsen har tilrettelagt ordningen i den konkrete kommune, jf. § 13 a, stk. 3.

Uanset den præcise tilrettelæggelse af den konkrete ordning er det et krav, at eleverne som minimum skal modtage undervisning i matematik, grønlandsk, dansk og engelsk, jf. § 13 b, stk. 1. Undervisningen skal desuden tilpasses den enkelte elevs forudsætninger og behov. Ordningen vil være ensbetydende med, at der gives elever mulighed for at gennemføre folkeskolens afsluttende evaluering, men med en anden tilrettelæggelse af både undervisningen og folkeskolens afsluttende evaluering. Eleverne undervises i færre fag end deres klassekammerater, dog minimum i grønlandsk, dansk, engelsk og matematik, jf. § 13 b, stk. 1, idet en væsentlig del af skolegangen tilbringes i praktik i virksomheder, på en erhvervsuddannelse eller i et af skolen arrangeret praktisk undervisningsforløb. Eleverne i 10. klasse vil således kunne afslutte folkeskolen med en mere praksisorienteret skolegang, der kombinerer undervisningen i folkeskolen i fagene grønlandsk, dansk, engelsk og matematik med praktik i virksomheder eller praktiske undervisningsforløb.

Det foreslås samtidig, at der ved afslutningen af 10. klassetrin ved siden af de øvrige fag, som eleven afslutter, tilrettelægges en særlig afsluttende evaluering for elever i en erhvervsklasse i form af en afsluttende evalueringssamtale, jf. § 13 b, stk. 3.

Det er desuden en forudsætning for godkendelse af en ansøgning om en konkret erhvervsklasseordning, at kommunalbestyrelsen har indgået en aftale med en brancheskole eller anden relevant uddannelsesinstitution, der udbyder erhvervsuddannelser, jf. § 13, c, stk. 1.

Endvidere skal kommunalbestyrelsen indgå aftale med den relevante brancheskole eller uddannelsesinstitution om antallet af elever, der optages, jf. § 13 c, stk. 2. Både elever fra almindelige klasser og elever, der er henvist til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, vil kunne indgå i en erhvervsklasseordning.

Desuden påhviler det kommunalbestyrelsen at føre tilsyn med de praktiske forløb, hvad enten de foregår på en virksomhed eller på en uddannelsesinstitution, jf. § 13 c, stk. 3.

Forslaget indeholder i § 13 d en bemyndigelsesbestemmelse. I forhold til spørgsmålet om bemyndigelsens anvendelse henvises der til bemærkningerne til § 13 d.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Indførelsen af færre fag og muligheden for færre skoledage på yngstetrinnet og erhvervsorienterede forløb på ældstetrinnet forventes ikke i forhold til Selvstyret at medføre væsentlige merudgifter samlet set, men en omstilling af ressourcer inden for de eksisterende økonomiske rammer.

Der vil således være behov for udarbejdelse af nye læreplaner, undervisningsmaterialer og læremidler til de samlede fagområder.

Det er samtidig vurderingen, at der vil blive behov for at etablere en skolekonsulentstilling i Uddannelsesstyrelsen til at bistå kommuner og skoler med implementering og kvalitetssikring af de erhvervsorienterede forløb.

På nuværende tidspunkt vurderes det, at disse udgifter vil kunne afholdes inden for eksisterende rammer gennem omprioritering og effektivisering.

Herudover kan det nævnes, at den øgede prioritering af grønlandsk på yngstetrinnet ikke i sig selv antages at ændre på det eksisterende behov for grønlandsksproget materiale og grønlandsksprogede lærerressourcer på ungdomsuddannelserne i form af GUX og brancheskolerne.

Forslaget vurderes samtidig at kunne medføre behov for at revidere nogle administrative forskrifter, hvilket navnlig drejer sig om følgende bekendtgørelser:

- Selvstyrets bekendtgørelse nr. 38 af 27. juli 2023 om trinformål samt fagformål og læringsmål for folkeskolens fag og fagområder
- Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 2 af 9. januar 2009 om evaluering og dokumentation i folkeskolen
- Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 3 af 9. januar 2009 om den afsluttende evaluering i folkeskolen
- Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 11 af 14 maj 2003 om foranstaltninger til sikring af undervisningens gennemførelse samt om skolens tilsyn med eleverne i skoletiden

I forhold til forslagets bestemmelser om muligheden for at tilbyde erhvervsklasser antages behovet for ændringer i administrative forskrifter imidlertid særligt at bero på karakteren af de ordninger, som kommunerne konkret vil udbyde.

Derudover skal det bemærkes, at der kan blive behov for at tilpasse ”Bekendtgørelse nr. 1347 af 15. december 2005 om unges arbejde i Grønland”, som administreres af Arbejdstilsynet i Grønland.

For kommunerne vurderes ændringerne at medføre visse økonomiske konsekvenser i form af følgende:

- Færre fag og navnlig muligheden for færre skoledage på yngstetrinnet antages at kunne reducere udgifter til drift og personale, men de frigjorte midler bør geninvesteres i kvalitet i undervisningen og efteruddannelse/kompetenceudvikling for lærere.
- Hvis kommunalbestyrelsen beslutter at reducere antallet af skoledage, vil de frigjorte midler nødvendiggøre nogle kommunale beslutninger og prioriteringer i forhold til en omorganisering af de personalemæssige ressourcer inden for skoleforvaltningen, herunder i relation til i hvilken udstrækning frigørelsen af personale på yngstetrinnet vil skulle dække behov for tilførsel af yderligere ressourcer til f.eks. skolepasningstilbud og lignende.

Det skal samtidig bemærkes, at erhvervsklasseordninger er frivillige, og forslaget medfører derfor ikke i den forbindelse hverken økonomiske eller administrative konsekvenser for kommunerne.

Konkret vurderes forslaget at kunne medføre følgende konsekvenser i forhold til de enkelte dele af forslaget:

a) Mulighed for forkortelse af skoleårets længde på yngstetrinnet fra 200-240 til mellem 180 og 200 skoledage:

Muligheden for en forkortelse af skoleårets længde antages for skolens drift at kunne medføre mindre besparelser i form af færre udgifter til daglig rengøring, mindre slid på bygninger og potentielt færre udgifter til skolemadsordninger.

Muligheden for en forkortelse af skoleårets længde vurderes som udgangspunkt ikke at ændre ved lærernes arbejdsforpligtelse, da lærernes årsnorm ligger fast. I de perioder, hvor eleverne ikke er i skole, vil lærerne kunne anvende tiden til forberedelse, efteruddannelse, samarbejde med ressourcepersoner, udvikling af nye undervisningsforløb og egne materialer samt understøttelse af aktiviteter på øvrige klassetrin og eventuelt i skolepasningsordninger. Dette kan ses som en fordel i forhold til den generelle mangel på lærere, da skolernes ressourcer kan udnyttes mere fleksibelt i eventuelle perioder uden elever.

Med hensyn til et eventuelt øget behov for børnepasning som følge af en eventuel forkortelse af skoleårets længde skal det bemærkes, at der i de dage, der udgår af skemaet, vil være behov for, at kommunernes pasningstilbud tilpasses lokalt, men da åbningstiden for de fleste kommuner i forvejen ligger i tidsrummet 07:00–17:00, vurderes ændringen overordnet set at kunne rummes inden for de eksisterende rammer.

b) Nye fagområder og nye fag:

I forhold til spørgsmålet om undervisningsmaterialer forventes ingen merudgift samlet set, idet materialeforbruget i højere grad samles om færre, men bredere fagområder. Herudover kan der blive behov for revidering og tilpasning af undervisningsmaterialer til fag, hvor undervisning i faget fremadrettet først vil starte på mellemtrinnet.

Indførelsen af livsmestring som selvstændigt fag og fagområde erstatter det nuværende fag personlig udvikling og udvider indholdet med et større fokus på trivsel, emotionelle færdigheder, robusthed og sociale kompetencer. Der vil være behov for udvikling af nye undervisningsmaterialer, men størstedelen af dette forventes at kunne indarbejdes inden for rammerne af de eksisterende bevillinger til Ilinnisiorfik, som er Uddannelsesstyrelsens undervisningsmiddel forlag. Endvidere antages allerede eksisterende materialer at kunne bruges til det nye fag skabende fag.

De nye fagområder og fag vil i forhold til lærernes kompetencer, herunder læreruddannelsen og efteruddannelse, vurderes at indebære et behov for kortere efteruddannelsesforløb, særligt inden for relationsarbejde, trivselspædagogik og klasseledelse. Dette forventes dog at kunne gennemføres inden for de eksisterende kompetenceudviklingsrammer under Institut for Læring og Uddannelsesstyrelsen. Fagområdet livsmestring og faget "livsmestring" forventes ikke at få nogen praktisk betydning for læreruddannelsen, da det ligger tæt op ad det nuværende fag og fagområde med benævnelsen personlig udvikling.

Tilrettelæggelsen af undervisningen i livsmestring forventes i høj grad at minde om den nuværende praksis i personlig udvikling, men med mere strukturerede og målrettede forløb, hvilket kan understøtte en mere ensartet national implementering.

I forhold til ændringen af det praktisk-musiske område og nyt fag i form af "skabende fag" vurderes det ikke at medføre konkrete konsekvenser, at fagene samles i et nyt fag. Overordnet er det dog væsentligt, at området fortsat organiseres tværfagligt og med praksisnære aktiviteter, der tager afsæt i elevernes hverdag, udeliv og forståelse af verden. Hvordan dette bedst understøttes inden for rammerne af et samlet fag, vil indgå i den videre faglige og pædagogiske udvikling. Derudover kan det oplyses, at det stadig vil være en mulighed at arbejde med de enkelte kreative fag i tværfaglige forløb f.eks. i faget grønlandsk.

Desuden vurderes flytningen af faget "Idræt og udeliv" til fagområdet "Livsmestring" ikke at medføre direkte konsekvenser i praksis. Dog vil det være med til at skabe helhedsorienterede og meningsfulde læringsforløb. Eleverne får bedre mulighed for at arbejde i længerevarende processer, som understøtter udviklingen af kernekompetencerne i faget.

c) Ændringen af de fagområder og fag, der undervises i på yngstetrinnet:

Reduktion af fag fra 13 til 7 på yngstetrinnet, herunder fag der udgår, vurderes i forhold til lærerressourcer at medføre, at undervisningen samles i bredere fagområder, hvilket giver lærerne mulighed for længere læringsforløb og mindre fragmentering i skoledagen. I forhold til lærerne vil dette være ensbetydende med, at lærernes undervisningsopgaver i højere grad vil være samlet inden for færre områder, hvilket vil kunne styrke kontinuiteten og mindste behovet for samarbejde mellem mange forskellige lærere på samme klasse.

Konsekvenserne af de faglige ændringer for lærerne antages derudover også at omfatte de konsekvenser for lærerne, som vil kunne aktualiseres som følge af muligheden for en reduktion i antallet af skoledage. Det vil dreje sig om mere tid til forberedelse, efteruddannelse, samarbejde med ressourcepersoner, udvikling af nye undervisningsforløb og egne undervisningsmaterialer samt understøttelse af aktiviteter på øvrige klassetrin m.m.

De faglige ændringer vurderes i forhold til spørgsmålet om undervisningsmaterialer ikke at medføre væsentlige økonomiske konsekvenser. Dette skal ses i sammenhæng med, at materialer til de udgående fag udfases eller genbruges, mens nye materialer til fagområdet livsmedstring udvikles. Den samlede materialemængde forventes ikke at stige.

I forhold til spørgsmålet om den tilsigtede styrkelse af de fag, der undervises i, herunder antallet af flere timer til de enkelte fag, skal det bemærkes, at det er den overordnede intention at reducere antallet af fag på yngstetrinnet i folkeskolen med henblik på at styrke elevernes færdigheder og kompetencer i faget grønlandsk. Dette vil bl.a. medvirke til at skabe et bedre fundament for videre læring i andre fag. Det skal i den forbindelse bemærkes, at der ikke er centralt fastsatte timetal for noget fag i folkeskolen. Timetallene for fagene bestemmes lokalt af kommunerne ud fra en vurdering af elevernes behov og forudsætninger.

I henhold til § 43, stk. 1, i den gældende Inatsisartutlov om folkeskolen er det kommunalbestyrelsernes ansvar, at børn i den undervisningspligtige alder indskrives i folkeskolen eller får en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Desuden er det kommunalbestyrelserne, som fastlægger mål og rammer for skolernes virksomhed, hvorfor det er et kommunalt ansvar at udarbejde planer for det enkelte fag, ud fra ovennævnte trin-, fag- og læringsformål. Det er stadig en klar prioritet for Naalakkersuisut, at alle elever i folkeskolen trives, udvikler sig og lærer mest muligt.

Styrkelsen af fagene vurderes samtidig at medføre positive konsekvenser i forhold til lærerressourcerne. Reduktionen i antallet af fag på yngstetrinnet indebærer som nævnt, at undervisningen samles i bredere fagområder, hvilket giver mulighed for længere læringsforløb og mindre fragmentering i skoledagen, hvilket gælder både for elever og lærere. I dag er det ofte den samme lærer eller en mindre lærergruppe, som varetager undervisningen i alle fag hos de mindste klasser. En reduktion af fagrækken på yngstetrinnet vil betyde, at lærerne vil få mere tid til forberedelse til de enkelte fag, hvilket giver bedre mulighed for at undervise i

helhedsorienterede og længerevarende undervisningsforløb, samtidig med at stress fra hyppige fagovergange reduceres.

Sammenlægningen af fag i folkeskolens yngste klasser vurderes imidlertid at stille krav til nye undervisningsmaterialer, som udvikles. Materialerne skal i højere grad være fleksible, helhedsorienterede og understøtte tværfaglige forløb, hvor eleverne arbejder med temaer og problemstillinger på tværs af fag. Det kræver konkrete undervisningsforløb, der integrerer de kombinerede fag og skaber sammenhæng, variation og relevans i undervisningen. Uddannelsesstyrelsens undervisningsmiddelforlag, Ilinniustorvik, har allerede styrket fokus på udviklingen af sådanne undervisningsforløb. Denne type materialer kan udvikles hurtigere og mere omkostningseffektivt end traditionelle lærebogssystemer, der typisk tager flere år at færdiggøre. Dermed kan forlaget hurtigere imødekomme de nye krav og understøtte lærerne i arbejdet med de tværfaglige fagområder.

d) Nyt fagområde og nyt fag:

I forhold til den praktisk betydning af indførelsen af livsmestring som nyt fagområde og nyt fag skal det bemærkes, at livsmestring er et bredere og mere systematisk fag end personlig udvikling og bygger på nyere viden om trivsel, mental sundhed og sociale færdigheder. I praksis betyder det, at lærerne arbejder med strukturerede forløb inden for f.eks. samarbejde, emotionel regulering, konflikthåndtering og sunde rutiner.

Denne ændring vurderes at medføre en styrkelse af undervisningen generelt og forventes ikke at kræve væsentligt flere ressourcer end i dag, da mange af aktiviteterne allerede indgår i skolernes daglige arbejde, men nu får en tydeligere faglig ramme og indhold.

Det forhold, at dansk og engelsk samt en række andre fag, der hidtil har været på yngstetrinnet, først starter på mellemtrinnet påregnes at få konsekvenser for allokeringen af undervisningstimer til disse fag og samtidig aktualisere spørgsmålet om, hvor mange ekstra timer vil der i givet fald være tale om.

Endvidere vurderes den senere indførelse af dansk, engelsk og øvrige fag, der forskydes til mellemtrinnet ikke at forringe elevernes sproglige kompetencer set over det samlede skoleforløb. Flytningen sker for at sikre, at undervisningen i dansk og engelsk påbegyndes på et tidspunkt, hvor eleverne er mere udviklingsmæssigt modne og har et solidt grundlag i grønlandsk. Dette skyldes, at international forskning viser, at en stærk modersmålskompetence understøtter tilegnelsen af fremmedsprog.

Elever lærer mest i undervisning med tydelig struktur, klare mål og løbende feedback. Når undervisningen veksler mellem forklaring, fælles aktivitet og selvstændig træning, og eleverne inddrages i at sætte mål og evaluere deres indsats, styrkes deres udbytte. Fordi læring ikke er en lineær proces, har elever brug for at kunne bevæge sig frem og tilbage mellem aktiviteter og niveauer for at udvikle sig.

Det er desuden vurderingen, at det ikke på det foreliggende grundlag er muligt at bestemme behovet for allokeringen af undervisningstimer i de berørte fag. Eventuelle justeringer vil afhænge af den videre proces, herunder de faglige drøftelser og de administrative vurderinger, der følger af implementeringen. Der kan derfor endnu ikke peges på et konkret timetal. Derudover henhører det som nævnt under kommunalbestyrelsernes kompetence at fastlægge mål og rammer for skolernes virksomhed, da man ikke fra centralt hold fastsætter timetallet for de enkelte fag. Derudover vil det også afhænge af arbejdet med revidering af flere bekendtgørelser på folkeskoleområdet bl.a. Selvstyrets bekendtgørelse om trinmål samt fagformål og læringsmål for folkeskolens fag og fagområder.

e) Konsekvenser af erhvervsklasser i forhold til brancheskolerne:

Det vurderes ikke, at muligheden for, at kommunerne opretter erhvervsklasser i folkeskolen, vil få direkte konsekvenser for brancheskolerne. Brancheskolerne er ikke forpligtede til at indgå i erhvervsklasseordninger. Der skal ikke i henhold til forslaget fra centralt hold udvikles én fast model for, hvordan erhvervsklasseordninger skal udformes. Derimod forudsættes det, at kommunerne opretter lokale ordninger ud fra lokale behov. Dermed kan udformningen af erhvervsklasseordningen komme til at variere fra kommune til kommune. Det er en oplagt mulighed, at kommuner, grundskoler, erhvervsliv og brancheskoler indgår i dialog og/eller samarbejder omkring tilrettelæggelse af lokale ordninger.

Idet erhvervsklasseordningen er en mulighed for kommunerne, og ikke en forpligtelse, skal kommunerne selv bære de økonomiske konsekvenser herfor. Såfremt en lokal erhvervsklasseordning kræver involvering af brancheskoler, aftales omfanget af involveringen mellem kommunen og de pågældende brancheskoler, herunder også hvordan de eventuelle merudgifter for brancheskolen skal afholdes.

f) Modersmålsundervisning:

Den foreslåede præcisering af modersmålsundervisningens målgruppe vil kunne medføre et begrænset øget behov for undervisningstimer i enkelte kommuner, forventeligt særligt i Nuuk. Det samlede omfang forventes dog at være lavt, idet en forholdsvis lav andel af eleverne i folkeskolen ikke har grønlandsk som modersmål. Modersmålsundervisningen forventes primært tilrettelagt i små hold eller gennem fjernundervisning, hvilket begrænser ressourcebehovet. Det vurderes, at kommunerne kan imødekomme behovet gennem omfordeling af eksisterende lærertimer uden betydelige merudgifter.

På længere sigt forventes initiativerne at have positive samfundsøkonomiske effekter, idet flere unge forventes at gennemføre folkeskolen med et tilfredsstillende resultat, hvilket vil øge deres muligheder i forhold til en ungdomsuddannelse og senere at tilgå arbejdsmarkedet som faglært arbejdskraft.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

De strukturelle ændringer på yngstetrinnet får ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet. Det samme vil være tilfældet i erhvervsklasseordningerne, idet det er frivilligt for erhvervslivet at indgå aftaler med kommunalbestyrelsen, herunder i forhold til at modtage elever i deres virksomheder m.v. Derfor vil forslaget ikke indebære konsekvenser for virksomhedernes omkostninger. Forslaget vurderes heller ikke at medføre konsekvenser for markedernes struktur og konkurrenceforhold eller pålægge virksomhederne administrative byrder.

I tilfælde af, at en virksomhed ønsker at deltage i en erhvervsklasseordning, vil virksomheden dog blive forpligtet til at sikre et trygt og udviklende miljø, hvor arbejdsopgaverne passer til elevernes alder og fysiske formåen. Desuden skal arbejdsmiljøreglerne overholdes, og virksomheden skal være indforstået med kommunalbestyrelsens forpligtelse til at føre tilsyn med praktikaftalens overholdelse. Virksomheden skal desuden sikre, at der indhentes børneattest på de personer, som elever under 15 år vil omgås i det daglige. Eleverne vil i øvrigt ikke modtage løn for deres tid i virksomhedspraktik, idet praktikopholdet betragtes som en del af undervisningen. Idet eleven fortsat er indskrevet i folkeskolen, vil der ikke gælde regler om f.eks. lærlingeløn.

5. Konsekvenser for miljø, natur og folkesundhed

Forslaget indebærer ingen konsekvenser for miljøet og naturen og folkesundheden. Det er herudover vurderingen, at etableringen af det nye fag "livsmestring" vil styrke elevernes psykiske og fysiske tilstand og bidrage til, at eleverne kan træffe ansvarlige valg og dermed forbedre elevernes evne til at håndtere medgang, modgang og personlige udfordringer.

6. Menneskerettigheder og konsekvenser for borgerne

Forslaget har ingen konsekvenser for borgernes menneskerettigheder, som tilsikret i Grundloven, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention eller gennem internationale konventioner m.v.

Forslagets ændringer i forhold til danskundervisning omhandler yngstetrinnet og vurderes ikke i sig selv at få betydning i forhold til elevernes overgang fra en overvejende grønlandsk-sproget folkeskole til et overvejende dansksproget gymnasium hvad angår undervisningsmateriale og undervisere. Det er i den forbindelse vurderingen, at der i en årrække fremover fortsat vil være behov for danskundervisning i folkeskolen. Dette gælder også i forhold til overgangen til erhvervsuddannelser på brancheskolerne, hvor det indimellem kan være vanskeligt at finde grønlandsksprogede undervisere. Det skal således sikres, at ingen får færre muligheder for uddannelse på grund af f.eks. en for hurtig udskiftning af sprog.

Muligheden for reduktion af antallet af skoledage vurderes at kunne foranledige behov for en udvidelse af pasningsmuligheden. Det antages i den forbindelse, at frigørelsen af personale på yngstetrinnet vil kunne dække behov for tilførsel af yderligere ressourcer til f.eks. skolepasningstilbud og lignende.

7. Konsekvenser for udenrigsrelationer og regionalpolitik, samt øvrige konsekvenser

Forslaget har ingen konsekvenser for Grønlands udenrigsrelationer og internationale forpligtelser og har derudover ingen andre væsentlige konsekvenser.

8. Høring af myndigheder og organisationer m.v.

Lovforslaget har i perioden 13. januar 2026 til 10. februar 2026 været offentliggjort på Grønlands Selvstyres høringsportal og været i høring hos en række høringsparter. Der henvises i den forbindelse til bilag 2 i form af høringsnotatet.

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det fremgår af bestemmelsen, at skoleåret for yngstetrinnet reduceres fra 200-240 skoledage til fremover at omfatte mellem 180 og 200 skoledage. Det fremgår endvidere af bestemmelsen, at der også i forhold til yngstetrinnet opereres med et spænd, inden for hvilket der lokalt vil kunne tilrettelægges et bestemt antal skoledage. Antallet af skoledage på yngstetrinnet er fastsat i forhold til ændringen af undervisningstiden i nr. 1. Det fremgår nu udtrykkeligt af bestemmelsen, at den mulige reduktion i antallet af skoledage ikke omhandler mellem- og ældstetrinnet. Ændringen har samtidig medført, at § 8, stk. 1, nu inddeles i et 1. og 2. pkt.

Til nr. 2

Bestemmelsen foretager en ændring i afgrænsningen af de fagområder, der skal undervises i igennem hele skoleforløbet. Ændringen i § 10, stk. 1, er i det hele foretaget som en konsekvens af ændringerne i § 11, stk. 2, i forslagets nr. 4. I forhold til den gældende bestemmelse er ”på alle trin” udgået af ordlyden af bestemmelsens 1. led. Det skyldes, at ikke alle fagområder indgår på alle trin. I forhold til spørgsmålet om hvilke fag, der undervises i på de enkelte trin, fremgår dette af §§ 11-13.

Bestemmelsen er endvidere ændret ved, at fagenes navne er angivet i anførselstegn med henblik på at præcisere, hvornår der er tale om et fag og ikke et fagområde. Dette skyldes, at der i den gældende affattelse af bestemmelsen har kunnet opstå tvivl om, hvorvidt f.eks. musik, herunder sang, bevægelse og drama i bestemmelsens nr. 5 udgjorde 3 eller 1 fag. Nu er det således i forhold til det konkrete eksempel præciseret, at der er tale om 1 fag. Derudover er den gældende fremgangsmåde i § 10, stk. 1, nr. 1-5, videreført ved både at angive fagområderne og efterfølgende de enkelte fag.

Nr. 1 i § 10, stk. 1, vedrørende antallet af sprog er uændret i forhold til den gældende Inatsisartutlov. Det fremgår af bestemmelsens nr. 1, at antallet af sprog suppleres med et 3. fremmedsprog, som skal tilbydes.

I forhold til nr. 2 fremgår det, at fagområdet kultur og samfund omfatter 3 fag i form af fagene samfundsfag, historie samt religion og filosofi.

Bestemmelsens nr. 3 omhandler fagområdet matematik og natur og fagene matematik og naturfag. Bestemmelsen er uændret i forhold til den gældende Inatsisartutlovs § 10, stk. 1, nr. 3, bortset fra, at fagene er angivet i anførselstegn. Det kan samtidig nævnes, at faget naturfag omfatter fysik og kemi, biologi, naturgeografi, astronomi og teknologi.

Fagområdet livsmestring i nr. 4 er det nye fagområde, der introduceres i forslaget som en erstatning for fagområdet personlig udvikling. Som det også anføres under de almindelige bemærkninger, omfatter fagområdet udover et fag af samme navn også faget idræt og udeliv, som derfor udgår af det praktisk-musiske fagområde i nr. 5.

Det nye fag livsmestring omhandlende selvværd, mental sundhed, robusthed, fællesskab og identitetsskabelse mv. indgår således som et nyt selvstændigt fag under denne faggruppe af samme navn. Faget vil også omfatte redskaber til at forstå sig selv og andre. Faget vil herudover også fortsat omfatte emner fra det gældende fag om personlig udvikling. Det drejer sig om emner som seksualoplysning, sundhedslære, familiekundskab, oplysning om nydelses- og rusmidler, og arbejdskendskab, ligesom faget også involverer psykologiske og sociale emner samt elevens arbejde med personlig planlægning.

Det fremgår samtidig af bestemmelsen, at faget idræt og udeliv placeres som et fag under denne faggruppe.

Endvidere fremgår det af bestemmelsens nr. 5, at fagområdet det praktisk-musiske område omfatter fagene hjemkundskab, musik herunder sang, bevægelse og drama, kunst herunder arkitektur, og håndværk og design, herunder sløjd og håndarbejde, jf. dog forslagets nr. 3. Dette gælder imidlertid ikke i forhold til yngstetrinnet i forslagets nr. 3, hvor fagene musik herunder sang, bevægelse og drama, kunst herunder arkitektur, og håndværk og design, herunder sløjd og håndarbejde samles i et samlet nyt fag under benævnelsen skabende fag, jf. det nye stk. 2 i § 10. Hertil kommer, at hjemkundskab udgår som fag på yngstetrinnet.

Til nr. 3

§ 10, stk. 2, i forslagets nr. 3 er nyt og udgør et nyt fag, der dog omfatter bestanddele af en række kreative fag, som i den gældende bestemmelse er angivet i § 10, stk. 1, nr. 5, bortset fra hjemkundskab. Bestemmelsen er således affattet som en undtagelse til § 10, stk. 1, nr. 5, hvor de nævnte fag, som det nye fag ”skabende fag” består af, er angivet som selvstændige fag. Det kan samtidig udledes af bestemmelsen, at faget hjemkundskab ikke indgår som fag på yngstetrinnet.

Til nr. 4

Bestemmelsen angiver de fagområder og fag, der undervises i på yngstetrinnet. Spørgsmålet om den egentlige fordeling af fag på det enkelte klassetrin reguleres af de læreplaner, som udstedes i medfør af lovens § 14, stk. 2.

Fagenes navne foreslås angivet i anførselstegn med henblik på at gøre det nemmere at skelne mellem, om der er tale om et fagområde eller et fag.

Det fremgår nu af bestemmelsen, at der alene undervises i 5 fag på yngstetrinnet i form af grønlandsk, matematik, idræt og udeliv, livsmestring og skabende fag. Som det også er anført under forslaget almindelige bemærkninger, er idræt og udeliv nu placeret under fagområdet livsmestring.

Til nr. 5

Bestemmelsen præciserer hvordan, der undervises i sprogene ”dansk” og ”engelsk” på yngstetrinnet. Det fremgår af bestemmelsen, at der ikke er tale om traditionel sprogundervisning, men om en introduktion til de nævnte sprog.

Til nr. 6

Bestemmelsen angiver de fagområder, der undervises i på mellemtrinnet. Som det også er tilfældet med bl.a. forslaget nr. 4, foreslås fagene angivet i anførselstegn med henblik på at gøre det nemmere at skelne, om der er tale om et fagområde eller et fag. Spørgsmålet om fagfordelingen reguleres af læreplaner, som udstedes i medfør af lovens § 14, stk. 2.

Til nr. 7

Bestemmelsen angiver de fagområder, der undervises i på ældstetrinnet. Fagfordelingen på ældstetrinnet vil også være reguleret af læreplaner, som udstedes i medfør af § 14, stk. 2.

Til nr. 8

Bestemmelsens § 13 a er ny og omhandler kommunalbestyrelsens mulighed for efter ansøgning herom til Naalakkersuisut at etablere erhvervsklasser til elever på 9.-10. klassetrin.

Spørgsmålet om tilmelding, optagelse og eventuel visitation forudsættes angivet i kommunalbestyrelsens konkrete ansøgning om at kunne udbyde en erhvervsklasseordning. Det forudsættes imidlertid, at eleverne i sådanne klasser afslutter folkeskolen på lige fod med andre elever, men med de særlige afvigelser, som er indeholdt i den konkrete erhvervsklasseordning.

Det fremgår af bestemmelsen, at etablering af erhvervsklasser forudsætter en ansøgning herom fra kommunalbestyrelsen. Bestemmelsen overlader det i vid udstrækning til den enkelte kommunalbestyrelse at fastlægge struktur og indhold af de af kommunen ønskede

erhvervsklasser. Dette gælder også spørgsmålet om varighed, idet bestemmelsen muliggør ordninger, der omfatter 9.-10. klassesettrin og ordninger, der alene omfatter 10. klassesettrin.

Det fremgår af bestemmelsen, at erhvervsklassernes hovedsigte består i at kunne kvalificere eleven til en erhvervsuddannelse eller afklare den enkelte elev i forhold til valg af en erhvervsuddannelse. Det fremgår således af bestemmelsen, at der er tale om ordninger, der retter sig mod erhvervsuddannelsesområdet. Bestemmelsen indeholder samtidig en henvisning til spørgsmålet om optagelse på en erhvervsuddannelse, jf. de faglige krav til uddannelsen i henhold til Inatsisartutlov nr. 31 af 4. juni 2024 om erhvervsuddannelser og kurser på erhvervsuddannelsesområdet (erhvervsuddannelsesloven). Det skal i den forbindelse bemærkes, at optagelsesbetingelserne i medfør af erhvervsuddannelsesloven som alt overvejende hovedregel er angivet i de såkaldte uddannelsesplaner for de enkelte erhvervsuddannelser.

Bestemmelsens stk. 2 fastsætter et samlet mindstetimetotal for en erhvervsklasseordning. Det følger heraf, at en erhvervsklasseordning i alt skal omfatte et timetal, der svarer til mindstetimetallet på 9. klassesettrin. Henvisningen til § 13 b, stk. 1, har til hensigt at præcisere, at der er tale om samlet mindstetimetotal uanset faglig sammensætning. Dvs. at det samlede timetal på f.eks. en erhvervsklasse på 10. årgang samlet set skal være på mindst 920 timer, uanset om det besluttes, at undervisningen alene skal omfatte de 4 obligatoriske fag, jf. § 13 b, stk. 1, 1. pkt., eller også udover de obligatoriske fag skal omfatte andre relevante fag, jf. § 13 b, stk. 1, 2. pkt.

Bestemmelsens stk. 3 er ensbetydende med, at en elev skal have mulighed for at vende tilbage til den almindelige 9. eller 10. klasses undervisning. En beslutning om at deltage i ordningen fra f.eks. begyndelsen af 9. klassesettrin skal derfor ikke nødvendigvis forpligte eleven resten af elevens skoletid. Bestemmelsen aktualiserer imidlertid også en forpligtelse for skolen til at udarbejde forholdsregler for, hvordan skolen kan tage hånd om de elever, som måtte vælge at afbryde deltagelsen i erhvervsklassen for at vende tilbage til den almindelige undervisning. Det kan eksempelvis dreje om, at eleverne vil kunne få behov for supplerende undervisning, jf. § 16. Det vil også kunne aktualisere spørgsmålet om anvendelse af 18, stk. 4, om muligheden for at tage et gennemført klassesettrin om. Samtidig vurderes de 4 obligatoriske fag at gøre det nemmere for en elev at vende tilbage til den almindelige undervisning.

§ 13, b, stk. 1, fastsætter nogle grundlæggende faglige færdigheder, som der uanset den nærmere lokale tilrettelæggelse af en erhvervsklasseordning skal undervises i. Eleverne undervises i færre fag end de andre elever på samme klassesettrin, dog minimum i grønlandsk, dansk og engelsk og matematik, idet en væsentlig del af skolegangen tilbringes i praktik i virksomheder, på en erhvervsuddannelse eller i et af skolen arrangeret praktisk undervisningsforløb.

At der alene stilles krav om, at eleverne skal undervises i grønlandsk og matematik, kan have indflydelse på elevernes muligheder for at gennemføre en erhvervsuddannelse. Dette skyldes, at der på nogle erhvervsuddannelser forudsættes særlige faglige færdigheder, hvilket kan dreje

sig om f.eks. fysisk og kemi eller sproglige færdigheder. I den forbindelse vil kommunalbestyrelsen lokalt kunne beslutte, at der skal undervises i disse fag, jf. § 13 b, stk. 1, sidste pkt. Det vil således være den enkelte kommunalbestyrelse, der tager stilling til, hvor mange og hvilke fag og emner m.v. eleven skal have undervisning i ved deltagelse i kommunens erhvervsklasser.

§ 13 b, stk. 2, er ensbetydende med, at eleverne skal have mulighed for at afprøve, hvordan det er at gå på en erhvervsuddannelse, før eleverne træffer deres endelige valg. Ved brobygning forstås i den forbindelse et vejlednings- og undervisningsforløb i erhvervsklassen, hvor eleverne i en kort periode kan opleve en erhvervsuddannelse og få en fornemmelse af, hvordan det er at gå på uddannelsen.

Bestemmelsen betyder også, eleverne skal have indsigt i både de faglige krav og hverdagen på uddannelsen, samtidig med, at eleverne oplever miljøet på uddannelsesinstitutionen. Eleverne skal således have mulighed for at møde både elever, lærere og vejledere, som kan give eleverne en bedre forståelse af, hvad uddannelsen går ud på. De i bestemmelsen nævnte erhvervsrettede aktiviteter og brobygningstiltag skal således hjælpe den enkelte elev med at vælge den uddannelse, der både fagligt og personligt passer bedst til eleven. Brobygningsforløbet vil kunne foregå på en brancheskole eller anden relevant uddannelsesinstitution.

I forbindelse med praktikordninger forudsættes det, at praktikken er meningsfuld, struktureret og dokumenteres i elevens handleplan, så progressionen kan følges.

Bestemmelsens stk. 3 omhandler en obligatorisk evalueringssamtale, der finder sted ved afslutningen af undervisningen på 10. klassetrin med en lærer fra elevens folkeskole om elevens erfaringer, oplevelse af læringsudbytte fra det praktiske forløb og overvejelser om videre uddannelse og beskæftigelse. Evalueringssamtalen vil skulle fremgå af elevens afgangsbrev, jf. § 22, stk. 5. Bestemmelsen indebærer, at repræsentanter fra elevens praktiksted kan deltage i evalueringssamtalen, og det vil i praksis være skolelederen, som skal invitere praktikstedet til samtalen. Ved praktiksted forstås der, hvor eleven har deltaget i praktik i f.eks. en virksomhed eller deltaget i praktisk undervisningsforløb. Dette er ensbetydende med, at evalueringssamtalen også vil kunne afvikles med deltagelse af f.eks. en lærer fra en brancheskole eller andet sted, som har forestået det praktiske undervisningsforløb.

§ 13 c, stk. 1, omhandler kommunalbestyrelsens indgåelse af aftaler med uddannelsesinstitutionen som en forudsætning for at kunne udbyde erhvervsklasse. Dette nødvendiggør, at kommunalbestyrelsen indgår en aftale med hver af de uddannelsesinstitutioner, som skal gennemføre de praktiske undervisningsforløb for elever i erhvervsklassen. I aftalen vil uddannelsesinstitutionen skulle påtage sig at planlægge og gennemføre undervisningen i henhold til Inatsisartutloven om folkeskolen og på vegne af kommunalbestyrelsen.

Kommunalbestyrelsen vil fortsat have ansvaret for opgaveløsningen i henhold til Inatsisartutloven om folkeskolen og vil være ansvarlig for, at de praktiske undervisningsforløb lever op til de rammer, der er fastsat i aftalen. Kommunalbestyrelsen vil f.eks. skulle sikre, at elever med behov for specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand, modtager den fornødne støtte, og at elever med særlige behov tilbydes supplerende undervisning. Kommunalbestyrelserne vil endvidere med fordel kunne stille krav til, hvordan uddannelsesinstitutionerne koordinerer planlægningen af de praktiske undervisningsforløb med de folkeskoler, hvorfra eleverne kommer.

Bestemmelsens stk. 2 omhandler samarbejdet mellem folkeskolen og den relevante uddannelsesinstitution, hvis medvirken er en betingelse for at kunne etablere erhvervsklasser. Det fremgår i den forbindelse af bestemmelsen, at optagelsen af elever i en erhvervsklasse forudsætter, at både antallet af elever og spørgsmålet om, hvordan de optages i erhvervsklassen, på forhånd er fastsat i folkeskolens aftale med brancheskolen.

Det fremgår af § 13 c, stk. 3, at kommunalbestyrelsen skal føre tilsyn med de praktiske undervisningsforløb, herunder praktik. Opgaven kan uddelegeres efter de almindelige regler. Tilsynet skal foretages således, at det sikres, at alle eleverne i erhvervsklassen udvikler sig fagligt, alsidigt og socialt og trives i erhvervsklassen. Tilsynet forudsættes i praksis typisk foretaget af skolelederen.

I tilfælde, hvor virksomhedspraktikken ikke lever op til det forventede, kan kommunalbestyrelsen træffe beslutning om, at virksomhedspraktikken indstilles, og at eleven derfor skal overgå til et praktisk undervisningsforløb eller en anden virksomhedspraktik. Der vil tilsvarende skulle føres løbende tilsyn med praktiske undervisningsforløb på uddannelsesinstitutioner, som kommunalbestyrelsen har indgået aftale med.

Bestemmelsen omfatter også tilsyn med erhvervsklassens tilrettelæggelse på uddannelsesinstitutionerne, herunder valg af aktiviteter som eleverne indgår i. Dette kan også omfatte eventuelle undervisnings- og arbejdsformer, metoder, undervisningsmidler og stofudvælgelse således, at det bliver sikret, at den praktiske undervisning lever op til folkeskolens formål, mål for fag samt emner og varieres, så den svarer til den enkelte elevs behov og forudsætninger. Det vil således være kommunalbestyrelsens ansvar, at praktikken lever op til de i lovgivningen fastsatte rammer.

Tilsynet vil endvidere kunne påse, om de medarbejdere på praktikstederne, som tilrettelægger og varetager praktikken, har de fornødne faglige og pædagogiske kvalifikationer. Herudover vil tilsynet også kunne omfatte spørgsmålet, om elevernes fremmøde registreres.

§ 13 d er en bemyndigelsesbestemmelse. Bemyndigelsen vil f.eks. kunne anvendes til at fastsætte regler om frister for, hvornår på skoleåret elever kan tilmelde sig en erhvervsklasseordning af hensyn til skolernes planlægning af undervisningen og kommunernes budgettering.

Endvidere vil bemyndigelsen kunne anvendes til at fastsætte regler om skemalægning og fordeling af elevernes tid på skolen og i praktik uden for skolen.

Bemyndigelsen vil også kunne benyttes til at fastsætte nærmere regler om indholdet af de aftaler, der skal indgås mellem folkeskolen, eleven og virksomheder og af de aftaler, der skal indgås mellem kommunalbestyrelsen og uddannelsesinstitutioner. Dette vil eksempelvis omfatte regler om aftalens indhold, antal elever, antal timer, opsigelse og betaling. Der vil også kunne fastsættes regler om dokumentation for aftalernes indgåelse. Bemyndigelsen vil desuden kunne anvendes til at fastsætte regler om, hvordan det sikres, at eleverne fremmøder til praktik og praktiske undervisningsforløb, krav til praktikstederne, herunder med hensyn til kvalifikationer hos medarbejderne, og om skolelederens tilsyn med praktikstedet, herunder hvad skoleleder skal være opmærksom på i forbindelse med tilsynsbesøg. Der vil også kunne fastsættes regler om, hvem der foretager indberetning af data om eleverne til forskellige systemer, herunder til kommunalbestyrelsen og Naalakkersuisut.

Bemyndigelsesbestemmelsen vil ligeledes kunne tænkes anvendt til at fastsætte regler om, i hvilket omfang en elev kan bortvises fra praktik og praktiske undervisningsforløb, og hvilke konsekvenser det vil have for eleven. Herudover vil bemyndigelsen kunne anvendes til at fastsætte regler om f.eks. en afsluttende evalueringssamtale mellem folkeskolen, eleven og eventuelt den relevante brancheskole. Det kan eksempelvis dreje sig om at regulere spørgsmålet om, hvem der skal deltage i evalueringssamtalen og hvilke centrale punkter, der skal indgå i evalueringssamtalen.

Til nr. 9

Bestemmelsen omhandler modersmålsundervisning til elever, der ikke har grønlandsk som modersmål og sigter mod at styrke disse elevers sproglige og faglige udvikling. Bestemmelsen er ikke ensbetydende med, at der skal tilbydes modersmålsundervisning på hver skole. Kommunalbestyrelsen vil således kunne udbyde det på f.eks. en skole til elever fra flere af kommunens skoler, der ønsker at tage imod tilbuddet. Der er i øvrigt tale om et frivilligt tilbud, hvis aktualitet vil bero på den lokale efterspørgsel.

Til § 2

Bestemmelsen angiver forslagets ikrafttrædelsestidspunkt.

Det fremgår af stk. 1, at reglerne om erhvervsklasseordninger træder i kraft den 1. august 2026 og derfor vil kunne finde anvendelse i forhold til elever, der påbegynder 9. eller 10. klasse i skoleåret 2026-2027.

Bestemmelsens stk. 2 betyder, at de strukturelle ændringer på yngstetrinnet først vil finde anvendelse i skoleåret 2027-2028. Herved sikres der kommunalbestyrelserne tid i form af

mindst 1 år til at forberede implementeringen af ændringerne. Tilsvarende vil Selvstyret få mulighed for at revidere nødvendige administrative forskrifter.

Bestemmelsens stk. 2 skal navnlig ses i lyset af, at lovændringerne forudsætter udarbejdelse af nye læringsmål til fagene, bekendtgørelser, læreplaner og undervisningsmateriale.

Forslaget sammenholdt med gældende lov	
Gældende formulering	Lovforslaget
	§ 1
	I Inatsisartutlov om folkeskolen, jf. Selvstyrets lovebekendtgørelse nr. 19 af 27. april 2023, foretages følgende ændringer:
§ 8. Skoleåret begynder 1. august og omfatter fra 200 til 240 skoledage fordelt på ugens 5 første hverdage eller på alle ugens 6 hverdage.	1. § 8, stk. 1, affattes således: ” Skoleåret begynder 1. august og omfatter 180 skoledage på yngstetrinnet og 200 til 240 skoledage på mellemtrinnet og på ældstetrinnet. Skoledagene fordeles på ugens 5 første hverdage eller på alle ugens 6 hverdage. ”
§ 10. Undervisningen omfatter på alle trin fagdelt og ikke fagdelt undervisning, jf. §§ 11-13 inden for fagområderne: 1) sprog omfattende fagene grønlandsk, dansk og engelsk samt 3. fremmedsprog, 2) kultur og samfund omfattende fagene samfundsfag, historie samt religion og filosofi, 3) matematik og natur omfattende fagene matematik og naturfag, 4) personlig udvikling omfattende undervisning i sundhed, social og emotionel læring, uddannelses- og erhvervsorientering samt andre psykologiske og sociale emner og 5) det praktisk-musiske område omfattende fagene hjemkundskab, idræt herunder udeliv, musik herunder sang, bevægelse og drama, kunst herunder arkitektur, og håndværk og design, herunder sløjd og håndarbejde.	2 § 10, stk. 1, affattes således: ” Undervisningen omfatter fagdelt og ikke fagdelt undervisning, jf. §§ 11-13 inden for fagområderne: 1) sprog, omfattende fagene ”grønlandsk”, ”dansk” og ”engelsk” samt ”3. fremmedsprog”, 2) kultur og samfund, omfattende fagene ”samfundsfag”, ”historie” og ”religion og filosofi”, 3) matematik og natur, omfattende fagene ”matematik” og ”naturfag”, 4) livsmestring, omfattende fagene ”livsmestring” og ”idræt og udeliv”, og 5) det praktisk-musiske område, omfattende fagene ”hjemkundskab”, ”musik”, herunder sang, bevægelse og drama, ”kunst”, herunder arkitektur, og ”håndværk og design”, herunder sløjd og håndarbejde, jf. dog stk. 2.”
	3. I § 10 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke: ” <i>Stk. 2.</i> På yngstetrinnet omfatter det praktisk-musiske fagområde faget ”skabende fag”, som samler fagene ”musik”, herunder

	<p>sang, bevægelse og drama, ”kunst”, herunder arkitektur, og ”håndværk og design”, herunder sløjd og håndarbejde i 1 fag.”</p> <p>Stk. 2-8 bliver herefter til stk. 3-9.</p>
<p><i>Stk. 2.</i> På yngstetrinet omfatter undervisningen fagområderne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sprog omfattende fagene grønlandsk og dansk, 2) kultur og samfund omfattende fagene samfundsfag, historie samt religion og filosofi, 3) matematik og natur omfattende fagene matematik og naturfag, 4) personlig udvikling, og 5) det praktisk-musiske område omfattende kunst, idræt samt tværfaglige forløb i musik og håndværk og design. 	<p>4. § 11, stk. 2, affattes således:</p> <p>” <i>Stk. 2.</i> På yngstetrinet omfatter undervisningen fagområderne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sprog, omfattende faget ”grønlandsk”, ”dansk” og ”engelsk”, 2) matematik, omfattende faget ”matematik”, 3) livsmestring, omfattende fagene ”livsmestring” og ”idræt og udeliv”, og 4) det praktisk-musiske fagområde, omfattende faget ”skabende fag” .”
	<p>5. I § 11 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:</p> <p>” <i>Stk. 3.</i> Fagene ”dansk” og ”engelsk” udbydes som introduktion til sprogene.”</p> <p>Stk. 3 bliver herefter til stk. 4.</p>
<p>§ 12. På mellemtrinet omfatter undervisningen fagområderne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sprog omfattende fagene grønlandsk, dansk og engelsk, 2) kultur og samfund omfattende fagene samfundsfag, historie samt religion og filosofi, 3) matematik og natur omfattende fagene matematik og naturfag, 4) personlig udvikling og 5) det praktisk-musiske område omfattende fagene kunst, idræt, håndværk og design, hjemkundskab og musik. 	<p>6. § 12, stk. 1, affattes således:</p> <p>” På mellemtrinnet omfatter undervisningen fagområderne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sprog, omfattende fagene ”grønlandsk”, ”dansk” og ”engelsk”, 2) kultur og samfund, omfattende fagene ”samfundsfag”, ”historie” og ”religion og filosofi”, 3) matematik og natur, omfattende fagene ”matematik” og ”naturfag”, 4) livsmestring, omfattende fagene ”livsmestring” og ”idræt og udeliv”, og 5) det praktisk-musiske område, omfattende fagene ”hjemkundskab”, ”musik”, herunder sang, bevægelse og drama” ”kunst, herunder arkitektur” og ”håndværk og design”, herunder sløjd og håndarbejde.”

<p>§ 13. På ældstetrinet omfatter undervisningen fagområderne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sprog omfattende fagene grønlandsk, dansk og engelsk samt 3. fremmedsprog som tilvalg, 2) kultur og samfund omfattende fagene samfundsfag, historie samt religion og filosofi, 3) matematik og natur omfattende fagene matematik og naturfag, 4) personlig udvikling og 5) det praktisk-musiske område omfattende fagene idræt og hjemkundskab. 	<p>7. § 13, stk. 1, affattes således: ”På ældstetrinet omfatter undervisningen fagområderne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sprog, omfattende fagene ”grønlandsk”, ”dansk”, og ”engelsk” samt ”3. fremmedsprog” som tilvalg, 2) kultur og samfund, omfattende fagene ”samfundsfag”, ”historie” og ”religion og filosofi”, 3) matematik og natur, omfattende fagene ”matematik” og ”naturfag”, 4) livsmestring, omfattende fagene ”livsmestring” og ”idræt og udeliv” og 5) det praktisk-musiske område, omfattende faget ”hjemkundskab”.
	<p>8. Efter § 13 indsættes:</p> <p style="text-align: center;"><i>”Erhvervsklasser</i></p> <p>§ 13 a. Kommunalbestyrelsen kan efter ansøgning meddeles tilladelse fra Naalakkersuisut til at tilbyde et erhvervsrettet 9. og 10. klasseforløb i form af en erhvervsklasseordning som et alternativ til den almindelige 9. og 10. klasse. En sådan erhvervsklasseordning skal særligt målrettes elever, der er motiveret for en erhvervsuddannelse efter 10. klasse, men ikke opfylder de faglige adgangskrav hertil, jf. Inatsisartutlov om erhvervsuddannelser og kurser på erhvervsuddannelsesområdet, eller er usikre på, om en erhvervsuddannelse er det rette valg.</p> <p><i>Stk. 2.</i> En erhvervsklasse skal tilrettelægges som et helårsforløb og følge reglerne om undervisningstid i § 7, stk. 2, 3. pkt., jf. dog § 13 b, stk. 1.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Hvis eleven ikke ønsker at fortsætte i erhvervsklassen, skal eleven tilbydes plads i klasse med undervisning efter de almindelige regler.</p>

§ 13 b. Undervisningen i erhvervsklasseordningen omfatter fagene ”grønlandsk”, ”dansk”, ”engelsk” og ”matematik” med mulighed for at gennemføre folkeskolens afsluttende evaluering. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der skal undervises i andre relevante fag.

Stk. 2. Erhvervsklasseordningen skal kombinere den obligatoriske 9. og 10. klasse med erhvervsrettede fag og aktiviteter med introduktion til forskellige erhvervsområder og mulighed for at afprøve dem i praksis gennem brobygning og praktik.

Stk. 3. Ved afslutningen af 10. klassetrin udarbejdes en evaluering og et eksamensbevis efter reglerne § 22, stk. 4 og 5. Der gennemføres endvidere en afsluttende evalueringssamtale mellem eleven og det undervisende personale om elevens erfaringer fra, og læringsudbytte af, praktik og det praktiske undervisningsforløb.

§ 13 c. Kommunalbestyrelsens beslutning om at tilbyde en erhvervsklasseordning, forudsætter, at kommunalbestyrelsen indgår et samarbejde herom med mindst 1 brancheskole eller anden relevant uddannelsesinstitution, der udbyder erhvervsuddannelser.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen fastsætter efter aftale med brancheskolen antallet af elever, der kan optages i erhvervsklasse, og hvilke kriterier der lægges til grund for optagelsen.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen fører tilsyn med praktik i virksomheder og med de praktiske undervisningsforløb på uddannelsesinstitutioner.

§ 3 d. Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere regler om erhvervsklasser, herunder om tilmelding, deltagelse og framelding, tilrettelæggelse af undervisningen,

	undervisningens indhold, krav til indhold i og tilrettelæggelsen af praktik og det praktiske undervisningsforløb, krav til praktikstedet, indgåelse af overenskomst mellem kommunalbestyrelsen og uddannelsesinstitutioner om praktiske undervisningsforløb samt om den afsluttende evalueringssamtale.”
§ 17. Elever, der hverken har grønlandsk eller dansk som modersmål, kan tilbydes undervisning i deres modersmål.	9. § 17 affattes således: ” § 17. Elever, der ikke har grønlandsk som modersmål, kan tilbydes undervisning i deres modersmål.”
	10. I § 35, stk. 4 og i § 43, stk. 2, nr. 3, ændres ”10, stk. 8” til: ”§ 10, stk. 9”.
	11. I § 53, stk. 2, ændres ” § 10, stk. 6” til: ”§ 10, stk. 7.
	12. I § 53, stk. 3 og 4, ændres ”§ 10, stk. 6 og 7, til: ”§ 10, stk. 7 og 8”.
	<p style="text-align: center;">§ 2</p> <p>Inatsisartutloven træder i kraft den 1. august 2026, jf. dog stk. 2.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Inatsisartutlovens § 1, nr. 1-7 og 9, får virkning fra den 1. august 2027.</p>

Bilag 2

Høringsnotat

Lovforslaget har i perioden 13. januar 2026 til 10. februar 2026 været i høring hos følgende høringsparter:

Kommune Kujalleq

Kommuneqarfik Sermersooq

Qeqqata Kommunia

Avannaata Kommunia

Kommune Qeqertalik

Nuuk Internationale Friskole

Grønlands Erhverv (GE)

SIK

NUSUKA

IMAK

AK

Grønlands Råd for Menneskerettigheder

Institut for Menneskerettigheder

Knud Rasmussenip Højskolia

Sulisartut Højskoliat

NPK

Avannaani Ilinniarnertuunngorniarfik/Nordgrønlands Gymnasium

Qeqqani Ilinniarnertuunngorniarfik/Midtgrønlands Gymnasiale Skole

Kalaallit Nunaanni Teknikimik Ilinniarfik (KTI)

Campus Kujalleq

INUILI

Grønlands Maritime Center

Niuernermik Ilinniarfik (NI-Nuuk)

Center for Sundhedsuddannelser

Ilisimatusarfik

Perorsaanermik Ilinniarfik

Fåreholderskolen

Kunstsikolen

ASG

MIO

Handicaptalsmanden

Mælkebøttecetret

Red Barnet

Foreningen Grønlandske Børn

Røde Kors i Grønland

Nanu Børn

MIBB Bedre Børneliv (Meeqqat Inuunerissut)

MIPI - Videnscenter om Børn og Unge

Endvidere har forslaget været tilgængeligt på Naalakkersuisuts høringsportal. Efterfølgende har Naalakkersuisut den 19. februar 2026 holdt møder med IMAK og Ilisimatusarfik med deltagelse af Sprogsekretariatet om deres høringssvar med mulighed for at udvikle synspunkter. Tilsvarende var tilfældet med GE, som Naalakkersuisut holdt møde med den 20. februar 2026 og Uddannelsesrådet den 26. februar 2026.

Uddannelsesrådet har desuden efter Rådets møde den 17. og 18. marts 2026 udtalt, at Grønlands Uddannelsesråd ser positivt på lovforslaget om folkeskolen, specielt omkring nedbringelsen af antallet af fag for mindstetrinnet. Desuden ser Rådet gerne en proces igangsat, hvori lovforslaget fungerer som et første skridt på vej mod en gennemgribende reformering af uddannelsesområdet. Endelig ser Rådet behovet for en kvalitetssikring af undervisningen i

folkeskolen, da en velfungerende folkeskole er fundamentet for et velfungerende uddannelsesområde.

Det kan i den forbindelse nævnes, at Naalakkersuisut i forbindelse med møde med Uddannelsesrådet og Ilisimatusarfik om forslaget aftalte, at man løbende ville inddrage Uddannelsesrådet og Ilisimatusarfik i forbindelse med kommende reformeringer, herunder i forhold til folkeskolens mellem- og ældstetrin, som kan forventes aktualiseret i forlængelse af forslaget. Dette arbejde forventes også at omfatte spørgsmålet om kvalitetssikring af undervisningen på alle trin.

Der er ved høringsfristens udløb modtaget hørings svar fra følgende høringsparter: GE, Qeqqata Kommunia, Kommune Qeqertalik, Avaannata Kommunia, IMAK, SIK, Ilisimatusarfik, MIO, Tilioq, NIF, Det Grønlandske Sundhedskartel (PPK), Sugisaq (Foreningen af pårørende til personer med sindslidelser), De Grønlandske Handicaporganisationer (NIIK), Niuernermik Ilinniarfik (NI), SPS og 4 borgere i form af forældre til skolesøgende børn. Derudover er Kommune Kujalleqs og Kommuneqarfik Sermersooqs hørings svar modtaget efter høringsfristen.

Høringen har foranlediget flere ændringer i forslaget. Høringen har herefter medført, at forslagets bestemmelser nu alene omfatter færre fag, revideret fagstruktur og mulighed for etablering af erhvervsklasser. Dette er ensbetydende med, at forslagets bestemmelser om reduktion af undervisningstid og undervisningsuger på yngstetrinnet er udgået. Samtidig er dansk og engelsk indsat i yngstetrinnet igen, dog som introduktionsfag. Endelig er bestemmelsen i § 8, stk. 1, om antallet af skoledage på yngstetrinnet ændret. Det var oprindeligt foreslået, at antallet af skoledage på yngstetrinnet skulle ændres fra 200-240 skoledage til 180. Bestemmelsen er nu foreslået ændret til, at antallet af skoledage skal være mellem 180 og 200. Det er således op til kommunalbestyrelsen at fastsætte antallet af skoledage inden for dette minimum henholdsvis maksimum for antal skoledage.

De enkelte hørings svar er i sammenfattet form gengivet herunder, efterfulgt af Departementet af Naalakkersuisuts kommentarer i kursiv

GE

GE er af den opfattelse, at reduktion af fagene, herunder specielt dansk, kan gøre det vanskeligt for de unge senere i livet at gennemføre en erhvervskompetencegivende uddannelse. GE henviser i den forbindelse til, at mange gymnasielærere og undervisere på brancheskolerne er dansksprogede. GE anfører, at dette også vil have betydning i forhold til rekruttering af kvalificeret arbejdskraft fra Danmark, når danskundervisningen ikke gennemføres på yngstetrinnet, og at fjernelse af dansk kan få en strukturel indvirkning på det samlede arbejdsmarked. GE tilføjer samtidig, at man ikke skal basere sit skolesystem på muligheden for at kunne rekruttere fra udlandet, men mere på at løfte niveauet i egen befolkning. GE mener derudover, at et stigende behov for tilkaldt arbejdskraft i de kommende årtier vil skabe behov for alternativer

til folkeskolen og dermed flere friskoler og privatskoler for at kunne imødekomme eksempelvis dansk- og engelsksprogede elever.

Det skal hertil indledningsvis bemærkes, at dansk og engelsk nu er indsat i yngstetrinnet som introduktionsfag. Endvidere undervises der i begge fag fra 4. klasse. Desuden skal der henvises til hovedformålet om at styrke modersmålsgrundlaget først. Trintests viser faldende niveau i både grønlandsk og dansk, og en tidligere introduktion af flere sprog har ikke ført til bedre resultater. Omvendt er der solid forskning, bl.a. fra ekspertgrupper om flersprogethed, der viser, at et stærkt modersmål er den vigtigste forudsætning for effektiv tilegnelse af yderligere sprog. Det er derfor fundet nødvendigt at skabe grundlag for styrkelse af grønlandsk og samtidig introducere eleverne på yngstetrinnet til både dansk og engelsk allerede fra 1. klasse.

Som det også fremgår af de almindelige bemærkninger afsnit 6, antages ændringer i forhold til danskundervisning på yngstetrinnet ikke i sig selv at få betydning i forhold til elevernes overgang fra en overvejende grønlandssproget folkeskole til et overvejende dansksproget gymnasium hvad angår undervisningsmateriale og undervisere. Det anføres også samme sted, at der i en årrække fremover fortsat vil være behov for danskundervisning i folkeskolen. Dette gælder også i forhold til overgangen til erhvervsuddannelser på brancheskolerne, hvor det indimellem kan være vanskeligt at finde grønlandssprogede undervisere. Uanset ændringerne i forhold til yngstetrinnet er det vigtigt at sikre, at ingen får færre muligheder for uddannelse på grund af f.eks. en for hurtig udskiftning af sprog.

Det skal hertil bemærkes, at dansk vil kunne tilbydes som modersmålsundervisning, jf. forslagets § 17 om modersmålsundervisning, som er affattet med den fornødne fleksibilitet, der skal afspejle det lokale behov. Dette vil med fordel kunne benyttes også i forhold til arbejdskraft, som er rekrutteret udefra. Modersmålsundervisning kan tilrettelægges i flere former, herunder som holdundervisning, hvor elever midlertidigt tages ud af den almindelige klasse til særskilte lektioner, eller som et supplerende fag uden for klassens fælles skema. Begge modeller anvendes allerede i folkeskolen i dag i forbindelse med sprogstøtte for nyankomne elever og specialundervisning. Den konkrete organisering af modersmålsundervisningen vil kunne tilpasses lokale forhold, herunder elevgrundlag og lærerkapacitet, og vil dermed ikke nødvendigvis kræve omfattende strukturændringer i skolerne.

Endvidere anfører GE, at GE er meget positiv overfor, at der skabes rammer for erhvervsklasser på ældstetrinnet, hvor eleverne kan komme i virksomhedspraktik. GE bemærker samtidig, at krav om indhentning af børneattest vil være nyt for mange virksomheder, hvorfor det er vigtigt, at dette aftales med virksomheder, der tilmelder sig ordningen. GE tilføjer derudover, at det er vigtigt med en tæt dialog mellem skole, virksomhed og forældre.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at pligten til at indhente børneattester fremgår af Inatsiartutlov nr. 8 af 19. maj 2010 om pligt til at indhente børneattest som senest ændret ved

inatsisartutlov nr. 23 af 25. november 2022, som også omfatter kommunernes aktiviteter på f.eks. førskole- og folkeskoleområdet. Det forventes derfor, at de kommuner, der ønsker at gøre brug af muligheden for at etablere erhvervsklasseordninger, også vil overholde lovgivningen om børneattester.

NI-Nuuk

NI-Nuuk er overordnet meget positiv over for forslaget intentioner. NI-Nuuk mener, at erhvervsklasser kan bidrage til at styrke sammenhængen mellem folkeskole og erhvervsuddannelsessystemet, motivere flere til at se en erhvervsuddannelse som et attraktivt valg og give fagligt udfordrede elever bedre afsæt for at gennemføre en ungdomsuddannelse. NI-Nuuk vurderer samtidig, at forslaget på sigt kan understøtte arbejdsmarkedets behov og dermed komme samfundet til gavn.

NI-Nuuk henviser desuden til forslaget § 13 b og udtrykker i den forbindelse bekymring i forhold til, at forslaget alene forpligter til undervisning i grønlandsk og matematik i erhvervsklasserne. NI-Nuuk sammenholder dette med, at adgangskravene til både almindelig TNI og TNI-basis omfatter bestået folkeskolens afgangsprøve i fagene grønlandsk, dansk, engelsk og matematik. Hvis der ikke er sikkerhed for, at eleverne undervises i og aflægger prøve i alle de nævnte fag, risikerer man, at eleverne ikke opfylder adgangskravene til de nævnte uddannelser. Dette vil efter NI-Nuuks opfattelse ikke blot begrænse elevernes muligheder, men også være i strid med forslaget målsætning om at målrette erhvervsklasser mod erhvervsuddannelserne. NI-Nuuk anbefaler i den forbindelse, at forslaget justeres, så det forpligter kommunerne til at udbyde alle 4 fag i forbindelse med etablering af erhvervsklasser. NI-Nuuk anfører samtidig, at det kan give store forskelle mellem kommunerne, at forslaget overdrager kommunerne kompetencen til at bestemme, hvilke fag der skal udbydes.

Det skal hertil bemærkes, at erhvervsklasseordningerne udspringer af målsætningen om at sikre undervisning, der retter sig mod elever, der ønsker et praktisk orienteret skoleforløb, der kombinerer enkelte obligatoriske fag med introduktion til erhvervsuddannelser. Der er i den forbindelse tale om forløb med et væsentligt fokus på den praktisk orienterede undervisning og i mindre grad på traditionel boglig læring, hvilket også afspejles i de omhandlede faglige minimumskrav. Bemærkningen må samtidig ses i sammenhæng med de uddannelser, som NI-Nuuk udbyder med et mere bogligt præg. Det skal i forlængelse heraf oplyses, at der er tale om minimumskrav til fag, hvilket skal sammenholdes med, at erhvervsklasseordninger etableres på grundlag af ansøgninger herom. Det vil i forbindelse med godkendelsen af en sådan ansøgning kunne fastsættes, at indholdet af den konkrete erhvervsklasse ikke må medføre konsekvenser i form af at afskære elever fra adgangsveje til erhvervsuddannelser. Som følge af høringssvaret, som også deles af andre høringssvarer, er det fundet hensigtsmæssigt at ændre på fagsammensætningen i § 13 b, stk. 1, i overensstemmelse med høringssvaret. Derudover er det helt centralt i erhvervsklasseordningerne, at disse skal kunne tilrettelægges i overensstemmelse med lokale ønsker og behov, som kan variere fra kommune til kommune.

Qeqqata Kommunia

Qeqqata Kommunia anfører, at høringsperioden har været for kort.

Det skal hertil bemærkes, at forslaget har været i høring i 4 uger i overensstemmelse med retningslinjerne for regeludarbejdelse i Grønlands Selvstyre.

Desuden bemærker Qeqqata Kommunia, at man er bekymret over, at dansk skal udgå, og at det er det fag, man skal have for at kunne videreudanne sig. Kommunen tilføjer samtidig, at dansk også er vigtigt i yngstetrinnet og skal fastholdes på 2. og 3. skoleår.

Det skal hertil indledningsvis anføres, at dansk og engelsk er indsat på yngstetrinnet som introduktionsfag. Som det også fremgår af de almindelige bemærkninger afsnit 6 antages ændringer i forhold til danskundervisning på yngstetrinnet ikke i sig selv at få betydning i forhold til elevernes overgang fra en overvejende grønlandssproget folkeskole til et overvejende dansksproget gymnasium hvad angår undervisningsmateriale og undervisere. Det anføres dog også samme sted, at der i en årrække fremover fortsat vil være behov for danskundervisning i folkeskolen, hvorfor det forudsættes, at kommunerne prioriterer en opprioritering af dansk og engelsk på de efterfølgende trin, hvilket eventuelt vil kunne faciliteres ved en af Naalakkersuisut udstedt vejledende timestfordelingsanvisning.

Kommunen støtter desuden, at grønlandsk styrkes og støtter også etablering af det nye fag livsmestring.

Kommunen anfører derudover, at der bør være en national strategi for at sikre grønlandsk undervisningsmateriale og undervisere på alle uddannelsesniveauer.

Der kan hertil henvises til den redegørelse, som blev omdelt på Inatsisartuts efterårssamling 2023 i forlængelse af et beslutningsforslag på Inatsisartuts efterårssamling 2021 i form af EM 2021/46: Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en undersøgelse, der afdækker, hvilke tiltag der er nødvendige for, at betydelig flere undervisere på uddannelsesinstitutioner og Ilisimatusarfik om 10 år kan undervise på grønlandsk. Undersøgelsen skal fremlægges til EM2022."

Qeqqata Kommunia mener dog også, at forslaget indeholder for få undervisningstimer. Kommunen tilføjer i forlængelse heraf, at tallene bør ændres til 200 skoledage og ikke 180, og at 580 timer og ikke 560 bør være det minimale. Endvidere ønsker kommunen også at beholde de nuværende 40 undervisningsuger i stedet for 36 uger. Kommunen tilføjer samtidig, at flere af kommunens bygder ønsker at fastholde den nuværende lov i forhold til antal af fag, undervisningstimer og skoledage. Det vil være afgørende at sikre flere fritidsordninger, idet det ellers kan medføre sociale problemer.

Bemærkningerne er indarbejdet, idet bestemmelserne om reduktion af undervisningstiden er udgået af forslaget, dog således at den enkelte kommunalbestyrelse kan fastsætte antallet af skoledage mellem 180 og 200. Som følge heraf medfører forslaget ikke behov for flere fritidsordninger.

Kommunen anfører samtidig, at man støtter erhvervsklasser men ud fra tværgående nationale rammer, så man undgår for store forskelle mellem kommunerne.

Bemærkningen synes at bero på en misforståelse omkring udgangspunktet for ordningen, idet det nærmere indhold, struktur og tilrettelæggelse af en erhvervsklasse ikke skal fastsættes af Naalakkersuisut eller Inatsisartut, men af den enkelte kommunalbestyrelse. Der er således karakteristisk for erhvervsklasseordningen, at det vil være den enkelte kommunalbestyrelse, der fastlægger udformningen og det konkrete indhold af kommunens erhvervsklasseordning, som herefter vil skulle godkendes af ressortdepartementet på baggrund af kommunalbestyrelsens ansøgning herom. Der vil i givet fald være tale om ordninger, hvorefter eleverne i løbet af skoleåret får mulighed for 1-2 ugentlige dage i praktik, som tilrettelægges i samarbejde med lokale virksomheder og offentlige institutioner på grundlag af klare aftaler om rammer, indhold og tilsyn.

Det skal desuden bemærkes, at forslaget allerede har fastsat en række overordnede rammer for etablering af erhvervsklasser. Det er dog samtidig vigtigt, at forslaget også sikrer, at de konkrete erhvervsklasseordninger udformes i overensstemmelse med lokale behov og muligheder, som vil kunne angives nærmere i de enkelte kommuners ansøgninger. Endvidere er der nu i § 13 b, stk. 1 tilføjet de sprogfag, der fremgår af den gældende Inatsisartutlov i forhold til ældstetrinnet med henblik på at sikre, at eleverne kan komme videre i uddannelsessystemet. Det skal i forlængelse heraf bemærkes, at det i overensstemmelse med gældende lovgivning vil være op til den enkelte kommune selv at fastlægge antallet af timer for de konkrete fag.

Endelig bør kravet om medvirken af en brancheskole udgå i forhold til bygder, hvor der ikke er brancheskoler.

Det fremgår i den forbindelse af affattelsen af den foreslåede affattelse af § 13 c, stk. 1, at det ikke nødvendigvis forudsætter inddragelse af en brancheskole. Det er dog en betingelse for realisering af en erhvervsklasseordning, at der på forhånd sikres medvirken af relevant sagskundskab i forhold til det konkrete område, som erhvervsklasseordningen måtte omhandle. Derfor er det i bestemmelsen fastsat, at ordningen på en eller anden måde forudsætter inddragelse af en uddannelsesinstitution, herunder eksempelvis en brancheskole, med henblik på at sikre den fornødne kvalitet i erhvervsklassens faglige aktiviteter. Det skal samtidig bemærkes, at der ikke er fastsat krav om, hvordan denne medvirken skal ske, herunder om en erhvervsklasseordning forudsætter medvirken fra en uddannelsesinstitution i nærområdet.

Kommune Oeqertalik

Kommune Qeqertalik har også indledningsvis anført, at høringsperioden er for kort og bør være på minimum 2 måneder.

Det skal hertil bemærkes, at forslaget har været i høring i 4 uger i overensstemmelse med retningslinjerne for regeludarbejdelse i Grønlands Selvstyre.

Kommune Qeqertalik har derudover anført, at reduktion i antallet af skoledage vil indebære problemer særligt på kysten, hvor der er mangel på fritidsmuligheder, og at det derfor er afgørende, at der sikres pasningsmuligheder. Desuden spørger Kommune Qeqertalik i forhold til reduktionen af skoledage med 20 skoledage i § 8, stk. 1, om der er planlagt længere åbningstider og flere ansatte i fritidsordninger.

Kommunen tilføjer samtidig, at 560 undervisningstimer i stedet for de nuværende 700 ikke er realistisk og at det svarer til 19 timer ugentligt. Undervisningstimerne bør være 600 timer i 1. og 2. klasse, og 660 i 3. klasse. Kommune Qeqertalik foreslår samtidig, at alle klasser får 200 skoledage.

Bemærkningerne er indarbejdet i den forstand, at bestemmelserne om reduktion af undervisningstiden er udgået af forslaget, dog således at den enkelte kommunalbestyrelse kan fastsætte antallet af skoledage mellem 180 og 200.

Endvidere anbefaler kommunen, at der i forhold til fag arbejdes mere tværfagligt i stedet for at fjerne fag, og at man er uenig i, at dansk skal fjernes. Hvis der skal reduceres fag, kan det eventuelt ske i 1. klasse og derefter gradvist øges igen i 2. klasse, så overgangen til 4. klasse bliver lettere.

Bemærkningen skal sammenholdes med forslagets overordnede ambition om at reducere antallet af fag på yngstetrinnet i folkeskolen med henblik på at skabe større sammenhæng, tid til fordybelse og kvalitet i undervisningen, samtidig med at grønlandsk modersmålsundervisning skal styrkes. Den foreslåede fagpakke tager afsæt i en vurdering af, hvilke fag der er mest centrale for et godt læringsudbytte på yngstetrinnet, og hvordan man bedst kan prioritere undervisningen på yngstetrinnet med større fokus på de vigtigste fag og bedre resultater. Samtidig ønskes elevernes trivsel, robusthed og personlige og alsidige udvikling styrket markant. Det er vurderingen, at den foreslåede fagstruktur skaber et klart og enkelt grundlag, der giver eleverne mere tid til fordybelse og længerevarende læringsforløb.

Kommune Qeqertalik bemærker derudover, at faget personlig udvikling bør indgå på alle trin, og at der ikke bør skabes et nyt fag, når de nødvendige elementer allerede findes i det eksisterende fag.

Det skal hertil bemærkes, at livsmestring både er et nyt fag og et nyt fagområde, der introduceres i forslaget som en erstatning for fagområdet personlig udvikling. I forhold til den

praktiske betydning af indførelsen af livsmestring som nyt fagområde og nyt fag skal det bemærkes, at livsmestring er et bredere og mere systematisk fag end personlig udvikling og bygger på nyere viden om trivsel, mental sundhed og sociale færdigheder. I praksis betyder det, at lærerne arbejder med strukturerede forløb inden for f.eks. samarbejde, emotionel regulering, konflikthåndtering og sunde rutiner. Det er herudover hensigten, at det nye fag i højere grad end det nuværende vil kunne styrke elevernes psykiske og fysiske tilstand og bidrage til, at eleverne kan træffe ansvarlige valg og dermed forbedre elevernes evne til at håndtere medgang, modgang og personlige udfordringer.

Avannaata Kommunia

Avannaata Kommunia har anført, at der også bør foretages ændringer i forhold til ældstetrinnet, og at der bør ske en glidende overgang til mellemtrinnet også med hensyn til timeændringer. Endvidere ønsker kommunen mere fokus på 6. og 7. klasserne, som har mindst 970 timer årligt. Kommunen mener, at disse årgange skaber de fleste problemer og har brug for færre timer og mere fritid, herunder udendørs aktiviteter i stedet for at have op til 8 lektioner dagligt.

Endvidere spørger kommunen: Hvis de 20 % af undervisningstiden, der fjernes, skal bruges på efteruddannelse, hvad så med lærerne på de andre trin? Avannaata Kommunia spørger også, om lærerne på yngstetrinnet forventes at skulle deltage i skolepasningerne for ikke at komme i undertid?

Det skal i den forbindelse bemærkes, at bestemmelserne om reduktion af undervisningstiden er udgået af forslaget, dog således at den enkelte kommunalbestyrelse kan fastsætte antallet af skoledage mellem 180 og 200.

Kommunen mener derudover, at faget livmestring virker uklart og lyder som yderligere opgaver til lærerne.

Der skal i den forbindelse henvises til kommenteringen af Kommune Qeqertaliks bemærkning om det nye fag. Det nye fag antages som nævnt i højere grad end det nuværende at kunne styrke elevernes psykiske og fysiske tilstand og er ikke ensbetydende med flere opgaver.

Avannaata Kommunia mener ikke, at naturfag skal udgå af yngstetrinnet, men er ellers enig i fagreduceringen på yngstetrinnet.

Der skal i den forbindelse henvises til målsætningen om at reducere antallet af fag og fokusere på basisfærdigheder inden for grundlæggende fag som grønlandsk og matematik.

Endvidere anfører Avannaata Kommunia, at rammerne for erhvervsklasserne skal være klare og tydelige med nationale rammer, og at Naalakkersuisut bør udstede en bekendtgørelse om erhvervsklasser. Avannaata Kommunia anfører derudover, at det skal være muligt at vælge

andre fag af hensyn til videreuddannelse, og at det ikke bør være kommunalbestyrelsen, der beslutter fagene.

Som det også fremgår af kommenteringen af Qeqqata Kommunias hørings svar, er det en grundlæggende forudsætning i forbindelse med muligheden for at etablere erhvervsklasseordninger, at det nærmere indhold, struktur og tilrettelæggelse af en erhvervsklasse ikke fastsættes af Naalakkersuisut eller Inatsisartut men af den enkelte kommunalbestyrelse ud fra lokale behov, muligheder og interesser. Det er således karakteristisk for erhvervsklasseordningen, at det skal være den enkelte kommunalbestyrelse, der fastlægger udformningen og det konkrete indhold af kommunens erhvervsklasseordning, som herefter vil skulle godkendes af ressortdepartementet på baggrund af kommunalbestyrelsens ansøgning herom. Derfor er det kendetegnende for erhvervsklasseordningerne, at disse skal kunne tilrettelægges i overensstemmelse med lokale ønsker og behov, som kan variere fra kommune til kommune og ikke på forhånd være detailreguleret i en bekendtgørelse.

Det er desuden korrekt, at forslaget i høringsversionen alene forpligter til undervisning i grønlandsk og matematik i erhvervsklasserne. Selv om der er tale om minimumskrav, indebærer det en risiko for, at eleverne ikke opfylder adgangskravene til en række uddannelser, hvilket vil begrænse elevernes muligheder og være uforeneligt med forslagets målsætning om at målrette erhvervsklasser mod erhvervsuddannelserne. Som følge af hørings svaret, som også deles af andre høringsparter, er det fundet hensigtsmæssigt at ændre på fagsammensætninger i § 13 b, stk. 1, i overensstemmelse med hørings svaret.

Avannaata Kommunia har herudover anført, at der bør være mulighed for at dispensere, så man kan komme i en erhvervsklasse tidligere end 9. og 10. klasse.

Denne situation er ikke udtrykkeligt reguleret i forslaget, der lægger op til, at den mere præcise tilrettelæggelse og indhold af en erhvervsklasseordning, skal udformes af den enkelte kommunalbestyrelse. Det fremgår imidlertid af den gældende Inatsisartutlovs § 18, stk. 4, 2. pkt., at en elev i nogle tilfælde vil kunne springe et klassetrin over, hvis eleven er så langt fremme i sin faglige og sociale udvikling, at afgørende hensyn til elevens udvikling taler for at lade eleven springe et klassetrin over. Det forudsættes i den forbindelse, at afgørelsen træffes i samråd med forældrene og eleven selv, ligesom elevens egne synspunkter skal tillægges passende vægt.

Desuden anfører Avannaata Kommunia, at man i stedet for 180 skoledage bør have 200 skoledage, hvoraf de 20 skal være uden boglig undervisning.

Bemærkningen er indarbejdet, idet bestemmelserne om reduktion af undervisningstiden er udgået af forslaget, dog således at den enkelte kommunalbestyrelse kan fastsætte antallet af skoledage mellem 180 og 200. Kommunalbestyrelsen vil derfor kunne tilrettelægge undervisningen med 180 skoledage suppleret af 20 undervisningsdage uden boglig undervisning.

Kommunen spørger desuden, hvor eleverne skal være, hvis skoledagene reduceres til 180 og påpeger, at der særligt i mange bygder er begrænsede fritidsordninger.

Det skal i den forbindelse henvises til det anførte om, at reduktion af undervisningstiden er udgået af forslaget, dog således at den enkelte kommunalbestyrelse kan fastsætte antallet af skoledage mellem 180 og 200.

Endeligt har kommunen spurgt, om 9. og 10. klasser i erhvervsklasserne skal være i samme klasse.

Det skal hertil bemærkes, at undervisning i henhold til reglerne om erhvervsklasser skal kombinere den obligatoriske 9. og 10. klasse med erhvervsrettede fag og aktiviteter med introduktion til forskellige erhvervsområder og mulighed for at afprøve dem i praksis gennem brobygning og praktik, hvilket taler for adskilte 9. og 10. klasse forløb. Det er imidlertid vurderingen, at der efter omstændighederne vil kunne etableres ordninger, som vil kunne foregå i samme klasse afhængigt af den enkelte kommunalbestyrelses tilrettelæggelse af den konkrete ordning.

SIK

SIK har i sit høringssvar bl.a. anført, at timetallet bør være 560 timer i 1. klasse og 620 timer i 2. og 3. klasse.

SIK anfører herudover, at når skoledagen slutter på yngstetrinnet, skal alle tilbydes skolepasningsordning. Skolepasningsordningerne skal samtidig være gratis og med gratis skolemadsordning.

Det skal hertil henvises til det anførte om, at reduktion af undervisningstiden er udgået af forslaget, dog således at den enkelte kommunalbestyrelse kan fastsætte antallet af skoledage mellem 180 og 200.

SIK har endvidere anført, at der bør tilføres folkeskolen flere midler.

Det skal hertil bemærkes, at forslaget ikke antages at medføre et øget ressourceforbrug, som skulle kunne begrunde tilførsel af yderligere midler.

SIK anfører desuden, at man støtter styrkelse af grønlandsk, og at andre sprog først begynder på mellemtrinnet, og at elever med andre sprog skal tilbydes modersmålsundervisning. I forlængelse heraf anfører SIK, at man støtter oprettelse af det nye fag ”livsmestring” og de foreslåede erhvervsklasseordninger.

Ilisimatusarfik

Ilisimatusarfik anerkender i uddannelsesinstitutionens høringsvar ambitionen om at skabe større sammenhæng, øget trivsel og mere ro på yngstetrinnet. Ilisimatusarfik anbefaler samtidig i høringsvaret, at forslaget bør revideres og suppleres med tydeligere praksis og forskningsgrundlag, evaluering af eksisterende tiltag, inddragelse af det omgivende samfund samt en mere helhedsorienteret tilgang til skoleudvikling.

Herudover anfører Ilisimatusarfik, at særligt de yngre elever generelt gerne vil lære mere og gerne være i skole. Ilisimatusarfik anbefaler derfor ikke at tage eleverne ud af skolen, men at skabe plads til leg, nysgerrighed og uformelle læringssituationer. Reduktionen af undervisningstimer fra 700 til 656 betyder i gennemsnit 2 timer færre om ugen, hvilket over 3 år er ensbetydende med at betydeligt samlet tab af undervisningstid. Forskerne på Ilisimatusarfik anfører også, at forskningen viser, at motivation og læringslyst ofte er høj i de yngste klasser, mens der ses et markant fald i trivsel og engagement i overgangen til mellemtrinnet. Endvidere anføres det, at overgangen mellem trin risikerer at blive yderligere forstærket, hvis forskellene i timetal og fagstruktur bliver meget store, hvilket potentielt kan øge fornemmelsen af skoletræthed og skolevægring når man kommer på de ældre trin.

Som nævnt i indledningen af høringsafsnittet havde Naalakkersuisut et længere møde med forskerne fra Ilisimatusarfik omkring høringsvaret, hvilket udmøntede sig i en fælles forståelse vedrørende flere af forslagets bestemmelser, som det også var tilfældet i forhold til IMAK. Dette omhandlede også forslagets overordnede formål om at sikre yngstetrinnet de bedste betingelser for læring. Drøftelserne med Ilisimatusarfik har i den forbindelse medført en række ændringer i forslaget, som også blev foranlediget af IMAK's og nogle af kommunernes bemærkninger. Det drejer sig bl.a. om, at ændringen af undervisningstiden på yngstetrinnet nu er udgået, og at undervisningen fremover omfatter mellem 180 og 200 skoledage. Derudover er bestemmelsen om reduktion af undervisningsuger udgået, hvortil kommer introduktion af dansk og engelsk allerede på yngstetrinnet med henblik på at forberede til egentlig undervisning i fagene på de efterfølgende trin.

Ilisimatusarfik har samtidig anført, at ikke alle elever har adgang til fritidstilbud af ordentlig kvalitet, at mange forældre er på arbejde i skoletiden, og at skolepasningsordninger risikerer at fungere som pasning frem for pædagogisk kvalificerede tilbud.

Der skal i den forbindelse henvises til ændringer i forslaget vedrørende undervisningstid. Forslaget om at ændre undervisningstiden til 560 timer årligt er nu ændret som følge af høringsprocessen og drøftelser med relevante interessenter. Endvidere kan der henvises til, at Naalakkersuisut forbereder fremsættelse af et forslag til Inatsisartutlov om pædagogisk udviklende fritidstilbud til børn i skolealderen, som tilsigter at regulere de forskellige skolepasningsordninger.

Ilisimatusarfik har desuden anført, at der savnes en tydeligere faglig og forskningsmæssig begrundelse for, hvordan prioriteringerne mellem fag er foretaget, og hvilke overvejelser der er

for små skoler, hvor der undervises på tværs af trin eller med meget få børn. Ilisimatusarfik finder, at det er positivt, at der er en intention om en simplere skolegang for eleverne. Dog er ændringen i, hvilke fag der skal danne det faglige fundament for eleverne de første tre år, ikke baseret på, hvad forskning i skole fortæller, både nationalt i Grønland og andre lande i Norden. Internationale undersøgelser viser, at grønlandske elever er blandt de skolebørn, der føler sig mindst presset af skolen.

Det forskningsmæssige grundlag for de faglige prioriteringer knytter sig til den såkaldte ekspertgruppes vurderinger, herunder særligt vigtigheden af at sikre, at eleverne styrkes i forhold til elevernes modersmål. Desuden har forslaget til formål at reducere skolepresset på det trin, hvor elevernes grundlæggende færdigheder inden for de grundlæggende fag, herunder grønlandsk modersmålsundervisning, udvikles.

Ilisimatusarfik har herudover bemærket, at naturfag ikke bør udgå af yngstetrinnet, og at det er i folkeskolens tidlige år, at motivation, nysgerrighed og interesse for naturen skal styrkes. Set i relation til Naalakkersuisuts uddannelsesstrategi (2024–2030), som har til formål at hæve befolkningens uddannelsesniveau og styrke rekrutteringen til naturvidenskabelige uddannelser, fremstår fjernelsen af naturfag på yngstetrinnet som særligt problematisk. De formgivende år i begyndelsen af skoleforløbet er afgørende for senere uddannelsesvalg.

Det skal hertil bemærkes, at Naalakkersuisut også drøftede disse ændringer med Ilisimatusarfik på mødet den 19. februar 2026. Der blev i den forbindelse henvist til, at ændringen i relation til naturfag alene omhandler yngstetrinnet og ikke øvrige trin, og at ændringen skal ses i sammenhæng med den overordnede ambition om at sikre færre fag på yngstetrinnet. Det blev desuden anført, at såvel naturfag som andre fag, der udgår af yngstetrinnet, vil kunne inddrages i undervisningen i andre fag.

Ilisimatusarfik har i forlængelse heraf anført, at selv om matematik ikke berøres af forslaget, vil ændringerne i de øvrige fag kunne påvirke matematikundervisningen.

Som det fremgår af forslaget, omhandler ændringerne ikke matematik, som således tværtimod er et fag, der prioriteres på alle trin. Der er således intet i forslaget, der kan indikere en svækkelse af undervisningen i matematik.

Desuden anføres det i høringssvaret, at lovforslaget fjerner samfundsfag, historie og religion/filosofi fra yngstetrinnet og bibeholder dem på mellem- og ældstetrinnet, og at få og spredte lektioner i kulturfagene allerede er en udfordring. Hvis forslaget gennemføres i revideret form, foreslås det, at kulturfagenes samlede timetal fastholdes ved at overføre timerne fra yngstetrinnet til mellem- og ældstetrinnet, og at man samtidig arbejder på en fordeling, hvor timerne samles i mere sammenhængende lektioner, mhp. på at skabe kontinuitet og kvalitet i undervisningen.

Reduktionen af fag knytter sig til den overordnede målsætning om at reducere antallet af fag på yngstetrinnet. De mange fag på yngstetrinnet vurderes som nævnt at have medført mange skift i løbet af skoledagen, hvilket bidrager til en urolig og usammenhængende undervisning og for lidt tid til at fordybe sig i hvert enkelt emne. Dette svækker mulighederne for at kunne opbygge et solidt grundlag i forhold til de vigtigste fag, hvorved forstås de fag, som betragtes som helt centrale grundsten i undervisningen.

Ilisimatusarfik anførte også, at universitetets forskning viser, at den nylige opdeling i samfundsfag- og historie, giver behov for at klæde lærerne bedre på. Dermed er der allerede nu, og der vil med det nye forslag være endnu mere, behov for kompetenceudvikling, nye undervisningsmaterialer og officielle lærervejledninger.

Det skal hertil bemærkes, at netop kompetencespørgsmålet og udvikling af nye undervisningsmaterialer og lærervejledninger har medført, at forslagens faglige ændringer på yngstetrinnet ikke sættes i kraft før den 1. august 2027.

Ilisimatusarfik har herudover anført, at sproggruppen og forskerne på Institutet overordnet bakker op om styrkelsen af grønlandsk som modersmål i lyset af nationbuilding og læse- og skriveudvikling. Instituttets forskning peger allerede nu på vigtige indsatsområder, som arbejdet med morphemer, at arbejde legende med sproget, og at bruge mere højtlesning i klasserne.

Ilisimatusarfik har endvidere anført, at det vækker undren, at tidligere ekspertanbefalinger på sprogområdet ikke er inddraget.

Det skal hertil bemærkes, at den omtalte ekspertanbefaling netop er blevet inddraget i forhold til den centrale målsikring om først at sikre elevernes modersmål.

Ilisimatusarfik har derudover bemærket, at omformuleringen af §17, hvor dansk fjernes, kræver en tydeligere begrundelse.

Med hensyn til ændringen af § 17 er der tale om en konsekvens af forslagens overordnede målsætning om prioritering af grønlandsk sammenholdt med, at dansk og engelsk alene indgår som introduktionsfag på yngstetrinnet. Derfor udgår dansk i den gældende bestemmelse om, at elever, der hverken har grønlandsk eller dansk som modersmål, kan tilbydes undervisning i deres modersmål.

Ilisimatusarfik har samtidigt anført, at nyere sprogforskning peger på, at flersprogethed kan styrke kognitive kompetencer, og at forslaget desuden rejser spørgsmål om, hvad der har været af overvejelser i forhold til 3. fremmedsprog, herunder i forhold til ressourcer, læringsmål, lærerkompetencer, og forbuddet mod niveaudeling, som i praksis ofte omgås gennem differentiering. Ilisimatusarfik har desuden anført, at man overordnet set er enig i forslagens formål

i lyset af den nuværende krisesituation, hvor der prioriteres et fokus på “nation building” gennem styrkelse af modersmålet som fundament, før tilegnelsen af andre sprog. Dette er i tråd med ældre og mere traditionelle sprogforskningsperspektiver, som fremhæver betydningen af at opbygge et solidt grundlag i modersmålet, særligt i forhold til læse- og skrivefærdigheder inden tilegnelse af et andet eller fremmede sprog. Ilisimatusarfik har derudover anført, at børn på yngstetrinnet sagtens kan rumme et sprog mere.

Der skal i den forbindelse henvises til, at det er almindeligt anerkendt, at når man er velfunderet i sit modersmål, lærer man bedre og nemmere andre sprog. Det anerkendes samtidig, at børn, der kan flere sprog, er stærkere kognitivt. Det skal i den forbindelse bemærkes, at de 2 udsagn ikke modsiger, men supplerer hinanden. Den første sætning omhandler evnen til at lære andre sprog, som styrkes, hvis man i forvejen mestrer sit modersmål, mens den anden sætning beskriver fordelene, når man også har tilegnet sig andre sprog. Det er desuden almindelig anerkendt, at en dyb forståelse af grammatik, ordforråd og sprogets struktur i ens modersmål danner et solidt udgangspunkt for at lære et nyt sprog. Elever, der er gode til deres eget sprog, har ofte allerede udviklet effektive strategier for at forstå og tilegne sig sprog. Disse strategier kan de overføre til at lære et nyt sprog. Derudover er det også korrekt, at forskning tyder på, at flersprogede mennesker har styrkede kognitive funktioner og f.eks. bedre evner til at multitaske og huske, hvilket er en klar fordel, når man lærer et nyt sprog.

Det skal hertil desuden bemærkes, at ændringerne først og fremmest skal ses i sammenhæng med ønsket om at reducere det nuværende antal af 13 fag på yngstetrinnet og at sikre, at eleverne bliver bedre til grønlandsk, inden de introduceres for andre sprog. Disse ændringer har derfor ikke i sig selv berøring med et 3. fremmedsprog og de hermed forbundne forudsætninger.

Den overordnede målsætning om at reducere antallet af fag på yngstetrinnet vil sikre mulighed for i højere grad at fokusere og fordybe sig i de resterende fag som eksempelvis matematik og grønlandsk. Reduktionen af fag vil således sikre både beskyttelsen af grønlandsk og muligheden for at udvikle lærerkapacitet og materialer, så f.eks. engelskundervisningen senere kan indføres som et reelt løft i kvalitet i form af egentlig undervisning i faget. Ændringerne skal således styrke elevernes grundlæggende kompetencer set over hele skoleforløbet. Den overordnede målsætning er at sikre en mere helhedsorienteret og praksisnær folkeskole, hvor eleverne opnår stærkere sproglige og matematiske kompetencer på yngstetrinnet og samtidig tilbydes realistiske, motiverende læringsveje på ældstetrinnet, så eleverne er bedst muligt rustede til at indfri arbejdsmarkedets behov.

Ilisimatusarfik har derudover anført, at man vurderer det overordnet positivt, at der åbnes for erhvervsklasser som et alternativ for elever på ældstetrinnet.

Ilisimatusarfik har desuden anført, at man er af den opfattelse, at relevante forskningspersoner og læreruddannelsens undervisere på Institut for Læring, Ilisimatusarfik kun i meget

begrænset omfang synes at have været inddraget i forarbejdet. Dette gælder blandt andet sprogområdet, hvor Departementet for Uddannelse i 2017 nedsatte en ekspertgruppe vedrørende styrkelse af sprogtilgængelse, og hvor rapporten fra 2018 ikke synes at være inddraget i det foreliggende forslag. Det gælder de forskningsmæssige publikationer, som er udkommet gennem en årrække fra instituttets forskere, samt mulighed for at gå i dialog om den nyeste viden og praksiserfaring, som (endnu) ikke er publiceret. Ilisimatusarfik opfordrede i forlængelse heraf til, at der i den videre proces sikres en mere systematisk dialog med forskningsbaserede miljøer og læreruddannelsens undervisere i Grønland. Ilisimatusarfik efterspurgte samtidig, hvilke specifikke studier og forskningsresultater der lægges til grund for forslaget antagelser, og hvordan eksisterende grønlandsk forskning kan bidrage til kvalificering af implementeringen.

Det skal i den forbindelse indledningsvis bemærkes, at Ilisimatusarfik, herunder repræsentanter for læreruddannelsen, i forlængelse af høringsen drøftede ændringerne med Naalakkarsuisut den 19. februar 2026. Det skal herudover bemærkes, at den foreslåede styrkelse af grønlandsk samtidig med et løft i engelsk- og danskundervisningen fra begyndelsen af 4. klassetrin vurderes at være i overensstemmelse med sagkundskabens anbefalinger, jf. Oqaasileriffiks redegørelse om sagen og anbefalingerne fra en af et tidligere Naalakkarsuisut nedsat international ekspertgruppe. Den internationale ekspertgruppe havde til opgave at belyse den aktuelle undervisning i sprog (grønlandsk, dansk og engelsk) i den grønlandske folkeskole, analysere og komme med anbefalinger vedrørende den indbyrdes prioritering af de tre sprog og en generel styrkelse af sprogundervisningen.

Ekspertgruppen anførte bl.a., at den tidlige sprogstart med engelsk fra 1. klasse, som man har kunnet følge i både Island og Danmark, ikke har haft entydigt positive konsekvenser, og denne er tilmed indført i de 2 lande med et meget højt engelskniveau generelt i befolkningen og dermed også blandt forældre og lærere, samt en påfaldende stor og almen kontakt med internet. I forhold til anbefalinger vedrørende engelsk anførte den internationale ekspertgruppe, at engelsk har stigende betydning og kan på sigt indføres som 1. fremmedsprog, hvilket kræver en forberedelse af lærere, metoder og materialer. Endvidere bemærkede ekspertgruppen, at hvis man beslutter at indføre engelsk som første fremmedsprog, er man nødt til at forberede indførelsen gennem uddannelse af langt flere engelsklærere, udarbejdelse af nye tidssvarende læremidler, som bl.a. tager højde for computer-assisteret sprogindlæring (CALL), og satse såvel på at udbygge engelsklærernes sprogidaktiske kunnen som deres egen sprogfærdighed. Det må derfor lægges til grund, at de overvejelser, der ligger til grund for forslaget, hviler på et veloplyst grundlag.

Ilisimatusarfik har derudover anført, at der savnes en tydelig redegørelse for, hvordan kompetenceudvikling, efteruddannelse og justeringer af læreruddannelsens indhold tænkes ind i implementeringen. Der anbefales derfor en realistisk implementeringshorisont, hvor der afsættes tid og ressourcer til udvikling af undervisningsmaterialer, efteruddannelse samt justering af studieordninger på læreruddannelsen.

Som det også bemærkes ovenfor til Ilisimatusarfiks bemærkninger om bl.a. kompetenceudvikling af lærerne, er der tale om et hensyn, som sammen med behovet for udvikling af nye undervisningsmaterialer og lærervejledninger har medført, at forslaget faglige ændringer på yngstetrinnet ikke sættes i kraft før den 1. august 2027.

Ilisimatusarfik har derudover bemærket, at flere af lovforslagets centrale intentioner vedrører trivsel, livsmestring og elevernes tilknytning til samfundet. I den sammenhæng savnes en tydeligere inddragelse af elever, forældre, lærere og lokalsamfund i udviklings- og implementeringsprocessen, end hvad en høringsrunde kan give.

Bemærkningen synes at sammenblende forslaget målsætning om en generel forbedring af trivslen på yngstetrinnet med det nye fag om livsmestring, som omfatter alle trin. Læringsmålene i forbindelse med en ændring af personlig udvikling til det nye fag livsmestring vil i den forbindelse ske med inddragelse af alle relevante aktører. Med hensyn til målsætningen om at forbedre den almindelige trivsel på yngstetrinnet ved f.eks. en reduktion i antallet af fag skal det bemærkes, at dette er sket i forlængelse af drøftelser med kommuner og IMAK.

Ilisimatusarfik har dernæst anført, at de reviderede læringsmål, som trådte i kraft i 2023, endnu ikke er fuldt implementeret, før der igen lægges op til en ny revision, hvilket kræver betydelige ressourcer og tid. Der er derfor behov for en grundig evaluering af de nye læringsmål, hvor lærerne inddrages som centrale evaluatore, da det er dem, der anvender målene i den pædagogiske praksis.

Det skal hertil bemærkes, at ligesom forslaget har været drøftet med f.eks. IMAK både før og efter høringen, vil revideringen af læringsmål også ske med inddragelse af relevante aktører.

Ilisimatusarfik har desuden anført, at det bør uddybes, at det på side 20 i bemærkningerne fremgår, at læreruddannelsen ikke forventes at have betydning for ændringen.

Bemærkningen antages at omhandle det anførte om, at fagområdet livsmestring og faget "livsmestring" ikke forventes at få nogen praktisk betydning for læreruddannelsen, da det ligger tæt op ad det nuværende fag og fagområde med benævnelsen personlig udvikling. Der er af den årsag ikke fundet anledning til en yderligere uddybning af bemærkningen, idet det nye fag som nævnt i al væsentlighed bygger på elementer fra det nuværende fag.

Ilisimatusarfik har desuden spurgt, hvorfor dansk er fjernet i § 17 vedrørende modersmålsundervisning.

Som anført under forslaget almindelige bemærkninger er ændringen en konsekvens af forslaget overordnede målsætning om prioritering af grønlandsk sammenholdt med, at dansk udgår af yngstetrinnet som egentligt undervisningsfag.

Ilisimatusarfik anfører, at man desuden har noteret sig og drøftet, at forslaget fastholder, at undervisningen ikke må være niveaudelt. Ilisimatusarfiks erfaring er imidlertid, at mange lærere i praksis differentierer undervisningen ved at opdele eleverne efter sproglig baggrund og faglige forudsætninger.

Bemærkningen synes at omhandle den gældende Inatsisartutlovs § 5, stk. 1, 2. pkt., som imidlertid ikke berøres af forslaget, hvortil kommer, at der er tale om en forpligtelse, som skal efterleves. Det skal i den forbindelse understreges, at undervisningen skal ske på grundlag af undervisningsdifferentiering, hvilket ikke er tilfældet ved niveaudeling. Undervisningen skal således tilgodes alle elever, herunder også fagligt stærke elever. Det skal samtidig bemærkes, at bestemmelsen ikke forhindrer oprettelse af hold til modersmålsundervisning eller til supplerende undervisning.

Ilisimatusarfik bemærker derudover, at den foreslåede lovændring betyder, at kulturfagene i form af samfundsfag, historie og religion/filosofi fjernes helt fra yngstetrinnet, men bibeholdes i deres nuværende form på mellem- og ældstetrinnet. Ilisimatusarfik støtter i udgangspunktet op om en mere bevidst fordeling af fagene i skolens fagrække og intentionen om at reducere antallet af fag på yngstetrinnet. Set i et større perspektiv forholder Ilisimatusarfik sig derfor også umiddelbart positivt over for forslaget om at udskyde de tre kulturfag til mellemtrinnet og opefter. Ilisimatusarfik har dog nogle forbehold og en række forslag til ændringer, der kan bidrage til at styrke kvaliteten og fordybelsen i de tre fag.

Ilisimatusarfik vurderer, at lovændringen vil medføre en betydelig reduktion i det samlede timetal for de tre kulturfag, medmindre timerne fra yngstetrinnet overføres til mellem- og ældstetrinnet. Dette synes ikke at være tilfældet i lovforslaget. Lovforslaget vil dermed resultere i en svækkelse af tre fag, som spiller en central rolle i Grønlands nationbuilding-proces.

Ilisimatusarfik har i forlængelse heraf anbefalet, at timer i de tre kulturfag, som i den gældende skolelov er placeret på yngstetrinnet, bør overføres til mellem- og ældstetrinnet, så kulturfagernes samlede timetal ikke forringes, men bibeholdes.

Ilisimatusarfik mener endvidere, at der bør udarbejdes en konkret fordeling af de tre kulturfag fra 4.–10. klasse, hvor fagene ikke automatisk placeres sideløbende i skemaet med f.eks. en lektion i samfundsfag mandag, en lektion i historie tirsdag og en lektion i religion/filosofi onsdag over alle klassetrinnene.

Desuden mener Ilisimatusarfik, at der ikke bør være undervisningsgange á kun 45 minutter. For at undgå mange skift og sikre større mulighed for fordybelse bør lektioner i kulturfagene planlægges i forlængelse af hinanden og ikke som enkeltstående lektioner á 45 minutter. Hvis kulturfagene skemalægges spredt ud over skemaet som enkeltlektioner, vil det efter Ilisimatusarfiks opfattelse vanskeliggøre meningsfulde elevaktiviteter.

Samtidig anføres det, at der bør sættes på målrettet kompetenceudvikling af lærerne og bedre adgang til opdaterede undervisningsmaterialer og officielle lærervejledninger for at styrke undervisningens kvalitet i kulturfagene. Lærerne skal have de rette ressourcer til at tilrettelægge meningsfuld undervisning, herunder materialer af bedre kvalitet, der i højere grad kan understøtte lærernes tilrettelæggelse af undervisningen samt lærervejledninger til de respektive fag. Endelig anføres det, at hvis de tre kulturfag fremover skal placeres fra 4.-10. klasse, vil det kræve en revision af fagenes læringsmål, så målene formuleres ud fra fagenes nye rammer.

Det skal hertil bemærkes, at forslaget alene omhandler faglige reduktioner på yngstetrinnet og således ikke regulerer spørgsmålet om fag, herunder antallet af fag, der udbydes på de efterfølgende trin. Det er samtidig vurderingen, at en ikke ubetydelig del af indholdet i de nævnte fag vil kunne indgå og vil indgå i øvrige fag på mellem- og ældstetrinnet og i øvrigt også på yngstetrinnet. Eksempelvis vil elementer fra fagene historie og samfundsfag kunne indgå i grønlandskundervisningen. Som anført under forslagets almindelige bemærkninger vil nationbuilding skulle indarbejdes i de forskellige fag i folkeskolen og på tværs af uddannelsessystemet og ikke alene i de nævnte fag, hvorfor ændringerne på ingen måde vurderes at svække hensynet til nationbuilding.

Endvidere skal der henvises til forslagets almindelige bemærkninger, hvoraf det fremgår, at der kan blive behov for revidering og tilpasning af undervisningsmaterialer til fag, hvor undervisning i faget fremadrettet først vil starte på mellemtrinnet. Størstedelen af dette forventes imidlertid at kunne indarbejdes inden for rammerne af de eksisterende bevillinger til Ilinnisiorfik, som er Uddannelsesstyrelsens undervisningsmiddelforlag. Endvidere antages forslaget også i forhold til lærernes kompetencer, herunder læreruddannelsen og efteruddannelse, at indebære et behov for kortere efteruddannelsesforløb, som forventes at kunne gennemføres inden for de eksisterende kompetenceudviklingsrammer under Institut for Læring og Uddannelsesstyrelsen.

Desuden har Ilisimatusarfik anført, at det er problematisk at samle så mange fag under ét som ”skabende fag”, da muligheden for at fordybe sig i de enkelte fag således bliver kraftigt reduceret. Fagene er i forvejen sammenlagte fag, og netop kreativitet, leg, fantasi og sanselig læring er grundlæggende for børns udvikling. Det er samtidig det alderstrin, hvor børn generelt er motiverede og glade for at gå i skole, en motivation, der risikerer at gå tabt, hvis skoledagen i for høj grad reduceres til boglig undervisning og pasning.

At de nævnte selvstændige fag samles til ét fag på yngstetrinnet skyldes som nævnt den overordnede målsætning om at reducere antallet af fag på yngstetrinnet. Der er imidlertid ikke holdepunkter, der understøtter en antagelse om, at det vil forringe elevernes udbytte af undervisningen, at fagene samles i et nyt fag. Det er i den forbindelse centralt, at området fortsat organiseres tværfagligt og med praksisnære aktiviteter, der tager afsæt i elevernes hverdag,

udeliv og forståelse af verden. Hvordan dette bedst understøttes inden for rammerne af et samlet fag, vil indgå i den videre faglige og pædagogiske udvikling. I øvrigt vil der stadig være mulighed for at arbejde med de enkelte kreative fag i tværfaglige forløb f.eks. i faget grønlandsk.

Ilisimatusarfik har endvidere anført, at kortere skoledage og færre faglige timer vil øge uligheden mellem børn, der har ressourcestærke hjemmemiljøer, og børn, der ikke har.

Det skal hertil bemærkes, at bestemmelserne om kortere skoledage og færre undervisningstimer nu er udgået af forslaget i forhold til den udgave af forslaget, der var i høring.

Samtidig anfører Ilisimatusarfik, at man i forhold til at udskyde dansk og engelsk til 4. klasse savner en vurdering af konsekvenserne for elevernes videre uddannelsesmuligheder, herunder adgang til ungdomsuddannelser, hvor dansk fortsat er et centralt adgangskrav. Ilisimatusarfik henviser til Oqaasileriffiks bekymringer om engelsk og anfører, at der mangler en tilsvarende vurdering af konsekvenserne ved at udskyde dansk. I praksis risikerer man at skabe et større gab mellem grønlandssprogede elever og de sproglige krav, de møder senere i uddannelsessystemet.

Det har i forbindelse med spørgsmålet om at udskyde den egentlige dansk- og engelskundervisning til mellemtrinnet været vurderingen, at dette ikke i sig selv vil få betydning i forhold til elevernes overgang fra en overvejende grønlandssproget folkeskole til et overvejende dansksproget gymnasium hvad angår undervisningsmateriale og undervisere. Dette skal ses i sammenhæng med, at den egentlig dansk- og engelskundervisning vil påbegyndes allerede på 4. klassetrin. Hertil kommer, at eleverne allerede på 1. trin i yngstetrinnet vil blive introduceret til dansk og engelsk.

Ilisimatusarfik har derudover efterlyst konsekvensvurderinger på en række områder, herunder f.eks. i forhold til lærerkapacitet og kompetencebehov samt økonomi i forbindelse med forslagets implementering.

Det skal hertil bemærkes, at en række væsentlige ændringer nu er udgået af forslaget, hvilket gælder reduktionen i undervisningstid og antallet af undervisningsuger sideløbende med, at ændringerne i antallet af skoledage nu er begrænset til mellem 180 og 200. Disse ændringer har tilsvarende reduceret forslagets administrative og økonomiske konsekvenser betydeligt. Med hensyn til resterende konsekvensbetragtninger skal der henvises til afsnit 3 i de almindelige bemærkninger vedrørende forslagets økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige.

Endelig har Ilisimatusarfik den 6. marts 2026 fremsendt et oplæg til videre dialog om udvikling af folkeskolens yngstetrin med en understregning af, at der er tale om et oplæg til dialog og ikke en færdig model. Ilisimatusarfik anfører i den forbindelse, at ændringerne bør ske på

baggrund af den allerede planlagte evaluering af folkeskolen. Ilisimatusarfik foreslår bl.a. samtidig en model med 5 fagområder og foreslår samtidig, at man tegner konturerne af en ny bred lov.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at forslaget er udtryk for en strukturel tilpasning, der sigter mod at afhjælpe aktuelle og veldokumenterede udfordringer. Forslaget forhindrer således ikke og erstatter ikke en samlet evaluering af folkeskolen. Tværtimod giver den nye struktur bedre forudsætninger for at gennemføre en sådan evaluering, fordi fagområderne bliver mere overskuelige og progressionen mere tydelig. En samlet evaluering kan derfor fortsat gennemføres uden konflikt med omlægningen.

IMAK

IMAK har anført, at forslagens intentioner er i overensstemmelse med IMAK's målsætninger vedrørende yngstetrinnet, bl.a. i forhold til reduktion af antallet af fag og reduktion af timetallet. IMAK henviser i den forbindelse til IMAK's repræsentantskabsmøde, hvor bl.a. spørgsmålet om for mange fag på yngstetrinnet, styrkelse af grønlandsk, læsning og matematik blev drøftet. Samtidig anføres det, at der bliver stadig flere elever med grønlandske forældre, der kun taler og forstår engelsk, hvilket sætter det grønlandske sprog under pres.

IMAK mener dog, at flere forhold skal være i fokus, før lovændringen kan træde i kraft, idet f.eks. en ændring af timetallet på yngstetrinnet i høj grad vil påvirke undervisningen på mellem- og ældstetrinnet. IMAK har derudover anført, at forslaget om at reducere antallet af skoledage på yngstetrinnet fra de nuværende 200-240 til 180 ikke har været drøftet i IMAK's hovedbestyrelse og heller ikke indgår i IMAK's planer. Derfor har IMAK redegjort for sine betyngninger i forhold til en mulig reduktion i antallet af skoledage.

Endvidere har IMAK henvist til forslagens bemærkninger om, at fagstrukturen i dag er præget af opsplitting, hyppige skift og manglende sammenhæng, hvilket har hæmmet udviklingen af elevernes grundlæggende færdigheder. IMAK anfører i forlængelse heraf, at en reduktion i timer og faglige bindinger vil gøre det lettere at realisere tværfaglig undervisning i praksis, og at lærere i højere grad vil kunne undervise på flere trin.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at forslagens bestemmelser om netop reduktion af undervisningstid og undervisningsuger er udgået. Samtidig er § 8, stk. 1, om antallet af skoledage ændret til mellem 180 og 200 skoledage. Forslagets målsætning om en reduktion i antallet af fag er imidlertid blevet fastholdt.

IMAK har derudover anført, at IMAK ser, at forslagens sproglige ændringer kan få konsekvenser i forhold til muligheden for videreuddannelse, idet der f.eks. næsten ikke er nogen grønlandsksprogede lærere på de gymnasiale uddannelser.

Det skal hertil anføres, at dansk og engelsk igen er blevet indsat i yngstetrinnet som introduktionsfag, og at den egentlige dansk- og engelskundervisning vil påbegyndes allerede på 4. klassetrin, hvilket burde kunne danne grundlag for at tilegne sig de fornødne sproglige forudsætninger, som fortsat er en væsentlig faktor i forbindelse med fortsat uddannelse udover folkeskolen.

Desuden henviser IMAK til det nye fag livsmestring og anfører, at en sådan lovændring nødvendiggør adgang til relevante undervisningsredskaber og opdateret faglig viden, herunder i form af bl.a. efteruddannelse og retningslinjer for fagets indhold og struktur.

Som det også bemærkes ovenfor til Ilisimatusarfiks bemærkninger om bl.a. kompetenceudvikling af lærerne, er der tale om et hensyn, som sammen med behovet for udvikling af nye undervisningsmaterialer og lærervejledninger har medført, at forslaget faglige ændringer på yngstetrinnet ikke sættes i kraft før den 1. august 2027. Endvidere fremgår det af de almindelige bemærkninger afsnit om administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige, at forslaget i forhold til lærernes kompetencer, herunder i relation til læreruddannelsen og efteruddannelse, vil indebære et behov for kortere efteruddannelsesforløb, som forventes at kunne gennemføres inden for de eksisterende kompetenceudviklingsrammer under Institut for Læring og Uddannelsesstyrelsen.

Herudover har IMAK efterlyst en lovgivning vedrørende fritidstilbud til skoleeleverne, som omfatter både før og efter skoletiden. IMAK anfører samtidig, at lovgivningen vedrørende førskoleområdet og folkeskolen hænger godt sammen, men at der mangler lovgivning, som knytter sig til aktiviteter og tilbud efter skoletid.

Naalakkersuisut kan tilslutte sig det anførte og påtænker som nævnt at adressere behovet ved et forslag til Inatsisartutlov om pædagogisk udviklende fritidstilbud til børn i skolealderen.

Desuden anfører IMAK, at forslaget om at reducere undervisningstiden og skoleåret nødvendiggør inddragelse af alle parter, herunder forældrene, så alle forhold, som kan blive påvirket af ændringerne, drøftes grundigt.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at forslaget bestemmelser om netop reduktion af undervisningstid og undervisningsuger er udgået. Samtidig er affattelsen af § 8, stk. 1, om antallet af skoledage ændret til mellem 180 og 200 skoledage.

IMAK støtter desuden forslaget om muligheden for at etablere erhvervsklasser. IMAK tilføjer, at der bør fastsættes tydelige minimumsrammer for erhvervsklasserne, herunder i forhold til de medarbejdere, der skal varetage undervisningen. Endvidere undrer IMAK sig over, at ordningen alene er tiltænkt 9. og 10. klasse og ikke yngre elever. IMAK spørger også til antallet af elever og hvor mange lærere, der forventes tilknyttet en erhvervsklasse.

Det skal i den forbindelse præciseres, at der er tale om ordninger, hvorefter kommunerne efter ansøgning herom til ressortmyndigheden kan etablere erhvervsklasseordninger i overensstemmelse med lokale ønsker og behov, ud fra nogle centralt fastsatte minimumsbetingelser. Disse skal bl.a. sikre, at eleverne til enhver tid modtager undervisning, der står mål med, hvad der kræves i folkeskolen.

Det fremgår af § 13 a, stk. 1, at etablering af erhvervsklasser forudsætter en ansøgning herom fra kommunalbestyrelsen. Bortset fra de i forslaget fastsatte minimumsregler skal erhvervsklassens nærmere indhold, struktur og tilrettelæggelse ikke fastsættes af Naalakkersuisut eller Inatsisartut, men af den enkelte kommunalbestyrelse. Som det fremgår, indeholder forslaget allerede en række overordnede rammer for etablering af erhvervsklasser. Det er dog et afgørende kriterie for ordningen, at de konkrete erhvervsklasseordninger udformes i overensstemmelse med lokale behov og muligheder, som vil skulle angives nærmere i de enkelte kommuners ansøgninger.

IMAK fremhæver samtidig, at grønlandsk, dansk og matematik skal indgå i erhvervsklasseordningerne.

Det skal hertil bemærkes, at der nu i § 13 b, stk. 1, er tilføjet de sprogfag, der fremgår af den gældende Inatsisartutlov i forhold til ældstetrinnet, med henblik på at sikre, at eleverne kan komme videre i uddannelsessystemet. Det skal i forlængelse heraf bemærkes, at det i overensstemmelse med gældende lovgivning vil være op til den enkelte kommune selv at fastlægge antallet af timer for de konkrete fag.

IMAK har endvidere fremsat en generel anbefaling om at sikre sproglig sammenhæng mellem folkeskolen og de uddannelser, som eleverne skal kunne fortsætte på. IMAK stiller i samme forbindelse spørgsmålet om, hvor mange uddannelser der ikke forudsætter danskkundskaber.

Det skal hertil bemærkes, at der i forhold til yngstetrinnet nu er tilføjet dansk og engelsk som introduktionsfag. Derudover indgår samme fag fortsat som egentlige undervisningsfag på de øvrige trin.

Desuden anbefaler IMAK, at nyankomne elever udefra ikke umiddelbart placeres i almindelige klasser, men i stedet tilbydes særlige modtagerklasser. Efter IMAK's opfattelse er der mange skoler i landet, der har elever, der hverken taler grønlandsk, dansk og i nogle tilfælde heller ikke engelsk. Dette kræver meget af lærerne, idet en betydelig del af tiden benyttes til at oversætte. Efter IMAKs opfattelse vil der i den forbindelse kunne etableres en målrettet og tilpasset undervisning for nyttilflyttede elever.

IMAK's bemærkning om modtageklasser må i den forbindelse forstås som midlertidige skoletilbud i folkeskolen for nyttilkomne elever, der endnu ikke taler grønlandsk, hvorefter eleverne efter noget tid vil kunne fortsætte i en almindelig klasse. Det skal hertil bemærkes, at

etableringen af egentlige modtagerklasser ikke indgik i den udgave af forslaget, som var i høring. Det følger i den forbindelse af almindelige principper for lov kvalitet, at sådanne væsentlige ændringer til et lovforslag som hovedregel vil forudsætte en ny høring eller supplerende høring ikke mindst i forhold til kommunerne. Derfor vil anbefalingen skulle indgå i overvejelserne ved en senere revision af reglerne.

Endvidere henviser IMAK til behov for efteruddannelse som en forudsætning for undervisning af høj kvalitet. IMAK tilføjer bl.a., at kommunale besparelser på folkeskoleområdet har en markant negativ påvirkning på kvaliteten af undervisningen.

Det skal hertil anføres, at Institut For Læring/Ilinniarfissuaq og Uddannelsesstyrelsen/Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik udbyder en række korte og længerevarende kurser og forløb, samt uddannelser m.m. til underviserne på de grønlandske folkeskoler. Derudover har skolerne mulighed for at søge hjælp til specifikke udfordringer og udviklingsområder, som man måtte ønsker sparring til via behovsorienterede kurser.

Desuden har IMAK kritiseret, at der i det forslag, der blev sendt i høring, blev lagt op til ændringer, uden at der blev fremlagt et mere detaljeret og gennemarbejdet talgrundlag. IMAK har i samme forbindelse vedlagt egne beregninger. De nævnte beregninger indikerer, at konsekvensen af at reducere timetallet fra 700 til 560 timer vil svare til, at der vil skulle spares mellem 25 og 30 lærere.

Det skal hertil bemærkes, at den omtalte reduktion af undervisningstimer er udgået af forslaget, hvorfor forslaget ikke i dens nuværende affattelse antages at medføre besparelser i forhold til lærerstillinger.

Kommune Kujalleq

Kommunen anfører indledningsvis, at man støtter reduktionen af timetallet og reduktionen af fag på yngstetrinnet. Kommunen støtter endvidere også den nye fagstruktur, der giver en klar ramme for, hvad skolerne skal forholde sig til. Samtidig er der stadigvæk den fornødne fleksibilitet, som skolerne kan benytte til at planlægge et skoleårs fagfordeling ud fra deres erfaringer med elevernes faglige og sociale udvikling og medarbejdernes fagkompetencer. Herudover støtter man også inkluderingen af faget Idræt og Udeliv under fagområdet Livsmestring som et velkomment tiltag, som også kan sikre opfyldelse af Inatsisartutlov om idræt og motion.

Kommunen Kujalleq anfører herudover, at man i det store og hele finder det positivt, at forslaget søger at skabe en mere fleksibel og pædagogisk hensigtsmæssig ramme for undervisningen samt at styrke undervisningens relevans for elever med forskellige læringsforudsætninger. Kommunen tilføjer dog samtidig, at forslaget indeholder strukturelle ændringer, der vil have væsentlige faglige, organisatoriske og ressourcemæssige konsekvenser, som vil resultere i øgede udgifter for kommunen.

Kommunen har ikke præciseret, hvordan forslaget i den udgave, som kommunens bemærkninger knytter sig til, skulle kunne medføre øgede udgifter for kommunen. Det skal i den forbindelse bemærkes, at forslaget bl.a. reducerede undervisningstiden med ca. 20 % og samtidig forkortede både skoleåret og undervisningsugerne. Det fremgik i den forbindelse, at forslaget tværtimod ville foranledige frigørelse af ressourcer, hvorfor en antagelse om en forøgelse af udgifter må bero på en misforståelse. Det skal i forlængelse heraf bemærkes, at også forslagets nuværende affattelse alt andet lige vil kunne medføre et mindre ressourceforbrug som følge af muligheden for at reducere i antallet af fag og muligheden for at reducere skoledagene helt ned til 180 skoledage på yngstetrinnet.

Desuden anfører kommunen, at reduktionen i undervisningstiden i forbindelse med ændringen af § 7 bl.a. vil kunne medføre risiko i forhold til elevernes faglige progression.

Det skal hertil bemærkes, at den nævnte ændring af § 7 er udgået i forlængelse af høringen.

Kommune Kujalleq anfører herudover i forhold til den foreslåede ændring af § 8 om skoledage og undervisningsuger, at disse antages at kunne få betydelige organisatoriske og praktiske konsekvenser for kommunen, bl.a. i relation til pasningstilbud, fritidsordninger og personalemæssig disponering.

Det skal i den forbindelse anføres, at forslaget om at reducere antallet af undervisningsuger på yngstetrinnet er udgået i forlængelse af forslagets høring. Derudover er forslaget om at ændre antallet af skoledage fra mellem 200 til 240 til 180 skoledage også ændret. Det fremgår nu af forslagets nr. 2 vedrørende ændring af den gældende Inatsisartutlovs § 8, stk.1, at skoleåret omfatter 180 til 200 skoledage på yngstetrinnet.

Samtidig har Kommune Kujalleq i forhold til ændringerne af fagstrukturen, jf. §§ 10-13, anført, at man i det store og hele ikke har bemærkninger til bestemmelserne, men vurderer, at opdelingen i fagområder kan understøtte mere sammenhængende undervisningsforløb samt øget pædagogisk fleksibilitet. Kommunen anfører dog samtidig, at en reduktion i faglig differentiering på yngstetrinnet indebærer en potentiel risiko for begrænset faglig bredde, svækket faglig progression og utydelige overgangsmekanismer mellem trin.

Det skal hertil bemærkes, at forslagets faglige ændringer i form af en reduktion af antallet af fag netop antages at styrke den faglige progression med fokus på de centrale fag, som eleverne fremover vil kunne fordybe sig i. Samtidig undgås for mange skift i løbet af skoledagen, som bidrager til en urolig og usammenhængende undervisning og hæmmer elevernes mulighed for at udvikle stærke basisfærdigheder. Det skal i den forbindelse bemærkes, at resultater fra trintestene viser, at især læsning, skrivning og regning ikke udvikles optimalt under de nuværende rammer.

Kommune Kujalleq anfører desuden, at man er overbevist om, at erhvervsklasseordninger vil udgøre et væsentligt redskab i arbejdet med at fastholde elever og understøtte overgangen til erhvervsuddannelser. Kommunen tilføjer, at det forudsætter tydelige optagelseskriterier, klare retssikkerhedsgarantier, entydig ansvars- og tilsynsfordeling og ressourcemæssige bæredygtighed.

Det skal hertil bemærkes, at spørgsmålet om, hvorvidt de nævnte forhold er godtgjort i kommunens ansøgning om tilladelse til at tilbyde et erhvervsrettet 9. og 10. klasseforløb, vil blive inddraget i vurderingen af, om ansøgningen kan godkendes.

Endelig anfører kommunen, at man finder bestemmelsen om modersmålsundervisning i § 17 særdeles passende og tiltrængt. Kommunen bemærker dog samtidig, at bestemmelsen vil medføre væsentlige ressourcemæssige konsekvenser og medvirke til en forøgelse af det kommunale budget, særligt på baggrund af begrænset adgang til relevante kompetencer, potentielt øget udgiftspres og organisatoriske udfordringer.

Det skal hertil anføres, at bestemmelsen fortsat er udformet som en såkaldt "kan-bestemmelse", hvilket skyldes, at målgruppen ved bestemmelsens tilblivelse har været vurderet at være beskeden. Desuden forudsætter realiseringen af bestemmelsens indhold, at det er muligt at finde kvalificerede undervisere. I øvrigt er ændringen af § 17 en konsekvens af forslaget overordnede målsætning om prioritering af grønlandsk sammenholdt med, at dansk udgår af yngstetrinnet som egentligt undervisningsfag. Derfor udgår grønlandsk i den gældende bestemmelse om, at elever, der hverken har grønlandsk eller dansk som modersmål, kan tilbydes undervisning i deres modersmål.

Den konkrete organisering af modersmålsundervisningen vil kunne tilpasses lokale forhold, herunder elevgrundlag og lærerkapacitet, og vil dermed ikke nødvendigvis kræve omfattende strukturændringer i skolerne, hvortil jo kommer, at der er tale om en "kan-bestemmelse".

MIO

MIO anfører indledningsvist, at MIO anerkender reformens intentioner, men vurderer, at forslaget i sin nuværende form indebærer væsentlige risici for børns rettigheder og uddannelsesmuligheder. En reform af denne rækkevidde bør ikke implementeres nationalt uden forudgående afprøvning, dokumentation og læring. Lovforslaget mangler et tydeligt og transparent vidensgrundlag. Det fremgår ikke, hvilken forskning, der konkret underbygger vurderingerne og anbefalingerne.

Det skal hertil bemærkes, at forslaget alene omhandler reduktion af antallet af fag og faglige reguleringer i forhold til bestemte fag på yngstetrinnet samt mulighed for, at kommunerne efter ansøgning herom kan oprette erhvervsklasser. Det skal i den forbindelse erindres, at hovedformålet er at styrke modersmålsgrundlaget først, og at trintests viser faldende niveau i både grønlandsk og dansk. Hertil kommer, at en tidligere introduktion af flere sprog ikke har ført til bedre resultater. Omvendt er der solid forskning, bl.a. fra ekspertgrupper om

flersprogethed, der viser, at et stærkt modersmål er den vigtigste forudsætning for effektiv til-egnelse af yderligere sprog.

MIO bemærkes desuden, at børn ikke har været inddraget i forslaget tilblivelse. MIO opfordrer samtidig til, at lovgivningen skal forpligte til systematisk børneinddragelse, så børn får reel indflydelse på udformning, gennemførelse og opfølgning af reformens tiltag.

Det skal hertil bemærkes, Naalakkersuisut har stor fokus på inddragelse af relevante interesser, hvilket i givet fald også omfatter børn i relation til regler, som måtte berøre børn. Overvejelserne omhandler i den forbindelse valg af kommunikationskanaler og platforme, herunder eksempelvis særligt indrettede paneler, til brug for inddragelsen, hvor det samtidig er væsentligt at tilpasse tilgangene i forhold til forskellige aldersgrupper. Det skal samtidig bemærkes, at det aktuelle forslag har været i offentlig høring, bl.a. hos Børnetalsmanden, hvortil kommer, at der også er modtaget høringssvar fra forældre til børn.

Endvidere anfører MIO, at reformens fokus bør ligge på undervisningens kvalitet og ikke på reduktionen af timetallet alene, at forslaget vil ramme børn med behov for stabile rammer, voksenkontakt og børn, der ikke har adgang til fritidsordninger, og at man ikke bør reducere timetallet, men ændre undervisningen med fagligt kvalificerede undervisere. MIO tilføjer samtidig, at reduktion i timetallet vil øge skærmforbruget og skabe problemer i forhold til en brat overgang til mellemtrinnet.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at bestemmelserne om reduktion i timetallet er udgået, hvorfor anbefalingen de facto må anses for imødekømt. Hertil kommer, at forslaget netop tilsigter at skabe større sammenhæng, tid til fordybelse og kvalitet i undervisningen.

MIO anfører desuden, at forskning fra Ilisimatusarfik viser, at eleverne lærer bedst, når læreren har en stærk faglighed og kan skabe en tydelig struktur. Forskningen viser, at der flere steder ikke undervises i dansk på et fagligt tilstrækkeligt niveau på grund af underviserens utilstrækkelige kvalifikationer, hvilket skaber problemer i forhold til mulighederne for videreuddannelse. Derfor anbefaler MIO, at der i langt højere grad satses på kompetenceudvikling og faglig støtte til lærere i stedet for på reduktion af undervisningstiden.

Det skal hertil bemærkes, at forslaget, herunder spørgsmålet om kvaliteten af undervisningen og lærerkompetence er blevet drøftet ved flere lejligheder, herunder med Ilisimatusarfik, IMAK og Uddannelsesrådet i forlængelse af forslaget høring.

MIO anbefaler roligere skift i løbet af skoledagen og tilbud om relevant efteruddannelse til lærerne.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at forslaget netop har til hensigt fjerne fragmentering, hyppige skift og manglende kontinuitet i undervisningen, som hæmmer elevernes mulighed for

at udvikle stærke basisfærdigheder. I forhold til spørgsmålet om efteruddannelse skal der henvises til det anførte herom under kommenteringen af IMAK's hørings svar om samme om, at Institut For Læring/Ilinniarfissuaq og Uddannelsesstyrelsen/ Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik udbyder en række korte og længerevarende kurser og forløb, samt uddannelser m.m. til underviserne på de grønlandske folkeskoler. Derudover har skolerne mulighed for at søge hjælp til specifikke udfordringer og udviklingsområder, som man måtte ønske sparring til via behovsorienterede kurser.

MIO anerkender intentionen om at styrke kvaliteten af modersmålsundervisningen i grønlandsk. Forslaget adresserer imidlertid ikke efter MIO's opfattelse, at børn i Grønland har meget forskellige sproglige forudsætninger, og MIO henviser til mulige problemstillinger i forhold til Børnekonventionen om ikke-diskrimination i forhold til retten til eget sprog og kultur. Børn med grønlandsk som modersmål skal møde dansk og engelsk som fremmedsprog, mens børn med dansk eller engelsk som modersmål skal have mulighed for modersmålsstøtte og samtidig lære grønlandsk som fremmedsprog. En sådan differentiering er nødvendig for at undgå, at nogle børn får markant sværere forudsætninger end andre i deres videre skoleforløb.

I forlængelse heraf anføres det i hørings svaret, at forskning fra Ilisimatusarfik viser, at det øgede fokus på grønlandsk modersmålsundervisning i 1980'erne, samtidig med at dansk blev nedprioriteret, medførte, at mange elever senere stod svagere i uddannelsessystemet, fordi adgangskravene forudsatte solide dansk kundskaber, hvilket stadig er en aktuel problemstilling. I forlængelse heraf har MIO opfordret til at sikre, at alle børn modtager modersmålsundervisning, uanset om deres modersmål er grønlandsk, dansk eller engelsk, og at de får fremmedsprogsundervisning i grønlandsk, dansk eller engelsk, alt efter hvilket sprog der ikke er deres modersmål. MIO opfordrer i forlængelse heraf til, at skolen skal sikre lige adgang til kvalitetsundervisning for alle børn.

Det skal hertil bemærkes, at sproglige minoriteter netop vil kunne tilgodeses, herunder i form af tilbud om danskundervisning som modersmålsundervisning, jf. forslagens § 17 om modersmålsundervisning. Dette vil med fordel kunne benyttes også i forhold til arbejdskraft, som er rekrutteret udefra. Modersmålsundervisning kan tilrettelægges og differentieres i flere former, herunder som holdundervisning, hvor elever midlertidigt tages ud af den almindelige klasse til særskilte lektioner, eller som et supplerende fag uden for klassens fælles skema. Begge modeller anvendes allerede i folkeskolen i dag i forbindelse med sprogstøtte for nyankomne elever og specialundervisning.

Desuden anfører MIO, at flere videregående uddannelser stiller krav om solide engelsk kundskaber. Derfor bør engelsk prioriteres højt i folkeskolen, med tydelige mål, kvalificerede lærere og en sammenhængende progression, så børnene bliver godt rustet til at opfylde kravene. Forskning peger samtidig på, at mange elever i Grønland allerede udviser stor interesse for engelsk og flere steder opnår et højt fagligt niveau, hvilket er et potentiale, som reformen bør bygge videre på.

Der skal i den forbindelse henvises til forslagets almindelige bemærkninger. Det er således en målsætning at sikre en egentlig opgradering af engelskundervisningen startende fra 4. klassetrin, efter at eleverne er blevet styrket i grønlandsk på grundlag af en prioriteret modersmålsundervisning i grønlandsk på yngstetrinnet. Formålet er at sikre eleverne et solidt fundament i grønlandsk både i forhold til læsning og skrivning inden påbegyndelse af den opgraderede engelskundervisning. Dette skal bl.a. ses i sammenhæng med Oqaasileriffik advarsel mod en forhastet indførelse af engelsk som første fremmedsprog uden først at sikre grønlandsk sprogs status og de nødvendige forudsætninger for kvalificeret engelskundervisning. Dette skyldes bekymring om det engelske sprogs hastige udbredelse på bekostning af grønlandsk. Det skal dog samtidig bemærkes, at engelsk nu indgår som introduktionsfag på yngstetrinnet.

MIO anfører ligeledes, at reformen bør forholde sig langt mere konkret til, hvordan undervisningen i dansk og engelsk skal styrkes og gennemføres i praksis. Det kan blandt andet omfatte adgang til relevant efter- og videreuddannelse for lærere, en tydelig struktur for udviklingen i sprogfagene på tværs af skoleårene og målrettet støtte til børn med forskellige sproglige udgangspunkter.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at eleverne vil blive introduceret til både dansk og engelsk på yngstetrinnet, men at den egentlige undervisning i fagene flyttes til mellemtrinnet. Dette vil sikre både beskyttelsen af grønlandsk og muligheden for at udvikle lærerkapacitet og materialer, så engelskundervisningen senere kan indføres som et reelt løft i kvalitet. Flytningen sker for at sikre, at undervisningen i dansk og engelsk påbegyndes på et tidspunkt, hvor eleverne er mere udviklingsmæssigt modne og har et solidt grundlag i grønlandsk. Dette skyldes, at international forskning viser, at en stærk modersmålskompetence understøtter tilegnelsen af fremmedsprog. Det forhold, at dansk og engelsk først starter på mellemtrinnet som egentlig undervisningsfag påregnes således ikke over det fulde skoleforløb at svække elevernes kompetencer i fagene. Det kan samtidig oplyses, at Naalakkarsuisut i forbindelse med møde med Ilisimatusarfik og Uddannelsesrådet om forslaget aftalte, at man løbende ville inddrage Ilisimatusarfik og Uddannelsesrådet i forbindelse med kommende ændringer af mellem- og ældstetrinnet, som kan forventes aktualiseret i forlængelse af forslaget. Disse drøftelser vil naturligt også omhandle spørgsmål om sproglige kompetencer i relation til efterfølgende uddannelsesvalg.

MIO fremkommer derudover med en opfordring om at omlægge dele af undervisningen til læring gennem leg, idræt, udeliv og kunst i skoletiden, tilrettelagt og gennemført af kvalificerede undervisere.

Det skal hertil bemærkes, at dette netop vil være muligt på baggrund af de foreslåede faglige ændringer, hvor f.eks. kunst samles i et samlet nyt fag under benævnelsen ”skabende fag”, mens fysiske aktiviteter vil organiseres under faget ”Idræt og udeliv – fokus på bevægelse, trivsel, kropsbevidsthed og relationer”. Som anført under forslagets almindelige

bemærkninger er det væsentligt, at der fortsat sker en tværfaglig organisering og med praksisnære aktiviteter, der tager afsæt i elevernes hverdag, udeliv og forståelse af verden. Den praktiske udmøntning af fagene vil indgå i den videre faglige og pædagogiske udvikling.

MIO opfordrer samtidig til, at man anvender forskning fra Ilisimatusarfik som fast vidensgrundlag ved udvikling, justering og evaluering af indsatser på folkeskoleområdet.

Det skal hertil bemærkes, at det aktuelle forslag som nævnt ovenfor blev drøftet på møde med forskerne fra Ilisimatusarfik i forlængelse af høringen, hvor det bl.a. blev aftalt, at man løbende ville inddrage Ilisimatusarfik i forbindelse med kommende ændringer af mellem- og ældstetrinnet, som kan forventes aktualiseret i forlængelse af forslaget. Det skal samtidig erindres, at det forskningsmæssige grundlag for de faglige prioriteringer i forslaget knytter sig til den såkaldte ekspertgruppes vurderinger, herunder særligt vigtigheden af at sikre, at eleverne styrkes i forhold til elevernes modersmål.

MIO opfordrer desuden til at inddrage skoler og særligt lærere systematisk og repræsentativt for at identificere behov for kompetenceudvikling, materialer og organisatoriske rammer – og sikre, at denne viden omsættes i praksis.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at forslaget blev udarbejdet i forlængelse af drøftelser om de grundlæggende principper i forslaget med IMAK og borgmestrene i den politiske koordinationsgruppe PKG, hvilket skal ses i lyset af, at folkeskolen i det hele er et kommunalt anliggende. Hertil kommer, at forslaget også efter dets udarbejdelse og høring blev drøftet særskilt med IMAK, hvortil kommer, at Naalakkersuisut gennem Uddannelsesstyrelsen kontinuerligt har fokus på spørgsmålet om kompetenceudvikling.

MIO har endvidere anført, at MIO støtter muligheden for etablering af erhvervsklasser. MIO tilføjer samtidig, at erhvervsklasser skal sikre undervisning i alle adgangsgivende fag, herunder dansk og engelsk, så eleverne reelt kan optages på landets erhvervsuddannelser. MIO har i den forbindelse vedlagt en oversigt med 56 helt overvejende erhvervsuddannelser, hvoraf det fremgår, at uddannelsens adgangskrav bl.a. omfatter bestået dansk eller engelsk i uddannelsesbeskrivelsen.

Det skal hertil bemærkes, at fagsammensætningen i § 13 b, stk. 1, som nævnt i forbindelse med kommenteringen af flere høringssvar om samme er blevet ændret i overensstemmelse med høringsvarerne med en tilføjelse af dansk og engelsk. Dette skal som nævnt forhindre en begrænsning af elevernes muligheder, hvilket også ville være uforeneligt med forslagets målsætning om at målrette erhvervsklasser mod erhvervsuddannelserne.

Herudover mener MIO, at der skal etableres støtteordninger i form af f.eks. ekstraundervisning, faglig vejledning og målrettet støtte for elever, der har behov for hjælp til fag, som indgår i adgangskravene. Desuden skal elever i erhvervsklasser have en reel og fagligt

bæredygtig mulighed for at vende tilbage til almindelige klasser, uden at de er blevet fagligt hægtet af. Samtidig skal skærpede tilsyn med praktikforløbene sikre, at de virksomheder, der modtager elever, til enhver tid opfylder alle sikkerheds- og beskyttelseskrav, herunder krav om gyldige børneattester. Tilsynet skal sikre, at børnene er i meningsfulde og læringsunderstøttende praktikforløb, og at de ikke udnyttes som billig arbejdskraft. MIO foreslår også, at virksomheder skal tilbydes introduktionskurser eller pædagogisk forberedelse, så de kan støtte børn og unge, herunder elever i lav trivsel, med højt fravær eller sociale udfordringer.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at forslaget allerede fastsætter en række minimumskrav til etablering af erhvervsklasse, som navnlig skal sikre, at eleverne til enhver tid modtager undervisning, der står mål med, hvad der kræves i folkeskolen. Med hensyn til de af MIO nævnte problemstillinger er der tale om forhold, der skal påses i forbindelse med en godkendelse af en ansøgning om at oprette et erhvervsrettet 9. og 10. klasseforløb, hvilket også omfatter klare aftaler om rammer, indhold og tilsyn. Samtidig vil kommunalbestyrelsen også være forpligtet til at føre tilsyn med de praktiske forløb, hvad enten de foregår på en virksomhed eller på en uddannelsesinstitution, jf. § 13 c, stk. 3. Herudover antages de 4 obligatoriske fag at øge elevens mulighed for at vende tilbage til en almindelig klasse uden at være kommet for langt bagud.

MIO undrer sig desuden over, at spørgsmålet om antallet af elever i en klasse ikke er blevet adresseret i forslaget.

Det skal hertil bemærkes, at det fremgår af den gældende Inatsisartutlovs § 6, stk. 1, at elevantallet i en klasse ikke ved skoleårets begyndelse må overstige 26 elever. Der kan dog i bekendtgørelsesform fastsættes regler om reduktion af det maksimale antal elever i en klasse, når afgørende hensyn til elevernes læring og trivsel taler herfor. Den foreslåede bestemmelse har således ikke lagt sig fast på et maksimalt elevantal per klasse. Dette skyldes, at der vil kunne argumenteres for, at der i visse tilfælde kan være behov for et endnu lavere loft, og desuden åbner det også op for et loft mellem 18 og 25. Det skal i øvrigt bemærkes, at kommunalbestyrelserne allerede i dag på eget initiativ kan beslutte at fravige det maksimale elevantal per klasse i nedadgående retning.

Endvidere har MIO anført, at forslaget også bør forholde sig til børn, som er anbragt.

Det skal i den sammenhæng anføres, at forslaget ikke indeholder særskilte bestemmelser ud fra spørgsmålet om, hvorvidt en elev er anbragt, idet dette reguleres af andre regelsæt. Selvom et barn er anbragt, bevarer forældrene som udgangspunkt forældremyndigheden over barnet, hvilket betyder, at forældrene stadig skal tage de overordnede og væsentlige beslutninger om barnets liv. [Kommunalbestyrelsen](#) har dog det overordnede ansvar for barnets trivsel og udvikling under anbringelsen og antages almindeligvis at kunne træffe afgørelse om barnets institutions- og skolevalg ud fra hensynet til barnets tarv.

Handicaptalsmanden (Tilioq)

Handicaptalsmanden (Tilioq) har fremsendt et længere hørings svar, hvor der henvises til Handicapkonventionen, som skal sikre, at alle initiativer iværksættes under hensyn til personer med handicap eller særlige behov. Tilioq foreslår i den forbindelse, at en række bestemmelser skal tilføjes regler om, at der skal tages passende hensyn til personer med handicap og særlige behov. Det foreslås samtidig, at man bør inkludere dansk tegnsprog som modersmål for døve elever i Grønland. Endelig er Tilioq også af den opfattelse, at forslaget er i strid med handicapkonventionen, da det bl.a. er i strid med døve børns ret til at lære tegnsprog på deres modersmål.

Med hensyn til spørgsmålet om elever med handicap skal det bemærkes, at de gældende regler i Inatsisartutloven om særlige hensyn til handicappede fortsat vil være gældende. Det fremgår i den forbindelse af den gældende Inatsisartutlovs § 15, stk. 1, at der til elever, hvis funktionsvanskeligheder er af en sådan art eller omfang, at deres behov for særlig støtte ikke kan dækkes inden for den almindelige undervisning, gives specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand. Derudover fremgår det af Inatsisartutlovens § 25, stk. 4, at der på særligt indrettede kostskoler kan optages elever med handicap, for hvem det må anses at være en væsentlig fordel at opholde sig uden for hjemmet med henblik på videre skolegang/optræning.

NIF

Friskolen NIF henviser i skolens hørings svar indledningsvis til et svar for nyligt afgivet i forbindelse med § 37-spørgsmål, hvor Naalakkersuisoq for Uddannelse har begrundet ændringer af folkeskoleloven med nødvendigheden af, at der udarbejdes en evaluering af den seneste folkeskolereform, således at ændringer er velfunderet i anbefalinger. Der er imidlertid ikke foretaget en evaluering af folkeskoleloven, og derfor synes der ikke at være fagligt belæg og anbefalinger for så omfattende ændringer, som lovforslaget lægger op til.

Som det også blev anført under kommenteringen af et af Ilisimatusarfik fremsendt oplæg til dialog om udvikling af yngstetrinnet, er forslaget udtryk for en strukturel tilpasning, der sigter mod at afhjælpe aktuelle og veldokumenterede udfordringer. Den forhindrer ikke og erstatter ikke en samlet evaluering af folkeskolen. Tværtimod giver den nye struktur bedre forudsætninger for at gennemføre en sådan evaluering, fordi fagområderne bliver mere overskuelige og progressionen mere tydelig. En samlet evaluering kan derfor fortsat gennemføres uden konflikt med omlægningen.

I forhold til intentionen i Uddannelsesstrategi 2024-2030 om en samlet evaluering af folkeskolen, skal det bemærkes, at strategien forudsætter en helhedsorienteret evaluering, som både omfatter folkeskolens organisering og resultater samt en evaluering af Institut for Læring og Uddannelsesstyrelsens rolle og opgaveløsning. Evalueringen er et centralt strategisk værktøj med henblik på at styrke kvaliteten i hele uddannelsessystemet.

Det er imidlertid vurderingen, at omlægningen af fagstrukturen på yngstetrinnet kan gennemføres parallelt med den planlagte evaluering af folkeskolen, idet ændringen retter sig mod en kendt udfordring i form af fagtrængsel, fragmenteret undervisning og manglende sammenhæng i de tidlige skoleår. Forslaget ændrer ikke de overordnede rammer for evalueringen, men vil kunne indgå som et relevant delgrundlag for vurderingen af, hvordan kvalitet og progression kan styrkes i indskoling.

Desuden anfører NIF, at forslaget ligeledes viser tydelige mangler på faglige og forskningsmæssige begrundelser baseret på den kontekst, forslaget tager udgangspunkt i. Der er ikke redegjort for den forskningsmæssige begrundelse og validering, ej heller er der redegjort for relevant data eller faglig dokumentation. Endvidere anføres det, at forslaget vil have ganske store faglige omkostninger for alle elever, der bliver påvirket af foreslåede ændringer. Børn har en naturlig trang til at søge viden på yngstetrinnet. Den begærlighed for viden bliver kun begrænset af de voksnes indsats. Derfor er der snarere behov for flere timer med kvalificeret undervisning.

Det skal hertil først bemærkes, at bestemmelserne om kortere skoledage og færre undervisningstimer nu er udgået af forslaget i forhold til den udgave af forslaget, der var i høring. Det er desuden ikke korrekt, at der ikke er et forskningsmæssigt grundlag for reguleringen. Det forskningsmæssige grundlag for de faglige prioriteringer i forslaget knytter sig til den såkaldte ekspertgruppes vurderinger, herunder særligt vigtigheden af at sikre, at eleverne styrkes i forhold til elevernes modersmål. Hertil kommer forskning, bl.a. fra ekspertgrupper om flersprogethed, der viser, at et stærkt modersmål er den vigtigste forudsætning for effektiv tilegnelse af yderligere sprog.

NIF anfører desuden, at forslaget vurderes at ville have betragtelige negative faglige konsekvenser for det øvrige uddannelsessystem, og at tab og mangel af viden og læring skal erstattes på et senere tidspunkt med mange flere ressourcer. At reducere til kun at undervise i et sprogfag, grønlandsk, på yngstetrinnet vil få faglige og sproglige konsekvenser for børnene i deres videre færd i uddannelsessystemet. I det videre uddannelsessystem kræves færdigheder og kundskab i dansk for at kunne uddanne sig. Skal man i sit uddannelsesforløb til Danmark i perioder vil det kræve ekstraordinære indsatser for at sikre, at danskniveauet er højt nok til at kunne gennemføre. Ved først at skulle have dansk på mellemtrinnet reduceres børnenes muligheder for at videreuddanne sig markant.

Som det fremgår af forslagets almindelige bemærkninger, har det i forbindelse med spørgsmålet om at udskyde den egentlige dansk- og engelskundervisning til mellemtrinnet været vurderingen, at dette ikke i sig selv vil få betydning i forhold til elevernes overgang fra en overvejende grønlandsksproget folkeskole til f.eks. et overvejende dansksproget gymnasium, hvad angår undervisningsmateriale og undervisere. Dette skal ses i sammenhæng med, at den egentlig dansk- og engelskundervisning vil påbegyndes allerede på 4. klassetrin. Hertil kommer, at eleverne allerede på 1. trin i yngstetrinnet vil blive introduceret til dansk og engelsk.

Desuden hviler reguleringen på en forudsætning om, at modellen ikke indebærer mindre dansk og engelsk samlet set, men en ændret placering i skoleforløbet.

NIF anfører derudover, at forslaget ikke tager højde for, at indholdet af årsplanen fastsættes af skolernes bestyrelser. Skoleledelsen og skolebestyrelserne har nærmest ubegrænsede muligheder for at indrette undervisningen, så afbrydelser og skift reduceres.

Det skal hertil bemærkes, at forslaget uanset den nævnte mulighed for at regulere indholdet af årsplanen knytter sig til en konstatering af, at den nuværende struktur med mange fag fører til fragmentering, hyppige skift og manglende kontinuitet, som vanskeliggør elevernes mulighed for at udvikle stærke basisfærdigheder. Desuden viser resultater fra trintestene, at især læsning, skrivning og regning ikke udvikles optimalt under de nuværende rammer.

NIF har samtidig den opfattelse, at forslaget vil reducere vigtige fagområder som samfundsfag, historie og naturfag til en distraktion i hverdagen. Børn er nysgerrige på alt. At reducere mængden af fag er med til at berøve dem for viden, som kan skabe naturlig motivation og nysgerrighed for at være entreprenører eller dygtige i praktiske fagligheder.

Der skal hertil henvises til det anførte under kommenteringen af f.eks. Kommune Kujalleqs høringsvar om, at forslagets faglige ændringer i form af en reduktion af antallet af fag har til hensigt at styrke den faglige progression med fokus på de centrale fag, som eleverne fremover vil kunne fordybe sig i. Samtidig undgås for mange skift i løbet af skoledagen, som bidrager til en urolig og usammenhængende undervisning og hæmmer elevernes mulighed for at udvikle stærke basisfærdigheder i forhold til navnlig læsning, skrivning og matematik. Samtidig vil de fag, der principielt udgår af yngstetrinnet, fortsat vil kunne indgå i forbindelse med undervisningen i de resterende fag. Eksempelvis vil samfundsmæssige og historiske problemstillinger kunne drøftes i forbindelse med undervisning i grønlandsk.

Herudover har NIF kritiseret den foreslåede reduktion i undervisningstiden i den udgave af forslaget, som var i høring. Bl.a. henviser NIF til familier, der har fast arbejde og stadig kun har 5 ugers ferie. 4 ugers ekstra skoleferie kommer ikke til at give mere tid med familien og vil i værste fald betyde, at de må holde ekstra fri uden løn. NIF har samtidig anført, at forslaget har negativ social slagside, da det ikke tager højde for de elever, der ikke har en stabil familie eller baggrund, og at disse elever ikke vil have et sted at være i de ekstra 20 fridage, da ikke alle har adgang til fritidsordningstilbud. Forslaget mangler desuden at tage højde for, at en reduktion i elevernes undervisningstid med 20% samtidig reducerer arbejdsmængden i minimum samme grad. Det er en reel reduktion af lærernes arbejdstid på 20%, som vil ramme alle skoler både økonomisk og ressourcemæssig, og i nogle tilfælde betyde afskedigelse af lærere.

Der er i den forbindelse ikke fundet anledning til at kommentere disse bemærkninger yderligere, eftersom de knytter sig til de dele af forslaget, som er udgået i forlængelse af forslagens høring.

Herudover spørger NIF, hvorfor Uddannelsesrådet tilsyneladende ikke er blevet inddraget.

Det kan i den forbindelse oplyses, at forslaget bl.a. er blevet drøftet med Uddannelsesrådet i forlængelse af høringen.

Det Grønlandske Sundhedskartel (PPK)

PPK finder det principielt acceptabelt at nedsætte timetallet for yngstetrinnet, hvis det sker ud fra hensynet til barnets trivsel og læring.

Det skal hertil anføres, at bemærkningen knytter sig til de dele af forslaget, som er udgået i forlængelse af høringen.

PPK anser det for problematisk, hvis det sproglige fag på yngstetrinnet alene bliver grønlandsk og henviser til, at man i dag ikke kan gennemføre uddannelser alene på grønlandsk. Samtidig anfører PPK, at det er afgørende, at børn tidligt får solide sproglige forudsætninger.

PPK påpeger desuden, at det kan få personalemæssige konsekvenser inden for PPK's fagområde, hvor en betydelig del af personalet er rekrutteret fra Danmark, og mange af dem har børn. Dette antages at kunne gøre rekruttering af fastansat personale endnu vanskeligere.

Det skal hertil bemærkes, at det alene er i forhold til yngstetrinnet, at dansk udgår som egentligt undervisningsfag. Hertil kommer, at eleverne allerede på 1. trin i yngstetrinnet vil blive introduceret til dansk, og at dansk i øvrigt også vil kunne udbydes som modersmålsundervisning, jf. § 17 allerede på yngstetrinnet. Som det fremgår af forslagens almindelige bemærkninger, har det været vurderingen, at spørgsmålet om at udskyde den egentlige dansk- og engelskundervisning til mellemtrinnet ikke i sig selv vil få betydning i forhold til elevernes overgang fra en overvejende grønlandsksproget folkeskole til f.eks. et overvejende dansksproget gymnasium eller erhvervsuddannelse, hvad angår undervisningsmateriale og undervisere. Dette skal ses i sammenhæng med, at den egentlig dansk- og engelskundervisning vil påbegyndes allerede på 4. klassetrin og forudsætningen om, at modellen ikke indebærer mindre dansk og engelsk samlet set, men en ændret placering i det fulde skoleforløb.

Foreningen af Pårørende til personer med sindslidelser (Sugisaq):

Foreningen har fremsat nogle kommentarer, der ikke direkte omhandler forslaget, men den gældende lovgivning.

Derudover anbefaler foreningen, at forslaget suppleres af bestemmelser om specialpædagogisk støtte, elevinddragelse, læringsmiljøer med lav sansebelastning samt sikring af kvalitet

og støtte i erhvervsklasserne, så børn og unge med usynlige psykiske handicap ikke tabes i overgange til de nye strukturer.

Det skal hertil bemærkes, at der tages en række særlige hensyn også til elever med usynlige handicaps i folkeskolen gennem både lovgivning og praktiske tilpasninger. Som det også er anført under kommenteringen af Tilioqs høringssvar, fremgår det bl.a. af den gældende Inatsisartutlovs § 15, stk. 1, at der til elever, hvis funktionsvanskeligheder er af en sådan art eller omfang, at deres behov for særlig støtte ikke kan dækkes inden for den almindelige undervisning, gives specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand for at fremme elevernes faglige og sociale udvikling. Desuden skal elever med handicap som udgangspunkt ud fra et princip om inklusion undervises i den almene undervisning sammen med øvrige elever, understøttet af de nødvendige hjælpemidler og støtteforanstaltninger. Elever med handicap kan endvidere indstilles til afgangsprøver på særlige vilkår, hvilket kan indebære brug af hjælpemidler, forlænget tid eller opgavesæt i alternative formater. Derudover fremgår det af Inatsisartutlovens § 25, stk. 4, at der på særligt indrettede kostskoler kan optages elever med handicap, for hvem det må anses at være en væsentlig fordel at opholde sig uden for hjemmet med henblik på videre skolegang/optræning.

Socialpædagogisk Seminarium

Brancheskolens høringssvar omhandler alene erhvervsklasseordningen og omhandler i det hele vigtigheden af en god og effektiv planlægning af et erhvervsklasseforløb.

Brancheskolen nævner i den forbindelse risikoen for at påvirke eksisterende praktikmiljøer, hvorved forstås mulighed for konkurrence med erhvervsuddannelserne, hvor tilvejebringelse af praktikpladser udgør en central faktor. SPS henleder samtidig opmærksomheden på nødvendigheden af at sikre, at ordningen ikke forringer forholdene for sådanne egentlige elever/lærlinge.

Det skal i den forbindelse anføres, der i det hele er tale om forhold, som vil indgå i spørgsmålet om godkendelse af en ansøgning om tilladelse til at tilbyde et erhvervsrettet 9. og 10. klasseforløb.

Høringssvar fra 4 forældre til skolesøgende børn:

2 forældre udtaler kritik af muligheden for at anvende lørdag, mens 2 forældre udtaler en generel kritik af forslaget faglige del i form af fagsammensætning, undervisningstid og antal skoledage.

Det skal i forhold til muligheden for at anvende lørdagen som skoledag bemærkes, at kommunalbestyrelsen under særlige omstændigheder har mulighed for at inddrage lørdag som undervisningsdag i henhold til den gældende Inatsisartutlovs § 8, stk. 2, som ikke er omfattet af forslaget. Det følger i den forbindelse af almindelige principper for lov kvalitet, at en sådan

væsentlige ændring i form af en ophævelse af bestemmelsen som hovedregel vil forudsætte en ny høring eller supplerende høring ikke mindst i forhold til kommunerne.

I forhold til de 2 øvrige forældres generelle kritik af forslaget faglige del i form af fagsammensætning, undervisningstid og antal skoledage skal det bemærkes, at bestemmelserne om kortere skoledage og færre undervisningstimer nu er udgået af forslaget i forhold til den udgave af forslaget, der var i høring. I relation til de faglige ændringer på yngstetrinnet skal der henvises til det anførte i forbindelse med kommenteringen af bl.a. IMAK's MIO's, Kommune Kujalleqs, NIF's og PPK's høringssvar om fagsammensætningen på yngstetrinnet.

Grønlandske Handicaporganisationer (NIIK)

NIIK har indledningsvis anført, at det er bekymrende, at man definerer de fag, som man vurderer som "vigtigst", så snævert. I forlængelse heraf anfører NIIK, at når man fjerner fag som billedkunst og musik, fjerner man de steder, hvor bl.a. børn med kognitive udfordringer oplever succes. International forskning i specialdidaktik (som også vægtes på læreruddannelsen på Ilisimatusarfik) viser, at en bred vifte af læringsveje er afgørende for inklusion. NIIK anfører samtidig, at reduktionen af skoledagen til kun grønlandsk og matematik er at indrette skolen efter en "laveste fællesnævner", som i realiteten forringer vilkårene for alle, men rammer børn med handicap hårdest.

Der skal i den forbindelse henvises til den overordnede målsætning med at reducere antallet af fag. Denne omhandler ønsket om at fokusere på basisfærdigheder inden for grundlæggende fag som grønlandsk og matematik, idet resultater fra trintestene viser, at især læsning, skrivning og regning ikke udvikles optimalt under de nuværende rammer. Samtidig undgås for mange skift i løbet af skoledagen, som bidrager til en urolig og usammenhængende undervisning og hæmmer elevernes mulighed for at udvikle stærke basisfærdigheder. Der er i den forbindelse tale om forhold, som også vurderes at have særligt positive konsekvenser i forhold til elever med handicap. Det skal samtidig bemærkes, at en række af de fag, der principielt udgår af yngstetrinnet, fortsat vil indgå i de resterende fag. Der skal i den forbindelse henvises til forslaget almindelige bemærkninger, hvoraf det bl.a. fremgår, at det stadig vil være en mulighed at arbejde med de enkelte kreative fag i tværfaglige forløb, f.eks. i faget grønlandsk.

Endvidere anfører NIIK, at man støtter forenkling af fag, klare rammer for undervisningstimer og færre timer på yngstetrinnet, som kan mindre belastningen for sårbare elever, hvis der tilbydes alternativer, livsmestring, og erhvervsklasser.

Samtidig udtrykker NIIK bekymring for manglende fokus på specialpædagogiske støtteforanstaltninger og samarbejde med relevante fagprofessionelle og risiko for overstimulering ved at samle mange praktisk-musiske aktiviteter i ét "skabende fag".

Det skal hertil bemærkes, at Grønland er forpligtet til at følge FN's Handicapkonvention, herunder princippet om rimelig tilpasning, som sikrer, at folkeskolerne foretager de

nødvendige justeringer i forhold til den enkelte elev. Derfor tages som også nævnt under kommenteringen af bl.a. Sugisaqs hørings svar en række særlige hensyn også til elever med usynlige handicaps i folkeskolen gennem både lovgivning og praktiske tilpasninger. Som det også er anført under kommenteringen af Tilioqs hørings svar, fremgår det bl.a. af den gældende Inatsisartutlovs § 15, stk. 1, at der til elever, hvis funktionsvanskeligheder er af en sådan art eller omfang, at deres behov for særlig støtte ikke kan dækkes inden for den almindelige undervisning, gives specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand for at fremme elevernes faglige og sociale udvikling. Desuden skal elever med handicap som udgangspunkt ud fra et princip om inklusion undervises i den almene undervisning sammen med øvrige elever, understøttet af de nødvendige hjælpemidler og støtteforanstaltninger. Derudover fremgår det af Inatsisartutlovens § 25, stk. 4, at der på særligt indrettede kostskoler kan optages elever med handicap, for hvem det må anses at være en væsentlig fordel at opholde sig uden for hjemmet med henblik på videre skolegang/optræning.

Endvidere anfører NIIK, at muligheden for 6-dages skoleuge og op til 240 skoledage kan være belastende for elever med usynlige psykiske handicap.

I forhold til spørgsmålet om antallet af skoledage skal det bemærkes, at dette maksimalt kan fastsættes til 200, jf. forslaget nr. 1, hvortil kommer, at kommunalbestyrelsen yderligere kan reducere antallet af skoledage til 180. I forhold til muligheden for at anvende lørdagen som skoledag skal det bemærkes, at kommunalbestyrelsen under særlige omstændigheder har mulighed for at inddrage lørdag som undervisningsdag i henhold til den gældende Inatsisartutlovs § 8, stk. 2, som ikke er omfattet af forslaget, jf. ligeledes kommenteringen af et hørings svar fra 2 forældre. Det følger i den forbindelse af almindelige principper for lov kvalitet, at en sådan væsentlig ændring i form af en ophævelse af bestemmelsen som hovedregel vil forudsætte en ny høring eller supplerende høring ikke mindst i forhold til kommunerne.

NIIK anfører også, at der kan være risiko for stigmatisering i erhvervsklasser, hvis kvalitet og støtte ikke sikres.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at undervisningen i en erhvervsklasse fortsat skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Endvidere fremgår det af § 13 c, at ordningen forudsætter inddragelse af en uddannelsesinstitution, herunder eksempelvis en brancheskole, med henblik på at sikre den fornødne kvalitet i erhvervsklassens faglige aktiviteter.

NIIK anfører samtidig, at manglende danskundervisning fra 1. klasse vil ramme foreningens medlemmer særligt hårdt. Medlemmerne er forældre og børn og unge med handicaps. Kommunikation for børnene og de unge, samt deres behov for særlige støttetiltag i deres videre uddannelsessystem er i høj grad afhængigt af, at de kan dansk f.eks. fra en rimelig tidlig alder. De fleste specialister, diagnose-udredninger m.v. foregår ved specialister, der tilkaldes i f.eks. sundhedsvæsen eller socialvæsen fra Danmark. En stærk sprogbarriere er medvirkende til

meget store problemer hele livet igennem særligt for denne gruppe, der er særligt udsat. En del hjælpemidler er også på dansk, hvilket gør, at uden gode sprogfærdigheder i dansk, falder disse børn udenfor uddannelsessystemet. Det sker ved enten manglende udredning, manglende adgang til brug af hjælpemidler, manglende adgang til specialundervisningsforløb efter folkeskolen på dansk, manglende efterskoleophold, eller højskoleophold der er specialiseret for mennesker med lige netop deres handicaps. Det kan f.eks., dreje sig om handicapfællesskaber med Danmark f.eks., hvor børnene ellers ville kunne deltage og udvikle sig sammen med ligesindede. Disse foregår oftest i Danmark f.eks. på ophold af kortere varighed m.v. Desuden anfører NIIK, at det bliver vanskeligere at rekruttere personale til f.eks. sundhedssystemet, når der kun kan tilbydes modersmålsundervisning, som en ”kan-bestemmelse”.

Forslaget er som tidligere nævnt ensbetydende med, at dansk udgår af yngstetrinnet som egentligt undervisningssprog, og i stedet indgår på yngstetrinnet som introduktionsfag. Ændringen skal ikke nødvendigvis ses som en nedprioritering af dansk, som udbydes som undervisningssprog allerede fra 4. klasse. Formålet er at give eleverne et stærkere fundament i læsning, skrivning og regning samt i grønlandsk og matematik, før eleverne møder dansk og i øvrigt også engelskundervisningen.

Dette er ensbetydende med, at dansk udgår af yngstetrinnet som egentligt undervisningsfag, men vil blive udbudt som introduktionsfag på yngstetrinnet i lighed med engelsk i overensstemmelse med den overordnede målsætning om at reducere antallet af fag samtidig med en øget fokusering og prioritering af grønlandsk på yngstetrinnet. Det skal hertil bemærkes, at dansk vil kunne tilbydes som modersmålsundervisning, jf. forslagens § 17. Det skal hertil anføres, at den egentlige undervisning i dansk og engelsk vil påbegyndes allerede på 4. klassetrin, hvilket burde kunne danne grundlag for at tilegne sig de fornødne sproglige forudsætninger, som fortsat er en væsentlig faktor bl.a. i forbindelse med fortsat uddannelse udover folkeskolen.

NIIK har derudover ingen bemærkninger til forslaget om, at den egentlig engelskundervisning først påbegyndes i 4. klasse. De fleste børn og unge lærer engelsk fra YouTube og andre kanaler alligevel, så der kan være en vis fordel i at starte undervisningen tidligere i fht. at skabe grobund for en mere korrekt sprogudvikling.

Endelig anfører NIIK, at man ikke kan støtte en ændring, der reelt er en besparelse forklædt som ”fordybelse”. NIIK mener, at der arbejdes på en reel reform, eller foreslår Naalakkersuisut at lovforslaget sendes i længere tids grundigt fagudvalgsarbejde, hvor arbejdet omfatter børn og unge med handicaps og de tilstødende ressortområder som f.eks. fritid, og at kommune, fagpersoner og fagforeninger høres.

Det skal hertil bemærkes, at de dele af forslaget, som omhandlede reduktion af undervisningstid og undervisningsuger, er udgået af forslaget, og at dansk og engelsk er indsat igen på yngstetrinnet, dog som introduktionsfag. Det må derfor bero på en misforståelse at antage, at

forslaget medfører besparelser. Forslaget omfatter således i sin nuværende form alene bestemmelser om færre fag, revideret fagstruktur og mulighed for etablering af erhvervsklasser. Endelig er bestemmelsen om ændringen af § 8, stk. 1, om antallet af skoledage ændret, hvorefter kommunalbestyrelserne fremover vil kunne beslutte antallet af skoledage mellem 180 og 200 skoledage.

Det skal desuden bemærkes, at det aktuelle forslag som nævnt ovenfor blev drøftet på møder i forlængelse af høringen med bla. IMAK, Uddannelsesrådet, GE samt forskerne fra Ilisimatusarfik. Det blev i den forbindelse bl.a. aftalt, at man løbende ville inddrage Ilisimatusarfik i forbindelse med kommende ændringer af mellem- og ældstetrinnet, som kan forventes aktualiseret i forlængelse af forslaget. Det skal samtidig erindres, at det forskningsmæssige grundlag for de faglige prioriteringer i forslaget knytter sig til den såkaldte ekspertgruppes vurderinger, herunder særligt vigtigheden af at sikre, at eleverne styrkes i forhold til elevernes modersmål.

Kommuneqarfik Sermersooq

Kommune Sermersooq anfører indledningsvis, at man ser væsentlige uklarheder og ulemper forbundet med forkortelsen af undervisningstiden og skoleåret på yngstetrinnet og derfor ikke vil anbefale dette, hvis ikke der samtidig sker ændringer i forældrenes ferielovgivning. Endvidere påpeger kommunen vigtigheden af, at også fritidstilbuddene inddrages i forslagens overvejelser. Kommunen vurderer, at en kortere skoledag og kortere skoleår kan skabe udfordringer for familiernes hverdag og sammenhængen mellem skole, pasning, fritidsaktiviteter og forældrenes arbejdsliv. Herudover ser kommunen også problemer i sammenhæng med en brat overgang til mellemtrinnet.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at forslagens bestemmelser om netop reduktion af undervisningstid og undervisningsuger er udgået. Samtidig er affattelsen af § 8, stk. 1 om antallet af skoledage ændret til mellem 180 og 200 skoledage. De nævnte ændringer må således i det hele antages at have adresseret de af kommunen anførte bekymringer.

Kommunen anfører samtidig, at redueringen af antallet af fag, undervisningstid og antallet af skoledage også kan have klare pædagogiske fordele, herunder bedre muligheder for fordybelse, sammenhæng og trivsel for eleverne.

Det skal hertil bemærkes, at den nuværende udgave af forslaget tilsigter at reducere antallet af fag med henblik på at styrke den faglige progression med fokus på de centrale fag, som eleverne fremover vil kunne fordybe sig i. Samtidig undgås for mange skift i løbet af skoledagen, som bidrager til en urolig og usammenhængende undervisning og hæmmer elevernes mulighed for at udvikle stærke basisfærdigheder i forhold til navnlig læsning, skrivning og matematik.

Endvidere har flere af kommunens skoler peget på sproglige barrierer som opmærksomhedspunkt i forhold til ændringer i undervisningsfagene. Bl.a. er det blevet foreslået, at både rigsgrønlandsk og det lokale grønlandske sprog inddrages i indskolingen, hvor det er relevant.

Det skal hertil anføres, at forslaget ikke regulerer spørgsmålet om at inddrage eventuelle dialekter i forbindelse med undervisningen i grønlandsk.

Kommune Sermersooq har samtidig udtrykt bekymring for rekruttering af uddannede lærere særligt i områderne uden for Nuuk, hvis antallet af undervisningslektionerne i grønlandsk øges.

Det skal hertil anføres, at timeantallet i forhold til de enkelte fag fastsættes lokalt og ikke i kraft af forslaget, hvorfor undervisningslektioner i f.eks. grønlandsk forudsættes at blive tilpasset det lokale ressourcegrundlag, herunder i forhold til underviserkapacitet.

Endvidere er der stillet spørgsmål ved, hvordan senere introduktion af dansk og grønlandsk kan påvirke elevernes sproglige forudsætninger, særligt i en medievirkelighed, hvor engelsk allerede fylder meget.

Der skal i den forbindelse henvises til forslagets almindelige bemærkninger. Det er således en målsætning at sikre eleverne en opgraderet engelskundervisning startende fra 4. klassetrin, efter at eleverne er blevet styrket i grønlandsk på grundlag af en prioriteret modersmålsundervisning i grønlandsk på yngstetrinnet. Formålet er som nævnt at sikre eleverne et solidt fundament i grønlandsk både i forhold til læsning og skrivning inden påbegyndelse af den opgraderede engelskundervisning. Dette skal bl.a. ses i sammenhæng med Oqaasileriffik advarsel mod en forhastet indførelse af engelsk som første fremmedsprog uden først at sikre grønlandsk sprogs status og de nødvendige forudsætninger for kvalificeret engelskundervisning. Dette skyldes bekymring om det engelske sprogs hastige udbredelse på bekostning af grønlandsk. Dette skyldes bl.a. den teknologiske udvikling og Internettet, som betyder, at størstedelen af information, software og kodesprog er på engelsk, hvortil kommer udbredelse af populærkultur i form af amerikanske film, musik, nyhedskanaler og sociale medier, som overvejende er engelsksprogede, hvilket skaber en konstant sproglig og kulturel eksponering. Desuden betragtes engelsk ofte som relativt nemt at lære på et grundlæggende niveau med en simpel grammatik og uden f.eks. anvendelse af køn i forhold til navneord, hvilket letter spredningen.

Dansk vurderes imidlertid ikke at have samme udbredelsesevne, men er fortsat væsentlig i forhold til videreuddannelse, bla. fordi der fortsat næsten igen grønlandssprogede lærere findes på GUX, som IMAK har påpeget i sit høringssvar. Hensigten er, at den senere introduktion af obligatorisk engelsk- og danskundervisning fra 4. klasse skal understøtte både beskyttelsen af grønlandsk og muligheden for at udvikle lærerkapacitet og materialer, så engelsk- og danskundervisningen senere kan indføres som et reelt løft i kvalitet.

Kommunen anfører dernæst, at der er behov for, at både skoler og heldagstilbud fortsat har opmærksomhed på elever med særlige behov i relation til fritidstilbud, skoledagens længde og fleksible løsninger.

Det skal hertil bemærkes, at bestemmelserne om reduktion af undervisningstid og undervisningsuger er udgået i den foreliggende udgave af forslaget. Det skal samtidig bemærkes, at både elever fra almindelige klasser og elever, der er henvist til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, vil kunne indgå i en erhvervsklasseordning. Som det også er anført under kommenteringen af Tilioqs høringssvar, fremgår det bl.a. af den gældende Inatsisartutlovs § 15, stk. 1, at der til elever, hvis funktionsvanskeligheder er af en sådan art eller omfang, at deres behov for særlig støtte ikke kan dækkes inden for den almindelige undervisning, gives specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand for at fremme elevernes faglige og sociale udvikling. Dette vil således også omfatte elever i erhvervsklasser.

Kommuneqarfik Sermersooq vurderer også, at forslaget i forhold til erhvervsklassebestemmelserne bør tage hensyn til muligheden for udstedelse af kompetencebeviser og certificeringer, herunder dokumentation, som synliggør elevernes færdigheder både over for ungdomsuddannelser og arbejdsmarked.

Det skal i den forbindelse anføres, at det afhængigt af den enkelte kommunalbestyrelses konkrete udformning og tilrettelæggelse af kommunens erhvervsklasseordning er forudsat, at elevernes udbytte af erhvervsklasseordningen kan dokumenteres, herunder ved udstedelse af kompetencebeviser og certificeringer m.m.